תלמוד ירושלמי · סדר זרעים

תלמוד ירושלמי דמאי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי דמאי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-דמאי/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ב 6
הלכה ג 7
הלכה ד 10
פרק ב 11
הלכה א 11
הלכה ב 14
הלכה ג 15
הלכה ד 16
הלכה ה 17
פרק ג 18
הלכה א 18
הלכה ב 19
הלכה ג 20
הלכה ד 21
הלכה ה 23
הלכה ו 23
פרק ד 23
הלכה א 23
הלכה ב 25
הלכה ג 25
הלכה ד 27
הלכה ה 27
פרק ה 28
הלכה א 28
הלכה ב 29
הלכה ג 30
הלכה ד 31
הלכה ה 31
הלכה ו 32
הלכה ז 32
הלכה ח 32
פרק ו 34
הלכה א 34
הלכה ב 36
הלכה ג 38
הלכה ד 38
הלכה ה 39
הלכה ו 40
הלכה ז 40
הלכה ח 41
פרק ז 42
הלכה א 42
הלכה ב 44
הלכה ג 44
הלכה ד 45
הלכה ה 45
הלכה ו 46
הלכה ז 47
הלכה ח 47

פרק א

הלכה א

משנה: הַקַּלִּים שֶׁבִּדְמַאי הַשִּׁיתִּין וְהָרִימִּין וְהָעֲזְרָדִין וּבְנוֹת שׁוּחַ וּבְנוֹת שׁוּקְמָה וְנוֹבְלוֹת הַתְּמָרָה וְהַגּוּפְנָן וְהַנִּצְפָּה. וּבִיהוּדָה הָעוֹג וְהַחוֹמֶץ וְהַכּוּסְבָּר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כָּל הַשִּׁיתִּים פְּטוּרוֹת חוּץ מִשֶּׁל דְּיֶפְרָא. וְכָל הָרִימִּין פְּטוּרִין חוּץ מֵרִימֵּי שִׁיקְמָנָה. וְכָל בְּנוֹת שִׁקְמָה פְּטוּרוֹת חוּץ מִשֶּׁל הַמְּסוּטָפוֹת.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לְפִי שֶׁרוֹב הַמִּינִין הַלָּלוּ אֵין בָּאִין אֶלָּא מִן הַהֶבְקֵר לְפִיכָךְ מָנוּ אוֹתָן חֲכָמִים.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּמַאי אֲבָל וַדַּאי חַיָּבִין. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לָא שַׁנְיָיא בֵּין דְּמַאי בֵּין וַדַּאי פְּטוּרִין. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי יוֹחָנָן. לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּמַאי הָא וַדַּאי חַיָּבִין. אָמַר רִבִּי לָא לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם לֹא חָשִׁיב אֶלָּא דְּמַאי וְהָכָא לֹא אַתְינָן אֶלָּא וַדַּאי.

מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן מִגְּזִיב וּלְהַלָּן פְּטוּר מִן הַדְּמַאי. שַׁנְיָיא הִיא מִגְּזִיב לְהַלָּן בֵּין דְּמַאי בֵּין וַדַּאי. אוּף הָכָא לָא שַׁנְיָיא בֵּין דְּמַאי בֵּין וַדַּאי.

מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. אִם הָיוּ נִשְׁמָרִין חַיָּבִין עִיקָּרָן לֹא מִן הַהֶבְקֵר הֵן בָּאִין. פְּתַר לָהּ אַחַר רוֹב מְשַׁמְּרִין. אִתָּא חֲמֵי אִם רוֹב מְשַׁמְּרִין דִּבְרֵי הַכֹּל חַיָּבִין בֵּין דְּמַאי בֵּין וַדַּאי. אִם אֵין רוֹב מְשַׁמְּרִין דִּבְרֵי הַכֹּל פְּטוּרִין בֵּין דְּמַאי בֵּין וַדַּאי. מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה לֵית יָכִיל דְּתַנֵּינָן מֻחֲצָה עַל מֻחֲצָה דְּמַאי. אָמַר רִבִּי זְעִירָא לֹא סוֹף דָּבָר הַקַּלִּים שֶׁבִּדְמַאי אֶלָּא אֲפִילּוּ דְּמַאי עַצְמוֹ.

תַּנִּי נִכְנַס לְעִיר שֶׁרוּבָּהּ גּוֹיִם סָפֵק רוֹב מְשַׁמְּרִין סָפֵק אֵין רוֹב מְשַׁמְּרִין דִּבְרֵי הַכֹּל חַיָּבִין בֵּין דְּמַאי בֵּין וַדַּאי. נִכְנַס לְעִיר שֶׁרוּבָּהּ יִשְׂרָאֵל סָפֵק רוֹב מְשַׁמְּרִין סָפֵק אֵין רוֹב מְשַׁמְּרִין דִּבְרֵי הַכֹּל פְּטוּרִין בֵּין דְּמַאי בֵּין וַדַּאי. סָפֵק רוֹב גּוֹיִם סָפֵק רוֹב יִשְׂרָאֵל סָפֵק רוֹב מְשַׁמְּרִין סָפֵק אֵין רוֹב מְשַׁמְּרִין מַחְלוֹקֶת רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ.

אֵילּוּ הֵן הַשִּׁיתִּים. רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבַּי אָמַר. אֵילּוּ שֶׁהֵן יוֹצְאוֹת מִתַּחַת הָעֲלִין. הַבְּכוֹרוֹת וְהַמְּסוּיָּפוֹת הֲרֵי אֵילּוּ פְּטוּרוֹת. וְאֵילּוּ הֵן הַבְּכוֹרוֹת עַד שֶׁלֹּא הוֹשִׁיב שׁוֹמֵר. וּבְשׁוֹמֵר הַדָּבָר תָּלוּי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּשֶׁאֵין בָּהּ כְּדֵי טַפֵּילַת שׁוֹמֵר. אֵילּוּ הֵן הַמְּסוּיָּפוֹת מְשֻׁיְּקַפְּלוּ הַמְּקַצּוֹעוֹת. רִבִּי לְעַיי אָמַר מִשּׁוּם רִבִּי לִיעֶזֶר הַבְּכוֹרוֹת הֲרֵי אֵילּוּ חַיָּבוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּחֶזְקַת מְשֻׁתָּמְרוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בֵּין חַלְפוּתָא אָמַר הַשִּׁיתִּין שֶׁבְּצִיפֳּרִין הֲרֵי אֵילּוּ חַיָּבוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן בְּחֶזְקַת מְשֻׁתָּמְרוֹת.

נִסְתַּיְּפוּ הַתְּאֵנִים וְהוּא מְשַׁמֵּר שֶׁדֵּהוּ מִפְּנֵי עֲנָבִים. עֲנָבִים וְהוּא מְשַׁמֵּר שֶׁדֵּהוּ מִפְּנֵי הַיֶּרֶק אִם נִכְנַס הוּא הַפּוֹעֵל וּבַעַל הַבַּיִת מַקְפִּיד עָלָיו אֲסוּרוֹת מִשּׁוּם גָּזֵל.

עוּלָא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי וְרִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יְהוּדָה נִכְנְסוּ לוֹכַל בִּמְסוּיֶיפוֹת וְצָוַוח בָּהֶן הַשּׁוֹמֵר וּמָשַׁךְ רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יוּדָה אֶת יָדָיו. אָמַר לוֹ רִבִּי אֲכוֹל שֶׁכְּבָר נִתְיַיאֲשׁוּ הַבְּעָלִים מֵהֶן. רִבִּי יוֹחָנָן בְּעֵי צָוַוח וְאַתְּ אָמַר הָכֵן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה יְאוּת הוּא מַקְשֵׁי. וְהָא מַתְנִיתָא פְּלִיגָא הַסִּיאָה וְהָאֲזוֹב וְהַקּוּרְנִית שֶׁבְּחָצֵר אִם הָיוּ נִשְׁמָרִין חַיָּיבִין. הָא בְּגִינָּה אֲפִילּוּ נִישְׁמָרִין פְּטוּרִין. תַּמָּן יָכוֹל הוּא לוֹמַר לוֹ הֲרֵי כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ לְפָנֶיךָ בְּרַם הָכָא כַּלְכָּלָה אַחַת הִיא וַאֲנִי מְשַׁמְּרָהּ לְבַעַל מְלַאכְתִּי.

תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יוּדָה הַנּוֹבְלוֹת הַנִּמְכָּרוֹת עִם הַתְּמָרִים הֲרֵי אֵלּוּ פְּטוּרוֹת. מַה שְׁתֵּי קוּפּוֹת זוּ בְצַד זוּ אוֹ זוּ עַל גַּבֵּי זוּ וְלָא שַׁנְייָא הִיא זוּ בְצַד זוּ הִיא זוּ עַל גַּבֵּי זוּ. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּמֵעֹרָבוֹת בְּשֶׁהִטִּילוּ שְׁאוֹר אוֹ בְּשֶׁלֹּא הִטִּילוּ שְׁאוֹר. רִבִּי מָנָא אָמַר בְּשֶׁהִטִּילוּ שְׁאוֹר אֲנָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁהִטִּילוּ שְׁאוֹר בְּפָנֵי עַצְמָן יְהוּ חַיָּיבוֹת. לֵית יָכִיל דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי שֶׁרוֹב הַמִּינִין הָאֵילּוּ אֵינָן בָּאִין אֶלָּא מִן הַהֶבְקֵר לְפִיכָךְ מָנוּ אוֹתָן חֲכָמִים. רִבִּי חֲנִינָא אָמַר בְּשֶׁלֹּא הִטִּילוּ שְׁאוֹר אֲנָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁלֹּא הִטִּילוּ שְׁאוֹר אֲנָן קַיָּימִין אֲפִילּוּ בִּמְעוֹרָבוֹת יְהוֹ פְּטוּרוֹת. לֵית יָכִיל דְּתַנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּי רִבִּי יוֹסֵי אָמַר מִשּׁוּם אָבִיו אֶשְׁכּוֹל שֶׁבִּיכֵּר בּוֹ גַּרְגִּר יְחִידִי כּוּלּוֹ חִיבּוּר לְמַעְשְׂרוֹת. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן אָמַר רִבִּי זְעִירָא וְרִבִּי הִילָא חַד אָמַר כְּהַדֵּין וְחַד אָמַר כְּהַדֵּין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים לֹא כְדִבְרֵי זֶה וְלֹא כְדִבְרֵי זֶה אֶלָּא אֶת שֶׁהִטִּילוּ שְׁאוֹר חַיָּיבוֹת וְאֶת שֶׁלֹּא הִטִּילוּ שְׁאוֹר פְּטוּרוֹת.

וְהַגּוּפְנָן שְׁמֵירָה. מַה בֵּין בִּיהוּדָה בֵּין בַּגָּלִיל. מִן מַה דְּמַתְלִין לְהּ מְתַל בְּגָלִילָא. שׁוֹמֵרָה שְׁמַר מָרָהּ מִן מְתַל לְךְ עִם תַּבְלָיֵיא. הָדָא אָמְרָה בְּגָלִיל פְּטוּר וּבִיהוּדָה חַיָּיב.

כּוּסְבָּרָה כּוּסְבָּרָתָא. מַה בֵּין בִּיהוּדָה בֵּין בַּגָּלִיל. מִן מַה דְּמַתְלִין לְהּ מְתַל בְּדָרוֹמָה. כּוּסְבָּרָה כּוּסְבָּרְתָה מִן מְתַלִּיךְ עִם תַּבְלָיֵיא. הָדָא אָמְרָה בְּגָלִיל חַיֶּיבֶת וּבִיהוּדָה פְּטוּרָה.

תַּנֵּי אָמַר רִבִּי יוּדָה בָּרַאשׁוֹנָה הָיָה חוֹמֶץ שֶׁבִּיהוּדָה פָּטוּר מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. שֶׁהָיוּ עוֹשִׂין יַיִן בְּטָהֳרָה לִנְסָכִים וְלֹא הָיָה מַחְמִיץ וְהָיוּ מְבִיאִין מִן הַתֶּמֶד. וְעַכְשָׁיו שֶׁהַיַּיִן מַחְמִיץ חַיָּיב. מֻחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה דְּתַנֵּינָן תַּמָּן הַמְתַמֵּד וְנָתַן מַיִם בְּמִידָּה וּמָצָא כְדֵי מִידָּתוֹ פָּטוּר. וְרִבִּי יְהוּדָה מְחַיֵּיב. וְכָא הוּא אָמַר הָכֵן. אָמַר רִבִּי לָא בָּרַאשׁוֹנָה הָיוּ עֲנָבִים מְרוּבּוֹת וְלֹא הָיוּ חַרְצָנִים חֲשׁוּבוֹת וְעַכְשָׁיו שֶׁאֵין עֲנָבִים מְרוּבּוֹת חַרְצָנִים חֲשׁוּבוֹת.

רִבִּי הוּנָא אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי לֵית הָדָא פְּלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וְיִרְבּוּ כָּל הָרִימִּין עַל רִימֵּי שִׁיקְמָא וְיִהְיוּ פְּטוּרִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי תִּיפְתַּר בְּמָקוֹם שֶׁרוֹב מְשַׁמְּרִין. רִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי בְּעֵי וְאֵין כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ לְפָנָיו וְיִרְבּוּ כָּל הָרִימִּין שֶׁבָּעוֹלָם עַל רִימֵּי אוֹתוֹ הַמָּקוֹם וְיִהְיוּ פְּטוּרִין.

הלכה ב

משנה: הַדְּמַאי אֵין לוֹ חוֹמֶשׁ וְאֵין לוֹ בִּיעוּר וְנֶאֱכָל לְאוֹנֶן וְנִכְנָס לִירוּשָׁלַם וְיוֹצֵא וּמְאַבְּדִין אֶת מִיעוּטוֹ בַּדְּרָכִים וְנוֹתְנוֹ לְעַם הָאָרֶץ וְאוֹכְלוֹ כְּנֶגְדּוֹ וּמְחַלֵּל אוֹתוֹ כֶּסֶף עַל כֶּסֶף וּנְחוֹשֶׁת עַל נְחוֹשֶׁת כֶּסֶף עַל נְחוֹשֶׁת וּנְחוֹשֶׁת עַל הַפֵּירוֹת וּבִלְבַד שֶׁיַּחֲזוֹר וְיִפְדֶּה אֶת הַפֵּירוֹת דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יַעֲלוּ הַפֵּירוֹת וְיֵאָכְלוּ בִּירוּשָׁלַם.

הלכה: לֹא כְיוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל הֶעֱבִיר הוֹדָיַת הַמַּעֲשֵׂר. הֶעֱבִירָן שֶׁלֹּא יִתְוַדּוּ. הָא לְבָעֵר צָרִיךְ לְבָעֵר וּבְוַדַּאי. אֲבָל בַּדְּמַאי אֵינוֹ צָרִיךְ לְבָעֵר.

תַּנִּי נֶאֱכָל בָּאֳנִינָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל בְּטוּמְאָה. מַה בֵּין אֳנִינָה וּמַה בֵּין טוּמְאָה. אָמַר רַב נַחְמָן טוּמְאָה מְצוּיָה אֳנִינָה אֵינָהּ מְצוּיָה. גָּזְרוּ עַל דָּבָר שֶׁהוּא מָצוּי וְלֹא גָזְרוּ עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מָצוּי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילוּ כְּסָפֵק טֵבֶל לֹא עָשׂוּ אוֹתוֹ. אִילּוּ בְּסָפֵק טֵבֶל נִיתְקַן מַחְמַת שֵׁנִי סָפֵק לֹא נִיתְקַן שֶׁמָּא אֵינוֹ אָסוּר לְאוֹנֶן. בְּרַם הָכָא מוּתָּר לְאוֹנֶן.

תַּמָּן תַּנֵּינָן הַתְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא תַּמָּן תַּנֵּינָן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי. בְּרַם הָכָא מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁל דְּמַאי. אָמַר רִבִּי אִימִּי אֵין הַמִּשְׁנָה הַזֶּה יוֹצֵא יְדֵי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי. מַהוּ כְדוֹן תַּמָּן רִבִּי מֵאִיר בְּרַם הָכָא רַבָּנִין. רִבִּי זְעִירָא אָמַר בְּשֵׁם רַבָּנִין בְּדִין הָיָה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי שֶׁלֹּא יַפְרִישׁ עָלֶיהָ חוֹמֶשׁ וְלָמָּה אָמְרוּ שֶׁיַּפְרִישׁ מִפְּנֵי גְדֵירָהּ שֶׁאִם אַתְּ אוֹמֵר לוֹ שֶׁלֹּא יַפְרִישׁ אַף הוּא אֵינוֹ נוֹהֵג בָּהּ בִּקְדוּשָּׁה. כְּדוֹן הָיָה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁל דְּמַאי שֶׁיַּפְרִישׁ עָלָיו חוֹמֶשׁ וְלָמָּה אָמַר שֶׁלֹּא יַפְרִישׁ מִפְּנֵי גְדֵירוֹ שֶׁאִם אוֹמֵר אַתְּ לוֹ שֶׁיַּפְרִישׁ אַף הוּא אֵינוֹ מַפְרִישׁ כָּל עִיקָּר.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי לָא לָמָּה לִי דְמַאי אֲפִילוּ וַדַּאי. לָמָּה לִי מִיעוּט אֲפִילוּ רוֹב. וְלֹא כֵן תַּנֵּי אֵין מְבִיאִין תְּרוּמָה מִן הַגּוֹרָן לָעִיר וְלֹא מִן הַמִּדְבָּר לְיִישׁוּב אֶלָּא אִם כֵּן הָיְתָה בְּמָקוֹם שֶׁהָיְתָה גְּרָרָתָהּ מֵבִיאָהּ וְנוֹטֵל דָּמִים מִן הַשֻּׁבָּט. אָמַר לֵיהּ וְאֵינוֹ מִצְוָה לְהָשִׁיב אֲבֵידָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִצְוָה הִוא לְהָשִׁיב אֲבֵידָה בִּדְבַר מוּעָט. וְאֵינוֹ מִצְוָה לְהָשִׁיב אֲבֵידָה בִּדְבַר מְרוּבֶּה. וּבְוַדַּאי אֲבָל בִּדְמַאי אֵינוֹ מִצְוָה לְהָשִׁיב אֲבֵידָה. דְּתַנֵּינָן וּמְאַבְּדִין אֶת מִיעוּטוֹ בַּדְּרָכִים. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁאֵין בְּיָדוֹ מָעוֹת. הָיוּ בְיָדוֹ מָעוֹת רִבִּי נְיחוּמַי בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִייָא בַּר בָּא אָמַר (אַבָּא) הָיוּ מָעוֹת בְּדִיסְקִיָּא וְלֹא הָיָה מְחַלְּלוֹ. אַתְיָא דְּרִבִּי חִייָא בְּרִבִּי וְוא כְּרִבִּי זְעִירָא וּדְרִבִּי אַחָא כְּרִבִּי אִמִּי.

דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי פָּחוֹת מֵאֹכֶל מוּתָּר לְאַבֵּד בְּפָרוּס אֲבָל בְּשָׁלֵם עַד כִּגְרוֹגֶרֶת. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק בְּשָׁלֵם עַד כִּגְרוֹגֶרֶת בְּפָרוּס אֲפִילוּ כַּמָּה מוּתָּר. מַה פְלִיגִין. רִבִּי מָנָא אָמַר לֹא פְלִיגִין. דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי פָּחוֹת מֵאוֹכֶל מוּתָּר לְאַבֵּד בְּפָרוּס אֲבָל בְּשָׁלֵם עַד כִּגְרוֹגֶרֶת. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק בֵּין בְּפָרוּס בֵּין בְּשָׁלֵם עַד כִּגְרוֹגֶרֶת.

רִבִּי הוֹשַׁעְיָא בְּעִי מָהוּ לְאַבֵּד כָּל שֶׁהוּא וּלְאַבֵּד. וְנוֹתְנוֹ לְעַם הָאָרֶץ לוֹכַל כְּנֶגְדּוֹ בִּדְמַאי. הָא בְּוַדַּאי לֹא שֶׁאֵין מוֹסְרִין וַדַּאי לְעַם הָאָרֶץ.

הלכה ג

משנה: הַלּוֹקֵחַ לְזֶרַע וְלִבְהֵמָה קֶמַח לְעוֹרוֹת וְשֶׁמֶן לְנֵר שֶׁמֶן לָסוּךְ בּוֹ אֶת הַכֵּלִים פָּטוּר מִן הַדְּמַאי. מִן גְּזִיב וּלְהַלָּן פָּטוּר מִן הַדְּמַאי. חַלַּת עַם הָאָרֶץ וְהַמְּדוּמָע וְהַלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנִי מְנָחוֹת פְּטוּרִין מִן הַדְּמַאי. וְשֶׁמֶן עֶרֶב בֵּית שַׁמַּאי מְחַיְּבִין וּבֵית הִלֵּל פּוֹטְרִין.

הלכה: מִכֵּיוָן שֶׁלְּקָחוֹ לְזֶרַע לֹא שַׁנָּייָא הִיא דְּבָר שֶׁזַּרְעוֹ כָלָה הִיא דְּבָר שֶׁאֵין זַרְעוֹ כָלָה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן וְתַנֵּי כֵן לְקָחָן לְזֶרַע וְחִישֵּׁב עֲלֵיהֶן לַאֲכִילָה בְּאֵין מַחֲשָׁבָה. לְקָחָן לַאֲכִילָה וְחִישֵּׁב עֲלֵיהֶן לְזֶרַע לֹא הַכֹּל מִמֶּנּוּ.

תַּנֵּי אֵין זוֹרְעִין טֶבֶל וְלֹא מְחַפִּין טֶבֶל אֲבָל מְחַפִּין עִם הַגּוֹי טֶבֶל. הַשּׂכַר וְזֶרַע טֶבֶל פָּטוּר שֶׁכְּבָר אָבַד. בַּדָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְלַקֵּט אֲבָל בַּדָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִתְלַקֵּט קוֹנְסִין אוֹתוֹ שֶׁיְּלַקֵּט אוֹתוֹ בְּלֹא צָמַח. אֲבָל אִם צוֹמֵחַ נַעֲשֶׂה כַדָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לְהִתְלַקֵּט.

אָמְרוּ רִבִּי יוֹחָנָן כַּד הֲוָה אֲכַל אֲפִילוּ קוֹפֵּד אֲפִילוּ בֵּיעָה הֲוָה מְתַקֵּן. אָמְרוּ לֵיהּ תַּלְמִידוֹי לֹא כֵן אִילְפָן רִבִּי עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר אֶת כָּל תְּבוּאַת זַרְעֶךָ. דּוּ חָשַׁשׁ לַמַּשְׁקִין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן.

רִבִּי יִרְמְיָה שְׁלַח לְרִבִּי זְעִירָא חָדָא מְסָאנָא דִּתְאֵנִים דְּלָא מְתַקְּנָא. וַהֲוָה רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר מַה רִבִּי זְעִירָא מֵיכוּל דְּלָא מְתַקְּנָא. וַהֲוָה רִבִּי זְעִירָא סָבַר מֵימַר מַה אֵיפְשַׁר דְּרִבִּי יִרְמְיָה מְשַׁלְּחָה לִי מִילָּא דְּלָא מְתַקְּנָא. מַה בֵּין דֵּין לְדֵין אִיתְכְּלַת טַבֶּל. לְמָחָר קָם עִימֵּיהּ אֲמַר לֵיהּ הַהִיא מְסָנְתָא דִּשְׁלַחְתְּ לִי אֶתְמֹל מְתַקְּנָא הֲוַת. אֲמַר לֵיהּ אָמְרִית מַה רִבִּי זְעִירָא מֵיכוּל מִילָּה דְּלָא מְיתַקְּנָה. אֲמַר לֵיהּ אוּף אֲנָא אָמְרִית כֵּן הֲוָה רִבִּי יִרְמְיָה מְשַׁלְּחָה לִי מִילָּה דְּלָא מְתַקְּנָיהּ. רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא אָמַר אֵין הֲווֹן קַדְמָאֵי בְּנֵי מַלְאָכִים אֲנָן בְּנֵי נַשׁ. וְאֵין הֲווֹן בְּנֵי נַשׁ אֲנָן חֲמוֹרִין. אָמַר רִבִּי מָנָא בְּהַהִיא שַׁעֲתָא אָמְרִין אֲפִילוּ לַחֲמָרְתֵּיהּ דְּרִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר לָא אִידְמִינָן.

חֲמָרְתֵּיהּ דְּרִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר גְּנָבוּנָהּ לִיסְטֵיֵּי בְּלֵילְיָא עָבְדַת טְמוּרָה גַּבּוֹן תְּלָתָא יוֹמִין דְּלָא טַעֲמָא כְּלוּם. בָּתַר תְּלָתָה יוֹמִין אִיתְמַלְכוּן מַחֲזָרְתָהּ לְמָרָהּ. אָמְרִין נִישְׁלְחִינָהּ לְמָרָהּ דְּלָא לִימוֹת לְגַבָּן וְתִיסְרֵי מְעָרְתָא. אַפְקוּנָהּ. אָזְלַת וְקָמַת עַל תּוּרְעַת דְּמָרָהּ שׁוּרַיִּת מְנַהֲקָה אֲמַר לוֹן פּוֹתְחוּן לַהֲדָא עֲלִיבְתָא דְּאִית לָהּ תְּלָתָא יוֹמִין דְּלָא טְעִימַת כְּלוּם. פָּתְחוּן לָהּ וַעֲלַת לָהּ. אֲמַר לוֹן יְהָבוּן לָהּ כְּלוּם תֵּיכוּל. יְהָבוּן קוֹמָהּ שְׁעָרִין וְלָא בְעִית מֵיכוּל. אָמְרוּ לֵיהּ רִבִּי לָא בְעִית מֵיכוּל. אֲמַר לוֹן מְתַקְּנָן אִינּוּן. אָמְרוּ לֵיהּ אִין. אֲמַר לוֹן וַאֲרִימִיתֵן דְּמַיְּין. אָמְרוּ לֵיהּ וְלֹא כֵן אִילְפָן רִבִּי הַלּוֹקֵחַ לְזֶרַע לִבְהֵמָה קֶמַח לְעוֹרוֹת שֶׁמֶן לְנֵר שֶׁמֶן לָסוּךְ בּוֹ אֶת

הַכֵּלִים פָּטוּר מִן הַדְּמַאי. אֲמַר לוֹן מַה נֵיעֲבִיד לְהָדָא עֲלִיבְתָא דְּהִיא מַחְמְרָה עַל גַּרְמָהּ סַגִּין. וַאֲרִימוּן דְּמַיָּין וָאָכְלָת.

תְּרֵין מְסַכְּינִין אַפְקְדוּן תְּרֵין סְאִין דִּשְׁעָרִין גַּבֵּי רִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר זַרְעוֹן וְחַצְּדוֹן. וַאֲעָלוּן בְּעָיִין מֵיסַב שְׁעָרֵיהוֹן. אֲמַר לוֹן אַייתוּן גַּמְלָיָא וַחֲמָרָיָא וּסְבוּן שְׁעָרֵיהוֹן.

רִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר אֲזַל לְחַד אֲתַר אֲתוֹן לְגַבֵּיהּ אָמְרוּ לֵיהּ עַכְבָּרְיָא אֲכַל עִיבּוּרָן. גָּזַר עֲלֵיהוֹן וְצַמְתּוּן שָׁרוּן מְצַפְּצְפִין אֲמַר לוֹן יָדְעִין אַתּוּן מַה אִינּוּן אָמְרִין אָמְרוּ לֵיהּ לָא. אֲמַר לוֹן אָמְרִין דְּלָא מְתַקְּנָא. אָמְרוּ לֵיהּ עוֹרְבָן וְעָרְבוֹן וְלָא אַנְכּוּן.

מַרְגְּלִי מִן דְּמַלְכָּא סַרְקִיָּא נָפְלַת וּבְלְעַת חַד עַכְבָּר. אֲתָא לְגַבֵּי רִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר אֲמַר לֵיהּ מִן אֲנָא חֲבַר. אֲמַר לֵיהּ לִשְׁמָךְ טָבָא אָתִית. גָּזַר עֲלֵיהֶן וְצַמְתּוּן. חְמָא חַד מְגַבַּע וַאֲתֵי אֲמַר גַּבֵּי הָהֵן נִיהוּ וּגְזַר עֲלוֹי וּפְלָטָהּ.

רִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר אֲזַל לְחַד אֲתַר אֲתוֹן לְגַבֵּיהּ אָמְרוּן לֵיהּ לִית מַבּוּעָן מְסַפֵּק לַן. אֲמַר לוֹן דִּילְמָא לָא אַתּוּן מְתַקְּנִין. אָמְרוּ לֵיהּ עוֹרְבָן וְעָרְבוֹן וְאַסְפֵּק לְהוֹן.

רִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר הֲוָה אָזִיל לְבֵית וַועַד וַהֲוָה גִּינַיי גְּבִיר. אֲמַר לֵיהּ גִּינַיי גִּינַיי מַה אַתְּ מְנַע לִי מִן בֵּית וַועֲדָה וּפְלַג קוֹמוֹי וַעֲבַר. אָמְרוּ לֵיהּ תַּלְמִידָיו יָכְלִין אֲנָן עָבְרִין. אֲמַר לוֹן מַאן דִּידַע בְּנַפְשֵׁיהּ דְּלָא אָקִיל לְבַר נַש מִן יִשְׂרָאֵל מִן יוֹמוֹי יַעֲבוֹר וְלָא מְנֶכֶּה.

רִבִּי בָּעֵא מִישְׁרֵי שְׁמִיטְתָא סְלַק רִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר לְגַבֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ מַה עִיבּוּרָא עֲבִידִין. אֲמַר לֵיהּ עוּלְשִׁין יָפוֹת. מַה עִיבּוּרָא עֲבִידִין. אֲמַר לֵיהּ עוּלְשִׁין יָפוֹת. וִידַע רִבִּי דְּלֵית הוּא מַסְכְּמָא עִימֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ מִישְׁגַּח רִבִּי מֵיכוּל עִימִּין צִיבְחַד פְּטָל יוֹמָא דֵין. אֲמַר לוֹן אִין. מִי נְחֵית חֲמָא מוּלְוָותָא דְּרִבִּי קַיְימִין. אֲמַר כָּל אִילֵּין יְהוּדָאֵי זְנִין אֵיפְשַׁר דְּלָא חֲמֵי סְבַר אַפּוֹי מִן כְּדוֹן. אִזְלוֹן וְאָמְרוּן לְרִבִּי שְׁלַח רִבִּי בְּעֵי מְפַיְיסָתֵיהּ. מָטוּן בֵּיהּ גַּבֵּי קַרְתֵּיהּ אֲמַר בְּנֵי קַרְתֵּיהּ קוֹרְבִין לִי וְנִחְתוּ בְּנֵי קַרְתָּא וְאַקְפוּן עֲלוֹי. אֲמַר לוֹן רִבִּי בְּעֵי מְפַיְיסָתֵיהּ. שַׁבְקוּנֵיהּ וַאֲזוּל לוֹן. אֲמַר בְּנֵי דִידִי קוּרְבִין לִי. נְחֵתַת אֵישְׁתָא מִן שְׁמַיָּא וְאַקְפַת עֲלוֹי. אִזְלוֹן אָמְרוּן לְרִבִּי אֲמַר הוֹאִיל וְלֹא זְכִינִינָן נִישְׁבַּע מִינֵיהּ בְּעָלְמָא הֲדֵין נִיזְכֵּי נִישְׁבַּע מִינֵיהּ בְּעָלְמָא דְּאָתֵי.

רִבִּי חַגַּיי בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן מַעֲשֶׂה בְּחָסִיד אֶחָד שֶׁהָיָה חוֹפֵר בּוֹרוֹת שִׁיחִין וּמְעָרוֹת לָעוֹבְרִים וְלַשָּׁבִים. פַּעַם אַחַת הָיְתָה בִתּוֹ עוֹבֶרֶת לִינָּשֵׂא וּשְׁטָפָהּ נָהָר. וְהָוון כָּל עַמָּא עָלְלִין לְגַבֵּיהּ בְּעַיִין מְנַחֲמָתֵיהּ וְלָא קְבִיל עֲלוֹי מִתְנַחֲמָה. עָאַל רִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר לְגַבֵּיהּ בְּעֵי מְנַחֲמָתֵיהּ וְלָא קְבִיל עֲלוֹי מִתְנַחֲמָה. אֲמַר לוֹן דִּין הוּא חָסִידְכוֹן. אָמְרוּ לֵיהּ רִבִּי כָּךְ וְכָךְ הָיָה עוֹשֶׂה כָּךְ וְכָךְ אִירְעוֹ. אָמַר אֵיפְשַׁר שֶׁהָיָה מְכַבֵּד אֶת בּוֹרְאוֹ בְּמַיִם וְהוּא מְקַפְּחוֹ בְּמַיִם. מִיַּד נָפְלָה הֲבָרָה בָּעִיר בָּאת בִּתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ. אִית דְּאָמְרֵי בְּסִיכְתָא אִיתְעָרְיַית. וְאִית דְּאָמְרֵי מַלְאַךְ יָרַד בִּדְמוּת רִבִּי פִּינְחָס בֶּן יָאִיר וְהִצִּילָהּ.

רִבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא הֲוָה יְתִיב אָכִיל בְּלֵילֵי שַׁבָּת פְּחַת פִּתּוֹרָא קוֹמוֹי. אָמְרוּ לֵיהּ מַהוּ כֵן. אָמְרָה לֵיהּ תַּבְלִין שָׁאַלְתִּי מִשְׁכֵּינָתִי וְלָא עִישַׁרְתִּיו. וְהִזְכִּיר תִּינְיָין וְעָלָה הַשּׁוּלְחָן מֵאֵילָיו. רִבִּי טַרְפוֹן הֲוָה יְתִיב אָכִיל וּנְפַל פִּיתּוּתָא מִינֵּיהּ. אָמְרוּ לֵיהּ מַהוּ כֵן. אָמַר לֵיהּ קוֹרְדּוֹם שָׁאַלְתִּי וְעָשִׂיתִי עַל גַּבָּיו טְהוֹרוֹת.

יַיִן לְמוּרֵייס וְיַיִן לַאֲלוֹנְטִית קְטָנִיּוֹת לַעֲשׂוֹתָן טְחִינִין חַיָּיבִין בִּדְמַאי וְאֵין צוֹרֶךְ לוֹמַר בְּוַדַּאי הֵן עַצְמָן פְּטוּרִין מִן הַדְּמַאי. מַה נָן קַיָּימִין אִין כְּרִבִּי אֲפִילוּ בִדְמַאי יְהוֹ חַיָּיבִין אי(ן) כְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן אֲפִילוּ בְּוַדַּאי יְהוֹ פְּטוּרִין. אֶלָּא כְּרִבִּי אֲנָן אָמְרִין בְּקַלִּין שֶׁהֵיקִלּוּ בִדְמַאי.

יַיִן לְקִילוֹר קֶמַח לַעֲשׂוֹתוֹ מָלוּגְמָא חַיָּיבִין בְּוַדַּאי וְאֵין צוֹרֶךְ לוֹמַר בִּדְמַאי הֵן עַצְמָן פְּטוּרִין מִן הַוַּדַּאי. הָכָא אַתְּ אָמַר פְּטוּרִין מִן הַוַּדַּאי וְהָכָא אַתְּ אָמַר פְּטוּרִין מִן הַדְּמַאי. כַּאן עַל גַּב גּוּפוֹ הוּא בָטֵל וְכָאן כְּיָון שֶׁהוּא נוֹתְנוֹ הוּא בָטֵל.

וְהַתַּנִּי קִילּוֹר שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה אָסוּר בַּהֲנָיָיה. שַׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב לֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם. מַה בֵּינָן לִשְׁמָרִים שֵׁל גּוֹי אִילּוּ שְׁמָרִים שֵׁל גּוֹי שֶׁמָּא אֵינָן אֲסוּרִין בַּהֲנָיָיה. הָא שְׁמָרִים שֶׁיָּבְשׁוּ אֵין בָּהֶן מִשּׁוּם הֲנָיַית עֲבוֹדָה זָרָה.

מִן גְּזִיב וּלְהַלָּן פָּטוּר מִן הַדְּמַאי. כְּזִיב עַצְמָהּ מַה הִיא. תַּנֵּי גְּזִיב עַצְמָהּ פְּטוּרִין מִן הַדְּמַאי. הַלּוֹקֵחַ מִן הַחֲמֶרֶת בְּצוֹר וּמִן הַמְּגוֹרֶת בְּצִידָן חַיָּיב הָא מִן הַמְּגוֹרֶת בְּצוֹר וּמִן הַחֲמֶרֶת בְּצִידָן פָּטוּר. מֵחֲמוֹר יְחִידִי בְצוֹר. חֲמֶרֶת שֶׁנִּכְנְסָה לְצוֹר דֶּרֶךְ כְּזִיב. אִתָּא חֲמֵי אִילּוּ עֶמְדָה לָהּ בִּכְזִיב פְּטוּרָה עַכְשָׁיו שֶׁנִּכְנְסָה לְצוֹר חַיֶּיבֶת.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּשָׁעָה שֶׁגָּזְרוּ עַל הַדְּמַאי לֹא גָזְרוּ עַל דְּבָרִים הַלָּלוּ. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָא אֵימַת קֳדָשִׁים עָלָיו וְאֵינוֹ נוֹתֵן לַכֹּהֵן דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְתוּקָּן. וְחַלַּת עַם הָאָרֶץ עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָא בְּחַלַּת עַם הָאָרֶץ הִיא מַתְנִיתָא. אֲבָל חָבֵר שֶׁלָּקַח עִיסָּה מֵעַם הָאָרֶץ וְהִפְרִישׁ חַלָּתָהּ לֹא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן הִיא הָדָא הִיא הָדָא. וְהַמְדוּמָע עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָא בְּפֵירוֹת עַם הָאָרֶץ הִיא מַתְנִיתָא. אֲבָל חָבֵר שֶׁלָּקַח פֵּירוֹת מֵעַם הָאָרֶץ וְנִדְמְעוּ לֹא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן הִיא הָדָה הִיא הָדָה. מַאן נְפַק מְבִינֵיהוֹן סְאָה עוֹלָה מִתּוֹךְ מֵאָה עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן חַיֶּיבֶת עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָא פְּטוּרָה.

וְתַנֵּי וְכוּלָּן שֶׁקָּרָא שֵׁם לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר אוֹ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶן מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הוֹשַׁעְיָא מְתוּקָּנִין וְאַתְּ אָמַר הָכֵן. מִפְּנֵי אֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְתוּקָּן שֶׁאֵין אֵימַת קֳדָשִׁים עָלָיו. תַּנֵּי וְכוּלָּן שֶׁקָּרָא שֵׁם לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר אוֹ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶן מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי מִפְּנֵי אֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְתֻקָּן.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא עַד כְּדוֹן בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי אֲפִילוּ בְּוַדַּאי.

תַּנֵּי כּוּלָּן שֶׁקָּרָא שֵׁם לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר אוֹ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶן מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. רִבִּי לָעְזָר אָמַר חוּץ מִשְּׁיָרֵי מְנָחוֹת. רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר הַשְּׁאָר בְּמַחְלוֹקֶת. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי הַיְּידָה מַחְלוֹקֶת. מַה נָן קַיָּימִין אִין כְּרִבִּי מֵאִיר הֲיָה מַעֲשֵׂר הִיא שְׁיָרֵי מְנָחוֹת לֹא עָשָׂה כְלוּם. אִין כְּרִבִּי יוּדָה מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. אָמַר רִבִּי מָנָא אָזְלִית לְקֵיסָרִין וְשָׁמְעִית רִבִּי חִזְקִיָּה יָתִיב וּמַתְנֵי הַמְקַדֵּשׁ בְּחֶלְקוֹ בְּקָדְשֵׁי קָדָשִׁים אוֹ בָּקָדְשִׁים קַלִּים אֵינָהּ מְקוּדֶּשֶׁת. רִבִּי לָעְזָר אָמַר דִּבְרֵי הַכֹּל. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּמַחְלוֹקֶת. וְאָמְרִית לֵיהּ מָנַן שְׁמַע רִבִּי הָדָא מֵילְתָא וְאָמַר לִי מִן רִבִּי יִרְמְיָה. וְאָמְרִית יְאוּת רִבִּי יִרְמְיָה דְּהוּא שְׁמַע הָדָא דְּרִבִּי לָעְזָר דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא דְּאָמַר בְּמַחְלוֹקֶת. רִבִּי יוֹסֵי דְּלָא שְׁמִיעַ לֵיהּ צָרִיכָא לֵיהּ הוּא דּוּ אָמַר הַיְּידָה מַחְלוֹקֶת. אִין כְּרִבִּי מֵאִיר הִיא מַעֲשֵׂר שֵׁנִי הִיא שְׁיָרֵי מְנָחוֹת הִיא לֹא עָשָׂה כְלוּם. אִין כְּרִבִּי יוּדָה מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי.

תַּנֵּי אָמַר רִבִּי יוּדָה לֹא פָטְרוּ בֵית הִלֵּל אֶלָּא שֶׁמָּן שֶׁל פִּילְיָיטוֹן בִּלְבַד. אֲחֵרִים אוֹמְרִים בְּשֵׁם רִבִּי נָתָן מְחַיְּבִין הָיוּ בֵית הִלֵּל בְּשֶׁמֶן וָורֶד וְוִירִינוֹן.

הלכה ד

משנה: הַדְּמַאי מְעָרְבִין בּוֹ וּמִשְׁתַּתְּפִין בּוֹ מְבָרְכִין עָלָיו וּמְזַמְּנִין עָלָיו וּמַפְרִישִׁין אוֹתוֹ עָרוּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. וְאִם הִקְדִּים מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לָרִאשׁוֹן אֵין בְּכָךְ כְּלוּם. שֶׁמֶן שֶׁהַגִּירְדִּי סָךְ בְּאֶצְבְּעוֹתָיו חַיָּיב בִּדְמַאי. וְשֶׁהַסּוֹרֵק נוֹתֵן בַּצֶּמֶר פָּטוּר מִן הַדְּמַאי.

הלכה: מַפְרִישִׁין אוֹתוֹ עָרוּם שֶׁאֵין טָעוּן בְּרָכָה.

מִבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הָדָא דְתַנֵּינָן סָפֵק חֲשִׁיכָה סָפֵק לֹא חֲשִׁיכָה.

תַּנָּא רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל מְחַלְּלִין דְּמַאי בְּמֶרְחָץ שֶׁאֵינוֹ טָעוּן בְּרָכָה. הָא וַדַּאי טָעוּן בְּרָכָה. רִבִּי מָנָא בְּעֵי קוֹמֵי רִבִּי יוּדָן כֵּיצַד הוּא מְבָרֵךְ אִם הָיוּ פֵּירוֹת עַל פִּדְיוֹן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי אִם הָיוּ מָעוֹת עַל חִילּוּל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי.

אִם הִקְדִּים מִשֵּׁנִי לָרִאשׁוֹן אֵין בְּכָךְ כְּלוּם בְּשֶׁעָבַר הָא בַּתְּחִילָּה לֹא. רִבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִייָא בַּר וָוא רִבִּי חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מוּתָּר לְהַקְדִּים שֵׁנִי לָרִאשׁוֹן בִּדְמַאי. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לֹא יַעֲשֶׂה וְאִם עָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי.

מַהוּ לְיקְבַּע שֵׁנִי בְּמָקוֹם רִאשׁוֹן. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן שָׁאוּל אַיְיתֵי לֵיהּ אָרִיסֵיהּ פֵּירֵי. אָמַר לֵיהּ צֵא וּקְבַע שֵׁנִי. חָזַר וְאָמַר לֵיהּ צֵא וּקְבַע רִאשׁוֹן וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא קָבַע שֵׁנִי בְּמָקוֹם רִאשׁוֹן. הָדָא אָמְרָה שֶׁמּוּתָּר לְיקְבַּע שֵׁנִי בְּמָקוֹם רִאשׁוֹן.

עוּלָּא בַּר יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן פּוֹטֵר הוּא אָדָם אֶת טִבְלוֹ בִּסְאָה אַחַת שֶׁל טֵבֶל. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה מֵבִיא סְאָה אַחַת שֶׁל טֵבֶל וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ שֵׁנִי וּפוֹדֶה אוֹתָהּ וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לְמָקוֹם אַחֵר. נָחַת עוּלָּא לְתַמָּן וְאָמְרָהּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְחָבְרוּן עֲלוֹי. הָתִיב רַב שֵׁשֶׁת וְהָא מַתְנִיתָא פְלִינָא הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי כַּלְכָּלוֹת שֶׁל טֵבֶל. וְתַנֵּי עָלָהּ נוֹטֵל מִן

הַשְׁנַיָּיה שְׁנֵי תְּאֵינִים וּשְׁנֵי עִישׁוּרִין וְעִישׁוּרוֹ שֶׁל עִישׁוּר. וְיִטּוֹל שְׁתֵּי תְאֵנִים וְיַעֲשֶׂה אוֹתָן שֵׁנִי וְיִפְדֶּה וְיַחְזוֹר וְיַעֲשֵׂם תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לְמָקוֹם אַחֵר. אָמַר רִבִּי מָנָא וְאֵין שֵׁנִי שֶׁבְּרִאשׁוֹנָה טָבוּל לְרִאשׁוֹן שֶׁבִּשְׁנַיָּיה. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה תַּמָּן כְּדֵי שֶׁהוּא טוֹבֵל לָרִאשׁוֹן וְלַשֵּׁנִי. בְּרַם הָכָא שֵׁנִי שֶׁנִּיתְקַן מַחְמַת רִאשׁוֹן אַתְּ חוֹזֵר וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹ רִאשׁוֹן.

שֶׁמָּן שֶׁהַגִּירְדִּי סָךְ בְּאֶצְבְּעוֹתָיו חַיָּיב בִּדְמַאי. מָה שֶׁהַסּוֹרֵק נוֹתֵן בַּצֶּמֶר פָּטוּר מִן הַדְּמַאי. מַה בֵּין זֶה לָזֶה. זֶה עַל גַּב גּוּפוֹ בָּטֵל. וְזֶה עַל גַּב צֶמֶר הוּא בָטֵל.

פרק ב

הלכה א

משנה: אֵלּוּ דְבָרִים מִתְעַשְּׂרִין דְּמַאי בְּכָל מָקוֹם. הַדְּבֵילָה וְהַתְּמָרִים וְהֶחָרוּבִין הָאוֹרֶז וְהַכַּמּוֹן. הָאוֹרֶז שֶׁבְּחוּצָה לָאָרֶץ כָּל הַמִּשְׁתַּמֵּשׁ מִמֶּנּוּ פָּטוּר.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן שׁוּם בַּעַל בֶּכִי וּבְצַל שֶׁל רִכְפָּה וּגְרִיסִין הַקִּילְקִין וַעֲדָשִׁים הַמִּצְרִיּוֹת. הַמִּינִין הַלָּלּוּ עַל יְדֵי שֶׁיֵּשׁ כְּיוֹצֵא בָּהֶן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל צָרְכוּ חֲכָמִים לִיתֵּן לָהֶן סִימָן. אֲבָל הָאֱלַצָּרִין וְהָאַפְּסָטָקִין וְהָאִצְטְרוֹבָלִין עַל יְדֵי שֶׁאֵין כְּיוֹצֵא בָּהֶן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לֹא צָרְכוּ חֲכָמִים לִיתֵּן לָהֶן סִימָן. אָמַר רִבִּי אָבִין הָדָא מַתְנִיתָא חִילּוּפָא חִיוּב הַמִּינִין הָאֵלּוּ עַל יְדֵי שֶׁאֵין כְּיוֹצֵא בָּהֶן בְּחוּצָה לָאָרֶץ צָרְכוּ חֲכָמִים לִמְנוֹתָן. וְהָא דְּבֵילָה בְּבוֹצָרָה. שְׁחִיקָה הִיא. וְהָא תְּמָרִין בַּאֲלֶכְסַנְדְּרִיָּא. דְּקִיקִין אִינּוּן. וְהָא חָרוּב בְּבֵיאֲרִי גִּידּוּד הוּא. וְהָא אוֹרֶז בְּחוֹלָתָה אַכְתַּר הוּא סִימוּק הוּא. וְהָא כַּמּוּן בְּקִיפְרוֹס. עָקוּם הוּא.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר לֹא שָׁנוּ אֶלָּא הַלּוֹקֵחַ מִן הַגּוֹי אֲבָל הַלּוֹקֵחַ מִיִּשְׂרָאֵל דְּמַאי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֹא שַׁנָּייָא הִיא הַלּוֹקֵחַ מִיִּשְׂרָאֵל הִיא הַלּוֹקֵחַ מִן הַגּוֹי דְּמַאי. רִבִּי לָעְזָר סָבַר מֵימַר רוֹב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נְתוּנָה בְיַד יִשְׂרָאֵל. וַאֲפִילּוּ יִסְבּוֹר רִבִּי לָעְזָר כְּרִבִּי יוֹחָנָן רוֹב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נְתוּנָה בְיַד יִשְׂרָאֵל. רִבִּי לָעְזָר חָשׁ לְמִיעוּט. כַּהֲדָא כוֹרְכִיָּא שֶׁהִיא מִסְתַּפֶּקֶת יוֹם אֶחָד מִן הָאָסוּר נַעֲשֶׂה אוֹתוֹ הַיּוֹם הוֹכִיחַ לְכָל הַיָּמִים. רִבִּי יוֹסֵי בְּעֵי מַעֲתָּה גֵּר שֶׁבָּא לְהִתְגַּייֵר אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ אֲנִי אוֹמֵר מֵעַמּוֹן וּמוֹאָב הוּא. וְנַעֲשֶׂה אוֹתוֹ הַגֵּר הוֹכִיחַ לְכָל הַגֵּרִים. אֶלָּא כֵּינִי הָא רִבִּי לָעְזָר סָבַר מֵימַר רוֹב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נְתוּנָה בְיַד יִשְׂרָאֵל נְתוּנָה בְיַד גּוֹיִם. וְרִבִּי יוֹחָנָן סָבַר מֵימַר רוֹב אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נְתוּנָה בְיַד יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד מִן הָדָא רִבִּי זְעִירָא שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי אֲלֶכְסַנְדְּרָא דִּצְדוֹקָא אִילֵּין נִיקְלָוּוסִיָּא דְּהָכָא מַה אַתּוּן מְשַׁעֲרִין בְּהוֹן רוֹב מִן הַגּוֹיִם אוֹ רוּבָּן מִיִּשְׂרָאֵל. אָמַר לֵיהּ לֵית אֲנָן יָכְלִין מְשַׁעֲרִין בְּהוֹן. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לְרִבִּי לָעְזָר. הַתַּגָּר בְּכָל מָקוֹם דְּמַאי. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁרוֹב מִכְנָסוֹ מִיִּשְׂרָאֵל אֲבָל אִם הָיָה לוֹקֵחַ מִן הַגּוֹי וַודַּאי.

מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. תַּנֵּי רִבִּי נְחֶמְיָה אָמַר אֶחָד גּוֹי וְאֶחָד יִשְׂרָאֵל כּוּתִי וְאֶחָד עַם הָאָרֶץ פְּעָמִים שֶׁהוּא לוֹקֵחַ פַּעַם אַחַת מִן הַגּוֹי פַּעַם אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל דְּמַאי.

רִבִּי חִייָא בַּר אָדָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי מָנָא מִמִּי לָקַח הָאִישׁ הַזֶּה נֹאמַר מִיִּשְׂרָאֵל דְּמַאי מִן הַגּוֹי וַדַּאי. תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה הַתַּגָּר גּוֹי. וְיִשְׂרָאֵל וְגוֹי מַטַּיְילִין לְפָנָיו דְּמַי. הָתִיב רַב הוֹשַׁעְיָה וְהָא מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן דְּתַנֵּי אָמַר רִבִּי יוּדָא לֹא הוּזְכְּרוּ רִימּוֹנֵי בַּדָּן וַחֲצִיר גֶּבַע אֶלָּא שֶׁהֵן מִתְעַשְּׂרִין וַדַּאי בְּכָל מָקוֹם. מַה נָן קַיָימִין. אִם בְּלוֹקֵחַ מִיִּשְׂרָאֵל כְּהָדָא דְתַנֵּינָן וַדַּאי. אֶלָּא כִּי נָן קַיָימִין בְּלוֹקֵחַ מִן הַגּוֹי. הָא שְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים דְּמַאי. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּוַדַּאי אֲנָן קַיָימִין וּבְלוֹקֵחַ מִיִּשְׂרָאֵל אֲנָן קַיָימִין. תִּיפְתָּר שֶׁהָיָה אֲגוֹרָנִימוֹס גָּדוֹל וְדָחַק עָלָיו לִהְיוֹת מוֹכֵר בְּזוֹל. וְהִתִּירוּ לוֹ לִהְיוֹת מוֹכֵר טְבָלִים וְהַלּוֹקֵחַ יָחוּשׁ לְעַצְמוֹ.

אֵי זֶהוּ הַתַּגָּר. כָּל שֶׁהַבִּיא וְשִׁנָּה וְשִׁילֵּשׁ. רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי הֵבִיא שְׁלֹשָׁה מַשּׁוּאִין כְּאַחַת אֵין זֶה תַּגָּר. זֶה אַחַר זֶה תַּגָּר. רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי לְמַפְרֵיעוֹ הוּא נַעֲשֶׂה תַּגָּר אוֹ מִיכָּן וּלְהַבָּא. מַה נַפְקָא מִבֵּינֵיהוֹן. בָּא וְהִתְקִין. אֵין תֵּימַר מִיכָּן וּלְהַבָּא מְעַשֵּׂר זֶה עַל זֶה. רִבִּי מָנָא בְּעֵי הוּא וּבָנוֹ וּפוֹעֲלוֹ מַהוּ שֶׁיְּצָטָרְפוּ לִשְׁלֹשָׁה מַשּׁוּאִין כְּאַחַת. רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי סְפִינָה הַבָּאָה מֵרוֹמֵי כַּמָּה מִינִין יֵשׁ בָּהּ אַתְּ רוֹאֶה אוֹתָהּ כְּאִילּוּ אֶחָד.

הַפֵּירוֹת לֹא הִילְכוּ בָהֶן לֹא אַחַר הָרֵיחַ וְלֹא אַחַר הַמַּרְאֶה וְלֹא אַחַר הַטַּעַם וְלֹא אַחַר הַדְּמִים אֶלָּא אַחַר הָרוֹב. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אִם הָיָה יַיִן כְּגוֹן חָדָשׁ וְיַיִן יָשָׁן הִילְכוּ בוֹ אַחַר הַטַּעַם.

אָמַר רִבִּי מָנָא אָזְלִית לְקֵיסָרִין וַחֲמִיתוֹן נָהִיגִין בְּהָדָא דְבֵילְתָּה שׁוֹרַיי. שְׁאֵלִית לְרִבִּי יִצְחָק בַּר אֶלְעָזָר וְאָמַר לִי כָּךְ נָהֲגָה שׁוֹרַיי. רִבִּי יִצְחָק בַּר אֶלְעָזָר בְּשֵׁם זוּנָא דְקֵיסָרִין כָּל דַּחֲמֵי מַיָא שׁוֹרַיי. אִית דְּבָעֵי מֵימַר עַד מִגְדַּל מִלְחָא. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר עַד מְעָרַת טְלֵימוֹן.

אָמַר רִבִּי אַבָּמַרִי מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין אָמְרֵי כָּל הַמִּינִין הָאֲסוּרִין בְּקֵיסָרִין. הַחִטִּים וְהַפַּת וְהַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן וְהַתְּמָרִים הָאוֹרֶז וְהַכַּמּוֹן. וְלָא פָּרְשִׁינָן דְּבֵילָה. בְּגִין דְּתַנֵּיתָהּ. וְהָא תַנֵּינָן אוֹרֶז וְכַמּוֹן וּפַרְשְׁתְּנוּן. הָווֹ שְׁיָירֵיהּ הִיא. הֲרֵי אֵילּוּ בְּשִׁבְיעִית הֵיתֵר בְּשְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ דְּמַאי. הֲרֵי אֵלּוּ בְּשִׁבְיעִית הֵיתֵר וְיִהְיוּ בְּשִׁבְיעִית שְׁבִיעִית. יִשְׂרָאֵל מְשַׁמְּטִין וְגוֹי פָּטוּר יִשְׂרָאֵל וְגוֹיִם רַבִּים עַל הַכּוּתִים. בְּשְׁאַר שְׁנֵי שָׁבוּעַ דְּמַאי דִּיהוּדָאֵי יִשְׂרָאֵל מְתַקְּנִין וְגוֹיִם פְּטוּרִין יִשְׂרָאֵל וְגוֹיִם רַבִּים עַל הַכּוּתִים. עַד הֵיכָן. פּוּנְדָּקָא דַּעֲמוּדָא פּוּנְדָּקָא דְּטִיבְתָּא עַד כְּפַר סָבָא. וְצוֹרָן וַדַּאי בְּקֵיסָרִין.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָא כּוּלְכַּסִּין הַנִּמְכָּרִין בְּקֵיסָרִין הֲרֵי אֵילּוּ אֲסוּרִין מִפְּנֵי שֶׁרוּבָּן בָּאִין מֵהַר הַמֶּלֶךְ. רִבִּי חִייָא בַּר אָדָא אָמַר בִּלְבָנִין. וְרַבָּנִין דְּקֵיסָרִין אָמְרִין בַּאֲדוּמִין.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי חִייָא בַּר אַבָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי הוֹתִיר בֵּית שְׁאַן מִפִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן זֵירוּז בֶּן חָמְיוֹ שֶׁל רִבִּי מֵאִיר שֶׁאָמַר אֲנִי רָאִיתִי אֶת רִבִּי מֵאִיר לוֹקֵחַ יֶרֶק מִן הַגִּינָּה בַּשְּׁבִיעִית וְהוֹתִיר אֶת כּוּלָּהּ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא הָדָא אָמְרָה אָסוּר לְבַר נַשׁ מֵיעֲבַד מִילָּה בְּצִיבּוּרָא אֲנִי אוֹמֵר אוֹתָהּ הַגִּינָּה הָיְתָה מְיוּחֶדֶת לוֹ דְּהוֹתִיר אֶת כּוּלָּהּ. רִבִּי הוֹתִיר בֵּית שְׁאַן רִבִּי הוֹתִיר בֵּית גּוּבְרִין רִבִּי הוֹתִיר כְּפַר צָמַח. רִבִּי הוֹתִיר לִיקַח יֶרֶק בְּמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית וְהָיוּ הַכֹּל מְלִיזִין עָלָיו. אָמַר לָהֶן בּוֹאוּ וּנְדַיֵּין כְּתִיב וְכִתַּת נְחַשׁ הַנְּחוֹשֶׁת. וְכִי לֹא עָמַד צַדִּיק מִמֹּשֶׁה וְעַד חִזְקִיָּהוּ לְהַעֲבִירוֹ. אֶלָּא אוֹתָהּ עֲטָרָה הִנִּיחַ לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהִתְעַטֵּר בָּהּ. וַאֲנָן הָעֲטָרָה הַזֹּאת הִנִּיחַ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָנוּ לְהִתְעַטֵּר בָּהּ.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הָוָה מְפַקֵּד לְטַלְיֵיא לֹא תִיזְבּוּן לִי יֶרֶק אֶלָּא מִן גִּינְתָא דְּסִיסְרָא. קֶם עִימֵּיהּ זְכוּר לַטּוֹב אָמַר לֵיהּ זִיל אֱמוֹר לְרַבָּךְ לֵית הָדָא גִּינְתָא דְּסִיסְרָא דִּיהוּדֵיי הֲוָת וּקְטָלֵיהּ וּנְסָבַת מִינֵיהּ וְאִין בְּעִית מַחְמְרָא עַל נַפְשָׁךְ אִישְׁתְּרֵי לְחַבְרָךְ.

רִבִּי יוֹסֵי דִּכְפַר דָּן בְּשֵׁם רִבִּי בֶּן מְעָדְיָה הָאֲסוּרִין בְּבֵית שְׁאַן. הַקֶּצַח וְהַשּׁוּמְשׁוּם וְהַחַרְדַּל וְהַשּׁוּם וְהַבּוּלְכָּסִין הָאֲפוּנִין הַשְּׁחוֹרִין וּבְצָלִים הַנִּמְכָּרִים וּבְנֵי הַמְּדִינָה הַנִּמְכָּרִים בְּמִידָּה וּפוּל הַמִּצְרִי הַנֶּאֱגָד בְּשִׁיפָּה וּמֵינְתָה הַנֶּאֱגָד בִּפְנֵי עַצְמָהּ וְהָאִסְטָפְנִיני לְעוֹלָם וְקֻפַּלּוֹטוֹת מִן הָעֲצֶרֶת וְעַד חֲנוּכָּה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא מִן הָעֲצֶרֶת וְעַד חֲנוּכָּה אִיסּוּר רָבָה עַל הַהֵיתֵר. מִן הַחֲנוּכָּה וְעַד הָעֲצֶרֶת הֵתֵּר רָבָה עַל הָאִיסּוּר. וּלְעִנְיַן סְפִיחִים מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְעַד חֲנוּכָּה אִסּוּר סְפִיחִין. מִן הַחֲנוּכָּה וְעַד הָעֲצֶרֶת הֵתֵּר סְפִיחִין. מִן הָעֲצֶרֶת וְעַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה צְרִיכָה. הַקִּישׁוּאִין וְהַדְּלוּעִין וְהָאֲבַטִּיחִין וְהַמְּלַפְּפוֹנוֹת וְהַיַּיִן וְהַשֶּׁמֶן וּתְמָרִין אֲפֻסִּיּוֹת וְיֵשׁ אוֹמֵר אַף הַתּוּרְמוֹסִין וּפַת חַלָּה לְעוֹלָם הֲרֵי אֵילּוּ בַּשְּׁבִיעִית שְׁבִיעִית. בְּשֶׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ מַה. רִבִּי יוֹנָה אָמַר דְּמַאי רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר וַדַּאי. וְלֹא פְלִיגִין. מָה דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר דְּמַאי בְּלוֹקֵחַ מִן הַבַּלּוֹנְקִי. וּמַה דְּרִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר וַדַּאי בְּלוֹקֵחַ מִן הַגִּינָּה.

עַד הֵיכָן. פֵּרוּשׁתָא וּרְצִיפְתָא וּנְפְשָׁא דְּפְנוֹטִיָּה עַד כְּפַר קַרְנַיִם וּכְפַר קַרְנַיִם כְּבֵית שַׁאן.

רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן זַכַּרְיָה הַמִּינִין הָאֲסוּרִין בְּפַנַּייס וְהָאֶגוֹזִין וְהָאוֹרֶז וְהַשּׁוּמְשְׁמִין וּפוּל הַמִּצְרִי. גַּמְלִיֵּיל זוּגָה אָמַר אַחְיָנִיּוֹת הַבְּכוֹרוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹנָה הָדָא דְתֵימַר מִתַּרְנְגוֹל קַיסָרִיוֹן וּלְמַעְלָן. אֲבָל מִתַּרְנְגוֹל קַיסָרִיוֹן וּלְמַטָּן כְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא. רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי הָיְתָה שְׁדֵהוּ זְרוּעָה יֶרֶק וּבָא וּמְצָאָהּ אוֹרֶז. יֶרֶק מוּתָּר וְהָאוֹרֶז אָסוּר. אֱגוֹז מִלְּמַעְלָן וְיֶרֶק מִלְּמַטָּן יֶרֶק מוּתָּר וְהָאוֹרֶז אָסוּר. אֲבָל רוֹב הַשָּׁדוֹת הַלְּלוּ עוֹשׂוֹת הַמִּינִין הַלָּלוּ. וַאֲפִילוּ תֵימַר רוֹב הַשָּׁדוֹת הַלָּלוּ עוֹשׂוֹת רוֹב הַמִּינִין הַלָּלוּ רוֹב הַמִּינִין הַלָּלוּ אֵינָן בָּאִין אֶלָּא מִן הָאִיסּוּר.

תַּנִּי הָאוֹרֶז שֶׁבְּחוֹלַת אַנְטוֹכְיָא מוּתָּר בִּמְקוֹמוֹ. רִבִּי לְעָזָר בֵּי רִבִּי יוֹסֵי הוֹתִיר עַד כְּדוּן. רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי וּכְמִידָּתָהּ לְכָל רוּחַ.

אֵילּוּ עָיִירוֹת אֲסוּרוֹת בְּתָחוּם צוֹר שצת וּבצת וּפי מצובה וחנוּתא עֲלַיְיתָא וחניתא תַּחְתִּיָּה וּבֵית בריא וראש מיא ואמון וּמזי.

אָמַר רִבִּי מָנָא הָדָא דְאַתְּ אָמַר בָּראשׁוֹנָה. אֲבָל עַכְשָׁיו יֵשׁ [עָיִירוֹת אַחֵרוֹת שֶׁהֶחֱזִיקוּ בָּהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם אֲסוּרוֹת. אֵילּוּ עָיִירוֹת אֲסוּרוֹת בְּתָחוּם] סוּסִיתָה. עיינוש ועין תרע ורם ברין ועיון ויעדוט וכפר וחרוב ונוב וחספיה וּכְפַר צֶמַח. רִבִּי הִתִּיר כְּפַר צֶמַח. רִבִּי אִימִּי בְּעִי וְלֹא מִמַּעֲלֵי מִסִּין הֵן. סָבַר רִבִּי אִימִּי מַעֲלֵי מִסִּין כְּמִי שֶׁנִּתְכַּבְּשׁוּ.

אֵילּוּ עָיִירוֹת שֶׁהָיוּ מוּתָּרוֹת בְּתָחוּם נַבִּי. צור וצייר וגשמיי וזיויין ויגדי חטם ודבב חרבתיה וכרכה דבר הזרג.

חַד טָעִין דְּצִימּוּקִין עָאַל לְטִיבֶּרְיָא שְׁאַל גַּמְלַיֵּיל זוּגָה לְרִבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא. אָמַר לֵיהּ אֵין כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עָשׂוּי מַשּׁוּי אֶחָד שֶׁל צִימּוּקִין. וְאֵין כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עָשׂוּי מַשּׁוּי אֶחָד שֶׁל צִימּוּקִין אֶלָּא כֵּן אָמַר לֵיהּ אֵין מָקוֹם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה מַסּוּי שֶׁל צִימּוּקִין.

חַד בַּר נַשׁ אַיְיתֵי חֲדָא אַשְׁפָּלָה דְקַפַּלּוֹטִין לְרִבִּי יִצְחָק בַּר טָבְלַיי. שְׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֵיהּ פּוּק שְׁאַל לַחֲנַנְיָה בֶּן שְׁמוּאֵל דִּתְנֵייְתֹהּ. נְפַק וּשְׁאַל לֵיהּ. אָמַר מַתְנֵי לָא יַחְמֵי לִי שְׁמוּעָה אָמַר לִי. דְּאָמַר רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן חַד אָמַר אַחַר מְקוֹמוֹ וְחָרָנָה אָמַר אַחַר מַעֲמָדוֹ. רִבִּי אָבָּהוּ מְפָרֵשׁ. רִבִּי אוֹמֵר אַחַר מְקוֹמוֹ וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַחַר מַעֲמָדוֹ. רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר רִבִּי אוֹמֵר אַחַר מְקוֹמוֹ וְהוֹרֵי לֵיהּ כְּהָדָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן אַחַר מַעֲמָדוֹ. הָדָא דְתֵימַר בְּאֵילֵּין אַפְשָׁלָתָא בְּרָם בְּאֵילֵּין טְעוּנָיָא כָּל עַמָּא מוֹדֵיי אַחַר מְקוֹמוֹ. הָיָה מְקוֹמוֹ וּמַעֲמָדוֹ הֵיתֵר וְהוּא עָתִיד לְהַעֲבִירוֹ דֶּרֶךְ אִיסּוּר אוֹתוֹ הָאִיסּוּר כְּמִי שֶׁלֹּא הֶעֱבִירוֹ. רִבִּי בָּא בַּר כֹּהֶן בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי לֹא כֵן אָמַר רִבִּי חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי וַחֲבֵירָיו הֲלָכָה כְּרִבִּי. וְאָמַר רִבִּי יוֹנָה וַאֲפִילּוּ רִבִּי אֶצֶל רִבִּי לְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר לֵיהּ מַה אַתְּ בָּעֵי מֵרִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי יוֹחָנָן כְּדַעְתֵּיהּ. [דְּ]רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר קַל הֵיקִילוּ בַּשְּׁבִיעִית שֶׁהִיא מִדִּבְרֵיהֶם. אִית דְּבָעֵי מֵימַר נִצְטָרְפָה דַעְתּוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן עִם רִבִּי אֶלְעָזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן וְרִבּוּ עַל רִבִּי.

הלכה ב

משנה: הַמְקַבֵּל עָלָיו לִהְיוֹת נֶאֱמָן מְעַשֵּׂר אֶת שֶׁהוּא אוֹכֵל וְאֶת שֶׁהוּא מוֹכֵר וְאֶת שֶׁהוּא לוֹקֵחַ וְאֵינוֹ מִתְאָרֵחַ אֶצֶל עַם הָאָרֶץ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַמִּתְאָרֵחַ אֶצֶל עַם הָאָרֶץ נֶאֱמָן. אָמְרוּ לוֹ עַל עַצְמוֹ אֵינוֹ נֶאֱמָן כֵּיצַד יְהֵא נֶאֱמָן עַל שֶׁל אֲחֵרִים.

הלכה: מַה שֶׁהוּא לוֹקֵחַ עַל מְנָת לֶאֱכוֹל. וְהָא תַנֵּינָן אֶת שֶׁהוּא אוֹכֵל. אֶלָּא אֶת שֶׁהוּא לוֹקֵחַ עַל מְנָת לְמְכוֹר. וְהָתַנֵּינָן אֶת שֶׁהוּא מוֹכֵר אֶלָּא אֶת שֶׁהוּא לוֹקֵחַ עַל מְנָת לְמְכוֹר אֶת שֶׁהוּא מוֹכֵר מִפֵּירוֹת מְכוּנָסוֹ.

תַּנֵּי אָמַר רִבִּי יוּדָה מִימֵיהֶן שֶׁל בַּעֲלֵי בַּתִּים לֹא נִמְנְעוּ לִהְיוֹת מִתְאָרְחִין אֶצֶל בַּעֲלֵי בַּתִּים חֲבֵירֵיהֶם. אַף עַל פִּי כֵן נוֹהֲגִין הָיוּ בְּפֵירוֹתֵיהֶן מְתוּקָנִין לְתוֹךְ בָּתֵּיהֶן.
אָמַר רִבִּי יוֹנָה חֲבֵירִין אֵינָן חֲשׁוּדִין לֹא לֶאֱכוֹל וְלֹא לְהַאֲכִיל. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר חֲבֵירִין חֲשׁוּדִין לֶאֱכֹל וְאֵינָן חֲשׁוּדִין לְהַאֲכִיל. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי. אָמְרוּ לוֹ עַל עַצְמוֹ אֵינוֹ נֶאֱמָן כֵּיצַד יְהֵא נֶאֱמָן עַל שֶׁל אֲחֵרִים. מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין מְסַיְּיעִין עַל רִבִּי יוֹסֵי. דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָא רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן לֹא אָמַר רִבִּי יוּדָה אֶלָּא בְּסוֹף אֲבָל בַּתְּחִילָּה אוֹף רִבִּי יוּדָה מוֹדֵי.
אֵין תֵּימַר חֲבֵירִים אֵין חֲשׁוּדִין לֹא לוֹכַל וְלֹא לְהַאֲכִיל מַה בֵּין בְּתְחִילָּה מַה בֵּין בְּסוֹף. דְּתַנֵּי הַמְקַבֵּל עָלָיו לִהְיוֹת נֶאֱמָן חוּץ מִדָּבָר אֶחָד אֵין מְקַבְּלִין אוֹתוֹ הֶחְשׁוּד עַל דָּבָר אֶחָד חָשׁוּד הוּא עַל הַכֹּל. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אֵינוֹ חָשׁוּד אֶלָּא עַל אוֹתוֹ דָּבָר בִּלְבַד.
תַּנֵּי הַנֶּאֱמָן עַל הַטָּהֳרוֹת נֶאֱמָן עַל הַמַּעְשְׂרוֹת. תַּנְיֵתֵהּ רִבִּי יַנַּאי בֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְאָמַר טַעְמָא. הָדָא דְתֵימַר בְּמִתְאָרֵחַ אֶצְלוֹ אֲבָל בְּרַבִּים אֵינוֹ נֶאֱמָן עַד שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו בְּרַבִּים. רִבִּי אַמִּי בְשֵׁם רִבִּי יַנַּאי אֲפִילּוּ אֲנִי אֵינִי נֶאֱמָן עַד שֶׁנְּקַבֵּל עָלָיו בְּרַבִּים. רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אֲפִילּוּ חָבֵר שֶׁשָּׁלַח לְחָבֵר צָרִיךְ לְעַשֵּׂר. רִבִּי זְעִירָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא כְּגוֹן אֲנִי לְרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק וְרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק לִי. אָמַר לֵיהּ מַה אַתְּ בָּעֵי מֵרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק דְּכָל מַה דְּהוּא אוֹכֶל מִן שׁוּקָא הוּא אוֹכֵל.
הוּא נֶאֱמָן וְאִשְׁתּוֹ אֵינָהּ נֶאֱמֶנֶת לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ וְאֵין מִתְאָרְחִין אֶצְלוֹ. אֲבָל אָמְרוּ הֲרֵי הוּא כְדַר עִם הַנָּחָשׁ בִּכְפִיפָה. אִשְׁתּוֹ נֶאֱמֶנֶת וְהוּא אֵינוֹ נֶאֱמָן מִתְאָרְחִין אֶצְלוֹ וְאֵין לוֹקְחִין מִמֶּנּוּ אֲבָל אָמְרוּ תָּבוֹא מְאֵירָה לְמִי שֶׁאִשְׁתּוֹ נֶאֱמֶנֶת וְהוּא אֵינוֹ נֶאֱמָן.
תַּנֵּי לֹא יְשַׁמֵּשׁ חָבֵר בְּמִשְׁתֶּה עִם הָאָרֶץ וְלֹא בְסָעוּדַת עִם הָאָרֶץ אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה הַכֹּל מְתוּקָן וּמְעוּשָּׂר מִתַּחַת יָדוֹ וַאֲפִילּוּ מֵינֶיקֶת שֶׁל יַיִן. וְאִם שִׁימֵּשׁ חָבֵר בְּמִשְׁתֶּה עִם הָאָרֶץ וּבָסָעוּדַת עִם הָאָרֶץ הֲרֵי זוּ חֲזָקָה לְמַעְשְׂרוֹת. רָאוּ אוֹתוֹ מֵיסֵב אֵינָהּ חֲזָקָה אֲנִי אוֹמֵר עַל הַתְּנַאִין שֶׁבְּלִבּוֹ הוּא מֵיסֵב. בְּנוֹ מֵיסֵב אֶצְלוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר עַל יָדָיו. חֲבֵירוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר עַל יָדָיו.

הלכה ג

משנה: הַמְקַבֵּל עָלָיו לִיהְיוֹת חָבֵר אֵינוֹ מוֹכֵר לְעַם הָאָרֶץ לַח וְיָבֵשׁ וְאֵינוֹ לוֹקֵחַ מִמֶּנּוּ לַח וְאֵינוֹ מִתְאָרֵחַ אֶצֶל עַם הָאָרֶץ וְלֹא מְאָרְחוֹ אֶצְלוֹ בִּכְסוּתוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף לֹא יְגַדֵּל בְּהֵמָה דַקָּה וְלֹא יְהֵא פָרוּץ בִּנְדָרִים וּבִשְׁחוֹק וְלֹא יְהֵא מִיטַּמֵּא לְמֵתִים וּמְשַׁמֵּשׁ בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ. אָמְרוּ לוֹ לֹא בָאוּ אֵלּוּ לִכְלָל.

הלכה: אֵינוֹ לוֹקֵחַ הֵימֶינּוּ לַח. הָא יָבֵשׁ מוּתָּר שֶׁעַמֵּי הָאָרֶץ נֶאֱמָנִין עַל הֶכְשֵׁירוּת. וְתַנֵּי כֵן נֶאֱמָן עַם הָאָרֶץ לוֹמַר הַפֵּירוֹת הַלָּלוּ לֹא הוּכְשְׁרוּ. אֲבָל אֵינוֹ נֶאֱמָן לוֹמַר הוּכְשְׁרוּ אֶלָּא שֶׁלֹּא קִיבְּלוּ אֶת הַטּוּמְאָה.

הָא מִכְלָל דּוּ מוֹדֵי עַל קַמָּיְיתָא. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל דְּרִבִּי יוֹנָה דְּרִבִּי יוֹנָה אָמַר חֲבֵירִין אֵינָן חֲשׁוּדִין לֹא לֶאֱכֹל וְלֹא לְהַאֲכִיל שֶׁלֹּא יֵלֵךְ וְיִטַּמֵּא גוּפוֹ וְיָבֹא וְיִטַּמֵּא טָהֳרוֹת. וַאֲפִילוּ עַל דְּרִבִּי יוֹסֵי לֵית הָדָא פְלִיגָא. דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר חֲבֵירִין חֲשׁוּדִין לוֹכַל וְאֵין חֲשׁוּדִין לְהַאֲכִיל.

תַּמָּן לְטָהֳרוֹת אֲבָל הָכָא לְמַעְשְׂרוֹת. הַנֶּאֱמָן עַל הַטָּהֳרוֹת נֶאֱמָן עַל הַמַּעְשְׂרוֹת.

תַּנֵּי כָּל הַבָּא צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו אֲפִילוּ חָבֵר אֲפִילוּ תַלְמִיד חָכָם אֲבָל חָכָם שֶׁיְּשַׁב בִּישִׁיבָה אֵינוֹ צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלָיו שֶׁכְּבָר קִיבֵּל עָלָיו מִשָּׁעָה שֶׁיְּשַׁב. אָמַר רִבִּי לָא וְהוּא שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. רִבִּי יוֹסֵי בְּעֵי אִי מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה לָמָּה לִי חָבֵר אֲפִילוּ עַם הָאָרֶץ. אַתְיָא דְּרִבִּי לָא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הֲוָה סָלַק לְגַבֵּי אִילֵּין דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי וַהֲווֹ נְשָׂיְיא חַזְיִין לֵיהּ וְעָרְקָן מִן קוֹמוֹי. אָמַר לוֹן אִבָּא לְכוֹן בַּיְיתָא עַם הָאָרֶץ אֲנִי אֶצֶל הַטָּהֳרוֹת.

תַּנֵּי הוּא נֶעֱנֶה לַחֲבוּרָה וּבָנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ נֶעֱנִין לוֹ. אִית תַּנֵּיי תַּנֵּי הוּא וּבָנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ נֶעֱנִין לַחֲבוּרָה. וְלֹא פְלִיגִ. כָּאן בְּטִפּוּלִין לַאֲבִיהֶן וְכָאן בְּשֶׁאֵינָן טְפוּלִין לַאֲבִיהֶן. תַּנֵּי רִבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן שָׁאוּל גְּדוֹלִים נֶעֱנִין לַחֲבוּרָה קְטַנִּים נֶעֱנִים לוֹ.

תַּנֵּי מְקָרְבִין לְכְנָפִים וְאַחַר כָּךְ מְלַמְּדִין לְטָהֳרוֹת. אָמַר רִבִּי יִצְחָק בְּרִבִּי לְעָזָר כְּנָפַיִים מַדְּפוֹת הַסָּטוֹת טָהֳרוֹת מַעְשְׂרוֹת.

בָּרַאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים חָבֵר שֶׁנַּעֲשָׂה גַּבַּיי דּוֹחִין אוֹתוֹ מֵחֲבוּרָתוֹ. חָזְרוּ לוֹמַר כָּל זְמַן שֶׁהוּא גַּבַּיי דּוֹחִין אוֹתוֹ מֵחֲבוּרָתוֹ. יָצָא מִגַּבַּיָּיתוֹ הֲרֵי הוּא כְּחָבֵר.

חִייָא בְּרִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן חָבֵר שֶׁיָּצָא לְחוּצָה לָאָרֶץ אֵין דּוֹחִין אוֹתוֹ מֵחֲבוּרָתוֹ. הָא קָטָן אֵין צָרִיךְ קֵירוּב.

הלכה ד

משנה: הַנַּחְתּוֹמִין לֹא חִייְבוּ אוֹתָן חֲכָמִים לְהַפְרִישׁ אֶלָּא כְּדֵי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחַלָּה. הַחֲנְוָונִין אֵינָן רְשָׁאִין לְמְכוֹר אֶת הַדְּמַאי. וְכָל הַמְּשׁוּפָּעִין בְּמִידָּה גַסָּה רְשָׁאִין לְמְכוֹר אֶת הַדְּמַאי. וְאֵלּוּ הֵן הַמְּשׁוּפָּעִין בְּמִידָּה גַסָּה כְּגוֹן הַסִּיטוֹנוֹת וּמוֹכְרֵי תְבוּאָה.

הלכה: תַּמָּן תַּנִּינָן הַלּוֹקֵחַ מִן הַנַּחְתּוֹם כֵּיצַד הוּא מְעַשֵּׂר. הָכָא אַתְּ אָמַר הַלּוֹקֵחַ מַפְרִישׁ וְהָכָא אַתְּ אוֹמֵר הַנַּחְתּוֹם מַפְרִישׁ. רִבִּי יוֹנָה אָמַר אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי יוֹחָנָן. חַד אָמַר כָּאן בְּעוֹשֶׂה בְּטָהֳרָה וְכָאן בְּעוֹשֶׂה בְּטוּמְאָה. וְחָרָנָה אָמַר כָּאן בְּמִידָּה דַקָּה וְכָאן בְּמִידָּה גַסָּה. וְלָא יְדָעִין מָאן דַּאֲמַר דָּא וּמָאן דַּאֲמַר דָּא. [מן] מַה דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי הַטָּהֳרוֹת.

הֲוֵי רִבִּי לָעְזָר הוּא דְּאָמַר כָּאן בְּמִידָּה דַקָּה וְכָאן בְּמִידָּה גַסָּה. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי יוֹחָנָן אִם בְּעוֹשֶׂה בְטָהֳרָה יַפְרִישׁ עַל הַכֹּל. בְּדִין הָיָה שֶׁלֹּא יַפְרִישׁ כְּלוּם שֶׁאֵין מוֹסְרִין וַדַּאי לְעַם הָאָרֶץ. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי לָעְזָר אִם בְּמִידָּה דַקָּה יַפְרִישׁ עַל הַכֹּל. הַחֲנָוונִי אֵין רְשָׁאִין לִמְכוֹר דְּמַאי.

חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר לֹא הִתִּירוּ לִמְכוֹר דְּמַאי אֶלָּא לְסִיטוֹן בִּלְבַד. הָתִיב רִבִּי יוֹסֵי וְהָא מַתְנִיתָא פְלִיגָא אֵילּוּ הֵן הַמְּשׁוּפָּעִין בְּמִידָּה גַסָּה כְּגוֹן הַסִּיטוֹנוֹת וּמוֹכְרֵי תְבוּאָה. הוֹי אִית חוֹרָנִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי לֹא עַל הָדָא רִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר הָדָא מִילְתָא אֶלָּא עַל הָדָא. דְּתַנֵּי בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּזְמַן שֶׁהָיָה מוֹכֵר בַּחֲנוּתוֹ אוֹ עַל פֶּתַח חֲנוּתוֹ. אֲבָל אִם הָיָה מוֹכֵר בִּפְלָטֵר אוֹ בַּחֲנוּתוֹ שֶׁהִיא סְמוּכָה לִפְלָטֵר מְעַשֵּׂר עַל הַכֹּל עָלֶיהָ. חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר לֹא הִתִּירוּ לִמְכוֹר דְּמַאי אֶלָּא לְסִיטוֹן בִּלְבַד. הֵיידָן רִבִּי מֵאִיר הָהִיא דְתַנִּינָן לְבַתָּרָה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְמָדֵד בְּגַסָּה וּמָדְדוּ בְּדַקָּה טְפֵילָה דַקָּה לְגַסָּה. תַּנֵּי רִבִּי חִייָא כֵּן אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִימָּדֵד בְּגַסָּה וּמָדְדוּ בְּדַקָּה טְפֵילָה דַקָּה לְגַסָּה. וְכֵן פְּלָטֵר מִידָּה דַקָּה וְחָנוּת מִידָּה גַסָּה טְפֵילָה הִיא הַגַּסָּה לַדַּקָּה.

חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי הַתִּינוֹקוֹת דְּלָא יֵיכְלוּן טֵבֶל. רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מִידָּה דַקָּה הוֹאִיל וְהַמּוֹכֵר מִשְׁתַּכֵּר הַמּוֹכֵר מַפְרִישׁ. מִידָּה גַסָּה הוֹאִיל וְהַלּוֹקֵחַ מִשְׁתַּכֵּר הַלּוֹקֵחַ מַפְרִישׁ. מַתְנִיתִין מְסַייֵעַ לְדֵין וּמַתְנִיתִין מְסַייֵעַ לְדֵין. מַתְנִיתִין מְסַייֵעַ לַחֲבֵרַיָּיא רִבִּי נְחֶמְיָה אָמַר אֶת שֶׁהוּא טָפֵל לְדַקָּה כְדַקָּה וְאֶת שֶׁהוּא טָפֵל לְגַסָּה כְגַסָּה. מַתְנִיתִין מְסַייֵעַ לְרִבִּי לָא תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אָמַר מָדַד לוֹ בְדַקָּה חַייָב אֲפִילּוּ לֹא מָדַד לוֹ אֶלָּא סְאָה וְרוֹבַע צָרִיךְ לְעַשֵּׂר אֶת אוֹתוֹ הָרוֹבַע. אָמַר רִבִּי זְעִירָא חֶשְׁבּוֹן שָׁכָר בֵּינֵיהֶן. מָדַד לוֹ סְאָה לְעִנְיָין רְבָעִין הוֹאִיל וְהַמּוֹכֵר מִשְׁתַּכֵּר הַמּוֹכֵר מַפְרִישׁ. מָכַר לוֹ רְבָעִים לְעִנְיָין סְאָה הוֹאִיל וְהַלּוֹקֵחַ מִשְׁתַּכֵּר הַלּוֹקֵחַ מַפְרִישׁ.

הלכה ה

משנה: רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ לְמָדֵד בְּדַקָּה וּמָדְדוּ בְגַסָּה טְפֵילָה גַסָּה לְדַקָּה בְּגַסָּה וּמָדְדוּ בְּדַקָּה טְפֵילָה דַקָּה לְגַסָּה. אֵי זוּ הִיא מִידָּה גַסָּה בְּיָבֵשׁ שְׁלֹשֶׁת קַבִּין וּבְלַח דֵּינַר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר סַלֵּי תְאֵינִים וְסַלֵּי עֲנָבִים וְקוּפּוֹת שֶׁל יֶרֶק כָּל זְמַן שֶׁהוּא מוֹכְרָן אֲכַסָּרָא פְּטוּר.

הלכה: עַל דַּעְתֵּיהּ דְּהָדֵין תַּנָּיָא נָתְנוּ שִׁיעוּר לְיָבֵשׁ לֹא נָתְנוּ שִׁיעוּר לְלַח. נָתְנוּ דְמֵים לְלַח וְלֹא נָתְנוּ דְמֵים לְיָבֵשׁ. תַּנֵּי רִבִּי חִייָא הֵין מִידָּה גַסָּה מִן הַהֵין וּלְמַטָּן מִידָּה דַקָּה. נִימָן מִידָּה דַקָּה מִנִּימָן וּלְמַעְלָן מִידָּה גַסָּה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּהָדֵין תַּנָּיָא נָתְנוּ שִׁיעוּר לְלַח וְלֹא נָתְנוּ שִׁיעוּר לְיָבֵשׁ נָתְנוּ דְמֵים לְיָבֵשׁ וְלֹא נָתְנוּ דְמֵים לְלַח.

רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹצָדָק תְּנֵיי בֵּית דִּין הוּא שֶׁתְּהֵא תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל מוֹכֵר וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי מִשֶּׁל לוֹקֵחַ. מַה נָן קַיָימִין אִם בְּמִידָּה דַקָּה הוֹאִיל וְהַמּוֹכֵר מִשְׁתַּכֵּר הַמּוֹכֵר מַפְרִישׁ. אִם בְּמִדָּה גַסָּה הוֹאִיל וְהַלּוֹקֵח מִשְׁתַּכֵּר הַלּוֹקֵח מַפְרִישׁ. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא תִּיפְתַּר בְּאוֹמֶר לוֹ מִכְּנִיסוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילוּ תֵימַר שֶׁלֹּא מֵהַכְּנִיסוֹ בְּאוֹמֵר בְּדַעְתּוֹ נִיתְקַיֵּן אַף עַל פִּי כֵן אָמְרוּ לוֹ תְּנֵיי בֵּית דִּין הוּא שֶׁתְּהֵא תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר מִשֶּׁל מוֹכֵר וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי מִשֶּׁל לוֹקֵחַ.

רִבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה תְּנֵיי בֵּית דִּין הוּא הַחֵלֶב מִשֶּׁל טַבָּח וְגִיד הַנָּשֶׁה מִשֶּׁל לוֹקֵחַ. הִנְהִיג רִבִּי אַבָּהוּ בְּקֵיסָרִין שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶן מִשֶּׁל לוֹקֵחַ. בְּגִין דְּיֵהָוֹון מַרְבִּין טַבָּאוּת.

פרק ג

הלכה א

משנה: מַאֲכִילִין אֶת הָעֲנִיִּים דְּמַאי וְאֶת הָאַכְסַנְיָא דְּמַאי. רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה מַאֲכִיל אֶת פּוֹעֲלָיו דְּמַאי. גַּבָּאֵי צְדָקָה בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים נוֹתְנִין אֶת הַמְעוּשָּׂר לְשֶׁאֵינוֹ מְעוּשָּׂר וְאֶת שֶׁאֵינוֹ מְעוּשָּׂר לִמְעוּשָּׂר נִמְצְאוּ כָּל אָדָם אוֹכְלִין מְתוּקָּן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים גּוֹבִין סְתָם וּמְחַלְּקִין סְתָם וְהָרוֹצֶה לְתַקֵּן יְתַקֵּן.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָה מַתְנִיתִין בַּעֲנֵיֵי חֲבֵירִים וּבְאַכְסַנְיָא כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ. תַּנֵּי מַעֲשֶׂה בְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהָלַךְ אַחַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי לִבְרוֹר חַיִל וְהָיוּ אוֹתָן בְּנֵי הָעֲיָירוֹת מְבִיאִין לָהֶן פֵּירוֹת. אָמַר לָהֶן רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אִם לָנוּ כָּאן חַייְבִין אָנוּ לְעַשֵּׂר. וְאִם לָאו אֵין אָנוּ חַייְבִין לְעַשֵּׂר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר בַּעֲנֵיֵי עַם הָאָרֶץ הִיא מַתְנִיתָא. אִם אָמַר אַתְּ בַּעֲנֵיֵי חֲבֵירִים נִמְצֵאת נוֹעֵל דֶּלֶת בִּפְנֵי עַם הָאָרֶץ. מַה מְקַיֵּים רִבִּי יוֹסֵי לְאַכְסַנְיָא כְּהָדָא דְתַנֵּי הַגָּרִים עִמָּכֶם לְרַבּוֹת אֶת הָאַכְסַנְיָא. רִבִּי לְעָזָר אוֹמֵר זוּ אַכְסַנְיָא שֶׁל גּוֹי.

תַּנֵּי צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה דּוּ אָמַר בַּעֲנֵיֵי חֲבֵירִים הִיא מַתְנִיתָא נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי דּוּ אָמַר בַּעֲנֵיֵי עַם הָאָרֶץ הִיא מַתְנִיתָא אֲפִילוּ מוֹדִיעוֹ מַהוּ מוֹעִיל. בְּפָנֵי אַחֵר שֶׁאֵינוֹ מְתַקֵּן.

אָמַר רִבִּי מָנָא הָדָא אָמְרָה אִילֵּין דִּיהָבִין בְּבֵיתִין אָסוּר לִיתֵּן מִדְּמֵי שְׁבִיעִית שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְּפוֹרֵעַ חוֹב מִדְּמֵי שְׁבִיעִית. כְּהָדָא דְתַנֵּי אֶחָד שְׁבִיעִית וְאֶחָד מַעֲשֵׂר שֵׁנִי אֵין נִפְרָעִין מֵהֶן מְלֵוֶה וְחוֹב. וְאֵין עוֹשִׂין מֵהֶן שׁוּתְּבִינוּת. וְאֵין מְשַׁלְּמִין מֵהֶן תַּשְׁלוּמִין. וְאֵין פּוֹסְקִין מֵהֶן צְדָקָה לָעֲנִיִּים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת. אֲבָל מְשַׁלְּמִין לָהֶן דָּבָר שֶׁל גְּמִילוּת חֶסֶד. וְצָרִיךְ לְהוֹדִיעַ.

תַּמָּן תַּנֵּינָן פּוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין לְבַעַל הַבַּיִת. תַּמָּן אַתְּ אָמַר הַפּוֹעֵל מַפְרִישׁ. וְכָה אַתְּ אָמַר בַּעַל הַבַּיִת מַפְרִישׁ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה תַּמָּן בְּמַאֲכִילוֹ מִן הַמְּנוּיִין בְּרַם הָכָא בְּמַאֲכִילוֹ מִן הָאָבוּס.

רִבִּי זְרִיקָן שִׁמְעוֹן בַּר וָוא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רוֹפֵא חָבֵר שֶׁהָיָה מַאֲכִיל לְחוֹלֶה עַם הָאָרֶץ נוֹתֵן לְתוֹךְ יָדוֹ וְאֵינוֹ נוֹתֵן לְתוֹךְ פִּיו בִּדְמַאי. אֲבָל בְּוַדַּאי אֲפִילוּ לְתוֹךְ יָדוֹ אָסוּר. מִשֶּׁל חוֹלֶה אֲבָל מִשֶּׁל רוֹפֵא אָסוּר. בְּיִשְׂרָאֵל אֲבָל בִּבְנֵי נֹחַ אֲפִילוּ בְּוַדַּאי מוּתָּר. מִשֶּׁל חוֹלֶה אֲבָל מִשֶּׁל רוֹפֵא אָסוּר. אִם הָיָה אֵבֶר מִן הַחַי אֲפִילוּ מִשֶּׁל חוֹלֶה אָסוּר שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי תִּקָּלָה.

וְקַשְׁיָא עַל דְּבֵית שַׁמַּאי בְּגִין דּוּ כָּשֵׁר יַפְסִיד. נוֹתֵן לוֹ כְּדֵי [תִּיקּוּנוֹ]. מַה טַּעַם דְּבֵית שַׁמַּאי אֲפִילוּ תַּגְדֶּרֶנּוּ עַכְשָׁיו יָכוֹל אַתְּ לְגוֹדְרוֹ לְאַחַר זְמָן אֵין אַתְּ יָכוֹל לְגוֹדְרוֹ. מַה טַּעַם דְּרַבָּנִין אִם מְדַקְדֵּק אַתְּ אַחֲרָיו אַף הוּא מְמַעֵט בִּצְדָקָה.

גַּבָּאֵי צְדָקָה בְּיוֹם טוֹב לֹא יְהוּ מַכְרִיזִין כְּדֶרֶךְ שֶׁמַּכְרִיזִין בְּחוֹל. אֲבָל גּוֹבִין בְּצִינְעָה וְנוֹתְנִין לְתוֹךְ חֵיקָן וּמְחַלְּקִין לְכָל שְׁכוּנָה וּשְׁכוּנָה בִּפְנֵי עַצְמָהּ. גַּבָּאֵי קוּפָּה בְּשִׁבִיעִית לֹא יְהוּ מְדַקְדְּקִין בַּחֲצֵרוֹת שֶׁל אוֹכְלֵי שְׁבִיעִית. נָתְנוּ לָהֶן פַּת מוּתָּר שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ יִשְׂרָאֵל לְהִיוֹת נוֹתְנִין אֶלָּא אוֹ מָעוֹת אוֹ בֵּצוֹת. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי פִינְחָס הָדָא דְתֵימַר בְּמָקוֹם שֶׁזּוֹרְעִין וְלֹא אוֹכְלִין. לֶאֱכֹל אֵינָן חֲשׁוּדִין לֹא כָּל שֶׁכֵּן לְהַאֲכִיל.

כֹּהֲנִים הַמְגַבְּלִין בְּטָהֳרָה לֹא יְהוּ מְדַקְדְּקִין בַּחֲצֵרוֹת שֶׁל אוֹכְלֵי שְׁבִיעִית. אִית תַּנָּיֵי תַּנֵּי מְדַקְדְּקִין. אָמַר רִבִּי פִינְחָס מָאן דְּאָמַר מְדַקְדְּקִין מִפְּנֵי חַלְתָּן מָאן דְּאָמַר אֵין מְדַקְדְּקִין מַבְרִיחוֹ מִן הַקְּלָה וּמַכְנִיסוֹ לַחֲמוּרָה. טֵבֶל בְּעָוֹן מִיתָה שְׁבִיעִית בְּלֹא תַעֲשֶׂה.

כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה אָמַר רִבִּי חוּנָא מֵבִיא כֹּהֵן חָשׁוּד וּמַטְבִּילָה וּמַאֲכִילָה לוֹ. וְלֹא נִמְצָא מוֹסֵר טָהֳרוֹת לְעַם הָאָרֶץ. אָמַר רִבִּי מָנָא מֵבִיא כֹּהֵן חָשׁוּד וּמַטְבִּילָה וּמְשַׁמְּרוֹ עַד הָעֶרֶב וּמַאֲכִילָהּ לוֹ. וְלֹא נִמְצָא מַחֲזִיק יְדֵי [ן] עוֹבְרֵי עֲבֵירָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר כַּרְסָנִי בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא מְשַׁמְּרָהּ עַד עֶרֶב הַפֶּסַח וְשׂוֹרְפָהּ.

הלכה ב

משנה: הָרוֹצֶה לַחֲזוֹם עָלַי יֵרֶק לְהָקֵל מִמַּשְׁאוֹ לֹא יַשְׁלִיךְ עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר. הַלּוֹקֵחַ יֵרֶק מִן הַשּׁוּק וְנִמְלַךְ לְהַחֲזִיר לֹא יַחֲזִיר עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר. שֶׁאֵינוֹ מְעַשֵּׂר אֶלָּא מִנְיָין. הָיָה עוֹמֵד וְלוֹקֵחַ וְרָאָה טוֹעַן אַחֵר יָפֶה מִמֶּנּוּ מוּתָּר לְהַחֲזִיר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא מָשַׁךְ.

הלכה: אָמַר רִבִּי לָעְזָר דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא. דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר לֹא הִתִּירוּ לְמִכּוֹר דְּמַאי אֶלָּא סִיטוֹן בַּלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַזּוֹכֶה זוֹכֶה בְּדַקָּה וְאֵין הַמַּבְקִיר מַבְקִיר בְּגַסָּה. וְלֵית הָדָא פְלִיגָא עַל דְּרִבִּי מֵאִיר דְּרִבִּי מֵאִיר [דו] אָמַר כֵּיוָן שֶׁאָדָם מַבְקִיר דָּבָר וְיָצָא מֵרְשׁוּתוֹ הֶבְקֵרוֹ הֶבְקֵר. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַזּוֹכֶה זוֹכֶה בְּדַקָּה וְאֵין הַמַּבְקִיר מַבְקִיר

בְּגַסָּה. וַאֲפִילוּ עַל רִבִּי יוֹסֵי לֵית הָדָא פְלִיגָא דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר אֵין הֶבְקֵר יוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי הַבְּעָלִים אֶלָּא בִּזְכָיָיה אֵין הֶבְקִירוֹ הֶבְקֵר. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהַמַּבְקִיר מַבְקִיר בְּגַסָּה וְאֵין הַזּוֹכֶה זוֹכֶה בְּדַקָּה.

חִזְקִיָּה אָמַר אֵינוֹ הֶבְקֵר מְחוּסָּר לְבַעֲלִין אֶלָּא בִּזְכָיָיה מִנְיָין.

כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה נוֹטֵל מִן הָעֶלְיוֹן וּמְתַקֵּן. וְאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם גֵּזֶל. כְּהָדָא רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר כַּהֲנָא הֲוָה מַסְמִיךְ לְרִבִּי לְעֶזֶר עָבְרוּן עַל חַד כֶּרֶם. אָמַר לֵיהּ אַיְיתִי לִי חַד קִיסֵּם מֵיחֲצַד שִׁינָּיי. חָזַר וְאָמַר לֵיהּ לֹא תֵּיתִי לִי כְּלוּם אָמַר דְּאִין אַייתֵי כָּל בַּר נַשׁ וּבַר נַשׁ מֵיעֲבַד כֵּן הָא אִזִּיל סְיָיגָא דְּגוּבְרָא. רִבִּי חַגַּיי הֲוָה מִיסְמַךְ לְרִבִּי זְעִירָא עָבַר חַד טָעִין חַד מֵיבַל דְּקִיסִּין. אָמַר לֵיהּ אַיְיתִי לִי חַד קִיסֵּם נַיחֲצִי שִׁינָּיי. חָזַר וְאָמַר לֵיהּ לֹא תֵּיתִי לִי כְּלוּם דְּאִין אָתֵי כָּל בַּר נַשׁ וּבַר נַשׁ מֵיעֲבַד כֵּן הָא אָזִילָא מִיבְלָא דְּגוּבְרָא. לָא רִבִּי זְעִירָא כָּשֵׁר כָּל כֵּן. אֶלָּא מִילִּין דְּייִצְרָן שְׁמַע לָן נַיעַבְדִינָן. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן כֵּיוָן שֶׁמְּשַׁךְ קָנָה לֹא הָיָה חָסֵר אֶלָּא מִמֶּנִּי לֵיהּ. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה נוֹתֵן דְּמֵי אַחַת מֵהֶן וּמְתַקֵּן.

וְלֹא נִמְצָא עוֹשֶׂה תְּקָלָה לַבָּאִים אַחֲרָיו. עוֹשֶׂה אוֹתָן צִיבּוּר לְפָנָיו. וְיִקְבַּע אוֹתָן לְתוֹךְ פֵּירוֹתָיו. וְלֹא כֵן תַּנֵּי קוֹבֵעַ הוּא אָדָם מַעֲשְׂרוֹתָיו שֶׁל חֲבֵירוֹ לְתוֹךְ פֵּירוֹתָיו וַאֲפִילוּ עוֹשֶׂה תְּקָלָה לַבָּאִים אַחֲרָיו. אָמַר רִבִּי חִינְנָא תִּיקְּנוּ בְלוֹקֵחַ וְלֹא תִיקְּנוּ בְּמַחֲזִיר.

כֵּינִי מַתְנִיתָא הָיָה עוֹמֵד וּבוֹרֵר. עַד כְּדוֹן בְּאוֹתוֹ הַמִּין אֲפִילוּ מִין אַחֵר.

הלכה ג

משנה: הַמּוֹצִיא פֵּירוֹת בַּדֶּרֶךְ וּנְטָלָן לְאָכְלָן וְנִמְלַךְ לְהַצְנִיעַ לֹא יַצְנִיעַ עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר. אִם מִתְּחִילָּה נְטָלָן בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יֹאבְדוּ פָּטוּר. כָּל דָּבָר שֶׁאֵין אָדָם רְשַׁאי לְמוֹכְרוֹ דְמַאי לֹא יִשְׁלַח לַחֲבֵירוֹ דְמַאי. רִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר בְּוַדַּאי וּבְלִבַּד שֶׁיּוֹדִיעֲנוּ.

הלכה: תַּנֵּי אֵין מַעֲבִירִין עַל הָאוֹכְלִין. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ הָא דָמַר בָּרַאשׁוֹנָה. אֲבָל עַכְשָׁיו מוּתָּר מִפְּנֵי הַכְּשָׁפִים.

תַּמָּן תַּנֵּינָן הַהוֹפֵךְ אֶת הַגָּלָל בְּרִשׁוּת הָרַבִּים וְהוּזַק בָּהֶן אַחֵר חַיָּיב בְּנִזְקוֹ. תַּנֵּי וַאֲסוּרִין מִשּׁוּם גֵּזֶל. כַּהֲנָא אָמַר וְהוּא שֶׁהָפְכָהּ עַל מְנָת לִזְכוֹת בָּהּ. אֲבָל אִם הָפְכָהּ עַל מְנָת שֶׁלֹּא לִזְכוֹת בָּהּ לֹא בְדָא. וּלְעִנְיָין נְזִיקִין לֹא בְדָא שַׁנְיָיה בֵּין הָפְכָהּ עַל מְנָת לִזְכוֹת בּוֹ בֵּין שֶׁהָפְכָהּ עַל מְנָת שֶׁלֹּא לִזְכוֹת בּוֹ וְהוּזַק בָּהֶן אַחֵר חַיָּיב בְּנִזְקוֹ. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵן. אָמַר רִבִּי אָבִין תַּמָּן כְּתִיב בַּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם בַּעַל הַנֶּזֶק יְשַׁלֵּם. בְּרַם הָכָא עַשֵּׂר תְּעַשֵּׂר מְשֶׁלְּךָ אַתְּ מְעַשֵּׂר וְאֵין אַתְּ מְעַשֵּׂר מִשֶּׁל אֲחֵרִים.

כָּל דָּבָר שֶׁאֵין אָדָם רְשַׁאי לְמוֹכְרוֹ דְמַאי לֹא יִשְׁלַח לַחֲבֵירוֹ דְמַאי. מִידָּה דַקָּה שֶׁאֵין אָדָם רְשַׁאי לְמוֹכְרָהּ דְמַאי לֹא יִשְׁלַח לַחֲבֵירוֹ דְמַאי. מַידָּה גַסָּה שֶׁאָדָם רְשַׁאי לְמוֹכְרָהּ דְמַאי יִשְׁלַח לַחֲבֵירוֹ דְמַאי. רִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר בְּוַדַּאי בֵּין דַּקָּה בֵּין גַּסָּה וְאוֹסֵר בִּדְמַאי בְּדַקָּה.

רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי גְדֵירוֹ הִתִּירוּ דְמַאי בְגַסָּה.

דּוּ מַתְנִיתָא רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר סַלֵּי תְאֵנִים וְסַלֵּי עֲנָבִים וְקוּפּוֹת שֶׁל יֶרֶק כָּל זְמָן שֶׁהוּא מוֹכְרָן אֲכָסָרָה פָּטוּר. אָמַר רִבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שָׁלַח לִי רִבִּי יוֹסֵי בִּירְבִי אֶתְרוֹג וְאָמַר לִי זֶה בָּא בְיָדִי מִקֵּיסָרִין. וְלָמַדְתִּי בוֹ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים. שֶׁהוּא וַדַּאי. שֶׁהוּא טָמֵא. שֶׁלֹּא בָּא בְיַד אַחֵר. שֶׁהוּא וַדַּאי. שֶׁפֵּירוֹת קֵיסָרִין וַדַּאי. שֶׁהוּא טָמֵא מַרְבִּיצִין עָלָיו מַיִם. שֶׁלֹּא בָּא בְיַד אַחֵר שֶׁאִילּוּ בָא בְיַד אַחֵר הָיִיתִי מְעַשֵּׂר מִזֶּה עַל זֶה. וְיֵעָשֵׂר מִמֶּנּוּ עָלָיו. דּוּ חָשַׁשׁ לְהָדָא דְבַר קַפָּרָא. דְּבַר קַפָּרָא אָמַר אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהִיוֹת מְשַׁלְּחִין לַחֲבֵירֵיהֶן דְּבָרִים חֲסֵירִין. וְלֹא מַתְנִיתִין הִיא רִבִּי יוֹסֵי מַתִּיר בְּוַדַּאי בִּלְבַד שֶׁיּוֹדִיעָן. אִתָּא מֵימַר לָךְ אַף עַל גַּב דּוּ פְלִיג עַל רַבָּנִין לָא עֲבַד עוּבְדָא דְכְוָותֵיהּ.

רִבִּי זְעִירָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא וְלֹא מִפֵּירוֹת שֶׁהֵן מוּתָּרִין בְּקֵיסָרִין הִיא. אָמַר לֵיהּ וְלֹא רִבִּי הִתִּיר קֵיסָרִין. וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל קוֹדֶם לְרִבִּי הָיָה.

הלכה ד

משנה: הַמּוֹלִיךְ חִיטָּיו לִטְחוֹן עִם הַכּוּתִי אוֹ לִטְחוֹן עִם עַם הָאָרֶץ בְּחֶזְקָתָן לְמַעְשְׂרוֹת וְלִשְׁבִיעִית. לִטְחוֹן הַנָּכְרִי דְּמַאי. הַמַּפְקִיד פֵּירוֹתָיו אֶצֶל הַכּוּתִי וְאֶצֶל עַם הָאָרֶץ בְּחֶזְקָתָן לְמַעְשְׂרוֹת וּלְשְׁבִיעִית וְאֶצֶל הַנָּכְרִי כְּפֵירוֹתָיו. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר דְּמַאי.

הלכה: רִבִּי חִיָּיא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן נִתְחַלְּפָה קוּפָּתוֹ אֶצֶל הַטָּחוֹן אִם הוּחְזַק עַם הָאָרֶץ לִהְיוֹת טוֹחֵן שָׁם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם חוֹשֵׁשׁ וְאִם לָאו אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. וְיָחוּשׁ מַה בֵּינָהּ וּלְסֵירָקִי. לֹא כֵן תַּנִּי סֵירָקִי שֶׁהָיְתָה מִסְתַּפֶּקֶת יוֹם אֶחָד מִן הָאִסּוּר נַעֲשֶׂה אוֹתוֹ הַיּוֹם הוֹכִיחַ לְכָל הַיָּמִים. סֵירָקִי אֵיפְשָׁר לָהּ שֶׁלֹּא לְהִסְתַּפֵּק. בְּרַם הָכָא לֹא הוּחְזַק עַם הָאָרֶץ לִהְיוֹת טוֹחֵן שָׁם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם.

רִבִּי טַיְיפָא סָמוּקָא בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ כּוּתִין נָאֳמָנִין עַל הַפִּיקָדוֹן. וְלָא מַתְנִיתָא הִיא אֶצֶל הַכּוּתִי. מַתְנִיתִין עַד שֶׁלֹּא נֶחְשְׁדוּ אָתָא מֵימַר אֲפִילּוּ מִשֶּׁנֶּחְשְׁדוּ. מַהוּ שֶׁיְּהֵא נֶאֱמָן לוֹמַר נָטַלְתִּיו וְהִנַּחְתִּי אֲחֵרִים מְתוּקָנִין תַּחְתֵּיהֶן. אִם אַתְּ מַאֲמִינוֹ שֶׁנָּטַל הֶאֱמִינוֹ שֶׁנָּתַן. אִם אֵין אַתְּ מַאֲמִינוֹ שֶׁנָּטַל אַל תַּאֲמִינֵהוּ שֶׁנָּתַן. כּוּתִי אַתְּ מַאֲמִינוֹ שֶׁנָּתַן וְאֵין אַתְּ מַאֲמִינוֹ שֶׁנָּטַל. רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי מַה נָן קַיְימִין אִם בְּאוֹמֵר מִשֶּׁלִּי הֵן. אֲפִילּוּ עַם הָאָרֶץ לֹא יְהֵא נֶאֱמָן. אִם בְּאוֹמֵר פְּלוֹנִי עִישֵּׂר לִי אֲפִילּוּ כּוּתִי יְהֵא נֶאֱמָן. אָמַר רִבִּי בָּא תִּיפְתָּר כְּמָאן דְּאָמַר כּוּתִי כְּגוֹי. דְּאִיתְפַּלְגוּן כּוּתִי כְּגוֹי דִּבְרֵי רִבִּי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כּוּתִי כְּיִשְׂרָאֵל לְכָל דָּבָר.

הָכָא אַתְּ אָמַר לְטָהֳרִי דְמַיי. וְהָכָא אַתְּ אָמַר אֲצָל הַנָּכְרִי כְּפֵירוֹתָיו. כָּאן קוּפָּה בְקוּפּוֹת וְכָאן פֵּירוֹת בְּפֵירוֹת.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא מַה כְפֵירוֹתָיו מַמָּשׁ פְּטוֹר טֵבֵל בָּרוּר בְּמָקוֹם אַחֵר. אָמַר לֵיהּ וּלְכָל דְּבָהּ. וְלֹא עַאל יְאוּת הֲוָה רִבִּי חֲנִינָא מַתְרִיס לָקֳבֵל רִבִּי אָחָא.

רִבִּי חִייָא בַּר בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא לֹא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אֶלָּא כְדֵי קוּפָּתוֹ. הִפְקִיד אֶצְלוֹ שְׁתַּיִם אַחַת דְּמַאי וְאַחַת וַדַּאי. בְּקַיָּימוֹת אֲבָל אִם נֶאֱכְלָה הָרִאשׁוֹנָה הַשְּׁנִייָה דְמַאי. נָטְלוּ מִמֶּנּוּ מֵאָה בְנֵי אָדָם מֵאָה סְאִין בַּת אַחַת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מְתַקֵּן דְּמַאי. נָתְנוּם לְאָדָם אֶחָד כְּבָר נִרְאוּ לִהְיוֹת וַדַּאי. נָטַל מִמֶּנּוּ אָדָם אֶחָד כַּמָּה סְאִין בַּת אַחַת הָרִאשׁוֹנָה דְמַאי וְהַשְּׁאָר וַדַּאי. נָתְנָם לְמָאָה בְנֵי אָדָם כְּבָר נִרְאוּ לִהְיוֹת וַדַּאי. וְהָתַנִּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשֵׁם רִבִּי טַרְפוֹן עָשׂוּ פֵּירוֹת יִשְׂרָאֵל זֶה כְּפֵירוֹת כּוּתִי זֶה דְמַאי. עוֹד הִיא לֹא אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אֶלָּא עַד כְּדֵי קוּפָּתוֹ.

אָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָבֻסַּיי כָּל יָמַי הָיִיתִי קוֹרֵא הַפָּסוּק הַזֶּה וְהִזֶּה הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא טָהוֹר אֶחָד מַזֶּה עַל טָמֵא אֶחָד. עַד שֶׁלִּמַּדְתִּיהָ מֵאוֹצָרָהּ שֶׁל יַבְנֶה.

וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֲפִילּוּ כּוּלּוֹ גּוֹי וְיִשְׂרָאֵל אֶחָד מַטִּיל לְתוֹכוֹ דְמַאי. הָדָא אָמְרָה שֶׁטָּהוֹר אֶחָד מַזֶּה עַל כַּמָּה טְמֵאִין דְּתַנֵּינָן אֲצָל הַנָּכְרִי כְּפֵירוֹתָיו. אָמַר רִבִּי לָעְזָר חֲכָמִים שֶׁהֵן בְּשִׁיטַת רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר חֲכָמִים מַמָּשׁ. בְּעוֹן קוֹמֵי מַה טַעַם. אָמַר לוֹן כַּד תְּסָאבוּן אֲנָא אֲמַר לְכוֹן. מַה הֲוָה מֵימַר לְכוֹן כְּמַה דְאָמַר מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת. שְׁמוּאֵל בַּר בָּא בְּעֵי נִיחָא לְטָהֳרוֹת לֹא אָמַר לוֹן מִפְּנֵי גֶּדֶר טָהֳרוֹת. לְמַעְשְׂרוֹת לֹא אָמַר לוֹן מִפְּנֵי גֶּדֶר מַעְשְׂרוֹת. לְקֳדָשִׁים לֹא אָמַר לוֹן וְאֵילּוּ אָמַר לוֹן מַה הֲוָה מֵימַר לוֹן. גַּבֵּי מַעְשְׂרוֹת כְּמָאן דְּאָמַר מֵאֵילֵיהֶן קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת.

רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מוֹדֶה רִבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁהוּא מַפְרִישׁ מַעְשְׂרוֹתָיו מֵהֲלָכָה. הָא רִבִּי שִׁמְעוֹן אָמַר מַפְרִישׁ וְרַבָּנִין אָמְרֵי מַפְרִישׁ.

מַה בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר מַפְרִישׁ וְנוֹטֵל דָּמִים מִן הַשֵּׁבֶט. וְרַבָּנִין אָמְרִין מַפְרִישׁ וְאֵינוֹ נוֹטֵל דָּמִים מִן הַשֵּׁבֶט. אֲפִילּוּ כְּתִרוּמַת חוּצָה לָאָרֶץ אֵינָהּ אִילּוּ תְרוּמַת חוּצָה לָאָרֶץ שֶׁמָּא אֵינוֹ נוֹטֵל דָּמִים מִן הַשֵּׁבֶט. דִּילְמָא עַל עִיקַּר טִיבְלוֹ שֶׁל גּוֹי אִיתְאֲמָרַת. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנֵּי רִבִּי יְהוּדָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יֵשׁ קִנְיָין לְגוֹי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעְשְׂרוֹת עָלֶיהָ. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מוֹדֶה רִבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁהוּא מַפְרִישׁ מַעְשְׂרוֹתָיו מֵהֲלָכָה.

הלכה ה

משנה: הַנּוֹתֵן לְפוּנְדָּקִית מְעַשֵּׂר אֶת שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהּ וְאֶת שֶׁהוּא נוֹטֵל מִמֶּנָּה מִפְּנֵי שֶׁהִיא חֲשׁוּדָה לְחַלֵּף. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֵין אָנוּ אַחֲרָאִין לְרַמָּאִין אֵינוֹ מְעַשֵּׂר אֶלָּא מַה שֶׁהוּא נוֹטֵל מִמֶּנָּה בִּלְבָד.

הלכה: רִבִּי יוֹסֵי וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. כְּמָה דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר אֵין אָנוּ אַחֲרָאִין לְרַמָּאִין כֵּן רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר אֵין אָנוּ אַחֲרָאִין לְרַמָּאִין. מִסְתַּבְּרָא רִבִּי יוֹסֵי יוֹדֵי לְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לֹא יוֹדֵי לְרִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי יוֹסֵי יוֹדֵי לְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שֶׁאֵין אָנוּ אַחֲרָאִין לְרַמָּאִין. וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל לֹא יוֹדֵי לְרִבִּי יוֹסֵי. שֶׁאֵין דֶּרֶךְ חָבֵר לְהָיוֹת מוֹצִיא מִבֵּיתוֹ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְתוּקָּן.

הלכה ו

משנה: הַנּוֹתֵן לַחֲמוֹתוֹ מְעַשֵּׂר אֶת שֶׁהוּא נוֹתֵן לָהּ וְאֶת שֶׁהוּא נוֹטֵל מִמֶּנָּה מִפְּנֵי שֶׁהִיא חֲשׁוּדָה לְחַלֵּף אֶת הַמִּתְקַלְקֵל. אָמַר רִבִּי יוּדָה רוֹצָה הִיא בְּתַקָּנַת בִּתָּהּ וּבוּשָׁה מֵחֲתָנָהּ. וּמוֹדֶה רִבִּי יוּדָה בְּנוֹתֵן לַחֲמוֹתוֹ שְׁבִיעִית שֶׁאֵינָהּ חֲשׁוּדָה לְהַחֲלִיף לְהַאֲכִיל אֶת בִּתָּהּ שְׁבִיעִית.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אוּף קַדְמִיתָא עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יְהוּדָה הִיא דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר הַנּוֹתֵן לַחֲמוֹתוֹ כְּנוֹתֵן לְפוּנְדָּקִית. וְרַבָּנִין אָמְרִין הַנּוֹתֵן לַחֲמוֹתוֹ כְּנוֹתֵן לִשְׁכֵינָתוֹ. כְּהָדָא דְתַנֵּי הַנּוֹתֵן לִשְׁכֵינָתוֹ פַּת לַאֲופוֹת בּוֹ תַּבְשִׁיל לְעָשׂוֹת לוֹ אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וְלֹא מִשּׁוּם מַעְשְׂרוֹת. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁנָּתַן לָהּ שְׂאוֹר וְתַבְלִין. אֲבָל אִם לֹא נָתַן לָהּ שְׂאוֹר וְתַבְלִין חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוּם מַעְשְׂרוֹת.

מַה חֲמוֹתוֹ מִן הָאֵירוּסִין אוֹ מִן הַנִּישּׂוּאִין. נִשְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא מוֹדֶה רִבִּי יוּדָה בְּנוֹתֵן לַחֲמוֹתוֹ שְׁבִיעִית שֶׁאֵינָהּ חֲשׁוּדָה לְהַאֲכִיל אֶת בִּתָּהּ שְׁבִיעִית. שַׁנְיָיא הִיא תַּמָּן בֵּין מִן הָאֵירוּסִין בֵּין מִן הַנִּישּׂוּאִין. אוֹף הָכָא לָא שַׁנְיָיא בֵּין מִן הָאֵירוּסִין בֵּין מִן הַנִּישּׂוּאִין.

פרק ד

הלכה א

משנה: הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת מִמִּי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעְשְׂרוֹת וְשָׁכַח לְעַשְּׂרָן שׁוֹאֲלוֹ בְשַׁבָּת וְאוֹכֵל עַל פִּיו. חֲשִׁיכָה מוֹצָאֵי שַׁבָּת לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר. לֹא מְצָאוֹ אָמַר לוֹ אֶחָד שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעְשְׂרוֹת מְעוּשָּׂרִין הֵן אוֹכֵל עַל פִּיו. חֲשִׁיכָה מוֹצָאֵי שַׁבָּת לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר. תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי שֶׁחָזְרָה לִמְקוֹמָהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן הַשְּׁזוּרִי אוֹמֵר אַף בְּחוֹל שׁוֹאֲלוֹ וְאוֹכֵל עַל פִּיו.

הלכה: חֲבֵרַיָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מִפְּנֵי כְבוֹד שַׁבָּת הִתִּירוּ. אִם מִפְּנֵי כְבוֹד שַׁבָּת לָמָּה לִי שׁוֹאֲלוֹ. עַל יְדֵי עִילֵּי עִילָּה. רִבִּי בִּיבִי בְשֵׁם רִבִּי חֲנִינָא אֵימַת שַׁבָּת עָלָיו וְהוּא אוֹמֵר אֱמֶת. וְאִם אֵימַת שַׁבָּת עָלָיו בְּדָה תַנֵּינָן חֲשֵׁיכָה מוֹצָאֵי שַׁבָּת לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְעַשֵּׂר. מִפְּנֵי אֶחָד שֶׁאֵין אֵימַת שַׁבָּת עָלָיו. תַּנֵּי שׁוֹאֲלוֹ בְחוֹל לֹא יֹאכַל בְּשַׁבָּת. מָאן דְּאָמַר אֵימַת שַׁבָּת עָלָיו נִיחָא. מָאן דְּאָמַר מִפְּנֵי כְבוֹד שַׁבָּת אֲפִילּוּ שׁוֹאֲלוֹ בְחוֹל יֹאכַל בְּשַׁבָּת.

לֹא אָמַר אֶלָּא שׁוֹגֵג. הָא מֵזִיד אָסוּר דְּתַנֵּינָן שָׁכַח לְעַשְׂרָן כְּשֶׁאֵין עִמּוֹ תְּנַאי אֲבָל אִם יֵשׁ עִמּוֹ תְּנַאי אוֹכֵל עַל תְּנָאוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ.

מַהוּ שֶׁיֹּאכַל עַל שְׁאֵילַת חֲבֵירוֹ. הֵיךְ עֲבִידָא לָקְחוּ מִמֶּנּוּ שְׁנֵי בְנֵי אָדָם כְּאַחַת שָׁאֲלוֹ עַל אַחַת מֵהֶן הַשֵּׁנִי לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר וְעַד שֶׁיִּשְׁאָלֶנּוּ. אֲנִי אוֹמֵר שֶׁל זֶה עִישֵּׂר וְשֶׁל זֶה לֹא עִישֵּׂר. לָקַח מִמֶּנּוּ אָדָם אֶחָד שְׁתֵּי כַלְכָּלוֹת כְּאַחַת שָׁאֲלוֹ עַל אַחַת מֵהֶן הַשֵּׁנִייָה לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר וְעַד שֶׁיִּשְׁאָלֶנּוּ אֲנִי אוֹמֵר זֶה עִישֵּׂר וְזֶה אֵינוֹ עִישֵּׂר. חֲשֵׁיכָה מוֹצָאֵי שַׁבָּת מְעַשֵּׂר מִזֶּה עַל זֶה. מָאן דְּאָמַר מִפְּנֵי כְבוֹד שַׁבָּת נִיחָא. וּמָאן דְּאָמַר מִפְּנֵי שֶׁאֵימַת שַׁבָּת עָלָיו לָמָּה לִי מְעַשֵּׂר מִזֶּה עַל זֶה.

עַד כְּדוֹן בְּשֶׁאֵין לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין. וַאֲפִילּוּ יֵשׁ לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין. הֵי צַד תְּאוּב.

יוֹם טוֹב שֶׁהוּא סָמוּךְ לַשַּׁבָּת בֵּין מִלְּפָנֶיהָ בֵּין מִלְּאַחֲרֶיהָ וְכֵן שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלִיּוֹת. מָאן דְּאָמַר קְדוּשָׁה אַחַת הִיא אוֹכֵל. מָאן דְּאָמַר שְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת הֵן אֵינוֹ אוֹכֵל. אֲפִילּוּ לְמָאן דְּאָמַר שְׁתֵּי קְדוּשׁוֹת הֵן אוֹכֵל עַד שֶׁלֹּא נִרְאֶה לְעַשֵּׂר בֵּנְתַיִם. וְתַנֵּי כֵן שׁוֹאֲלוֹ בְיוֹם טוֹב אוֹכֵל בַּשַּׁבָּת. בַּשַּׁבָּת אוֹכֵל בְּיוֹם טוֹב. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא תִּיפְתָּר בְּפֵירוֹת שֶׁנִּסְמְכָה דַעְתּוֹ עֲלֵיהֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת. אֲבָל בְּפֵירוֹת שֶׁלֹּא נִסְמְכָה דַעְתּוֹ עֲלֵיהֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת לֹא בְדָא. אָמַר רִבִּי מָנָא מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין מְסַיְּעִין לְרִבִּי יוֹנָה אַבָּא. דְּתַנֵּינָן תַּמָּן הַמַּדִּיר אֶת חֲבֵירוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ וְהוּא אֵינוֹ מַאֲמִינוֹ עַל הַמַּעְשְׂרוֹת. רִבִּי יַנַּאי בֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּשַׁבָּת שֶׁל פְּרוֹטָגַמְיָא הִתִּירוּ מִפְּנֵי אֵיבָה. בְּשַׁבָּת שֶׁל פְּרוֹטָגַמְיָא לֹא כְפֵירוֹת שֶׁנִּסְמְכָה דַעְתּוֹ עֲלֵיהֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת הִיא. לֹא אָמַר אֶלָּא מִפְּנֵי אֵיבָה.

שְׁאֲלוֹ שַׁבָּת הָרִאשׁוֹנָה וְלֹא בָא הַשְּׁנִייָה לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר אוֹ עַד שֶׁיִּשְׁאָלֶנּוּ. וְלֹא כְבָר שְׁאֲלוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה תַּמָּן בְּהַהוּא דְּשָׁאַל עַל נַפְשֵׁיהּ. בְּרַם הָכָא בְּהַהוּא דְּשָׁאַל חוֹרָן עָלוֹי. וְרִבִּי יוֹנָה בְּעֵי מַהוּ שֶׁיִּשְׁאָלֶנּוּ דֶּרֶךְ עֲקַלְתּוֹן. רִבִּי יוֹנָה כְּדַעְתֵּיהּ. רִבִּי יוֹנָה זְבַן חִיטֵּי מִן דְּבַר חֶקוֹלָא נְפַק לְגַבֵּיהּ אֲמַר לֵיהּ לָא דְּאֲנָא חֲשִׁיד לָךְ. אֶלָּא בְּגִין דִּזְבַנִּית מִינָּךְ חִטִּין וַחֲמִית אוֹכְלוֹסָא עֲלָךְ וְאָמְרִית דִּילְמָא דְּאַנְשֵׁיתֵיהּ מְתַקְּנָה מְתַקְּנָן הֲוִיין. טְעַן מְחַזְּקָה עֲלוֹי אֲמַר לֵיהּ מַה אַתְּ חָשַׁד לִי.

תַּנֵּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַיי שֶׁחָזְרָה לִמְקוֹמָהּ מְדַמַּעַת שֶׁלֹּא לִמְקוֹמָהּ אֵינָהּ מְדַמַּעַת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר בֵּין לִמְקוֹמָהּ בֵּין שֶׁלֹּא לִמְקוֹמָהּ אֵינָהּ מְדַמַּעַת. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא מָאן דְּאָמַר מְדַמַּעַת מְדַמַּעַת. וּשְׁאֵינָהּ מְדַמַּעַת אֵינָהּ מְדַמַּעַת נִיחָא. מַאן דְּאָמַר לִמְקוֹמָהּ מְדַמַּעַת שֶׁלֹּא לִמְקוֹמָהּ אֵינָהּ מְדַמַּעַת. מַה בֵּין לִמְקוֹמָהּ מַה בֵּין שֶׁלֹּא לִמְקוֹמָהּ. עַל רִבִּי חַגַּיי. אָמְרִין. בְּדֵין הוּא מֵימַר מֹשֶׁה דַּאֲנָא אָמַר טַעֲמָא אָמַר מֹשֶׁה דַּאֲנָא אָמַר טַעֲמָא מַאן דְּאָמַר מְדַמַּעַת שֶׁהִיא מַתֶּרֶת אֶת הַשְּׁיָרַיִים לַאֲכִילָה. מָאן דְּאָמַר אֵינָהּ מְדַמַּעַת שֶׁאֵינָהּ מַתֶּרֶת הַשְּׁיָרַיִים לַאֲכִילָה. הוֹרֵי רִבִּי לָא כְּהָדָא דְּרִבִּי חַגַּיי. אָמַר רִבִּי זְעִירָא אֲתָא עוּבְדָא קוֹמֵי דְּרִבִּי חֲנִינָא וְהוֹרֵי כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרִי. רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרִי.

יוֹתֵר מִיכֵּן הָיָה רִבִּי שִׁמְעוֹן הַשְּׁזוּרִי אוֹמֵר הִפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְנִשְׂרְפָה הֲרֵי זֶה שׁוֹאֵלוֹ וְאוֹכֵל עַל פִּיו. לֹא בָדָא אָמַר רִבִּי זְעִירָא אֲתָא עוּבְדָא קוֹמֵי דְּרִבִּי חֲנִינָא וְהוֹרֵי כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרִי. אָמַר רִבִּי אָבִין לֹא דָמְיָא הַהִיא שְׁאִילְתָּא לְהַהִיא קַדְמַיְיתָא. תַּמָּן לָא בְּגִין חֲשִׁיד לָךְ. אֶלָּא בְּגִין דִּזְבִינַתְּ מִינָּךְ אִיתְמַל חִיטִּין וַחֲמִית אוֹכְלוֹסִין עָלָךְ וְאָמְרִית דִּילְמָא דְּאַנְשִׁיתָהּ מְתַקְּנָהּ מְתַקְּנָן הֲווֹיִין. בְּרַם הָכָא בְּגִין דְּחֲשַׁדְתֵּךְ וְתִיקַּנְתִּין וְאִיתּוֹקְדִין מְתַקְּנָן הֲווֹיִין. רִבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן אָמַר תַּנֵּי בַּר קַפָּרָא כֵּן אֵימַת הַדִּימּוּעַ עָלָיו וְהוּא אָמַר אֱמֶת.

הלכה ב

משנה: הַמַּדִּיר אֶת חֲבֵירוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ וְהוּא אֵינוֹ מַאֲמִינוֹ עַל הַמַּעְשְׂרוֹת וְאוֹכֵל עִמּוֹ בַּשַּׁבָּת הָרִאשׁוֹנָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעְשְׂרוֹת בִּלְבַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ מְעוּשָּׂרִין הֵן. וּבְשַׁבָּת שְׁנִייָה אַף עַל פִּי שֶׁהוּא נוֹדֵר הֵימֶינּוּ הֲנִייָה לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר.

הלכה: רִבִּי יַנַּאי בֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן בְּשַׁבָּת שֶׁל פְּרוֹטַגְמְיָא הִתִּירוּ מִפְּנֵי אֵיבָה. אָמַר רִבִּי אָבִין כָּאן הִתִּירוּ טְבָלִים מִשּׁוּם דַּרְכֵי שָׁלוֹם. רִבִּי חֲנִינָא אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי אִם מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם לָמָּה לִי בִּלְבַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ מְעוּשָּׂרִין הֵן. שְׁאֲלוֹ בַּשַּׁבָּת הָרִאשׁוֹנָה וְלֹא בָא הַשְּׁנִייָה מַהוּ שֶׁתִּיעָשֶׂה רִאשׁוֹנָה. אָמַר רַב חִסְדָּא כָּאן שְׁנִינוּ שֶׁאָסוּר לְחַבֵּר שֶׁיֹּאכַל בִּסְעוּדָה שֶׁאֵין לְהּ שֵׁם.

הלכה ג

משנה: רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵין אָדָם צָרִיךְ לְקָרוֹת שֵׁם עַל מַעֲשֵׂר עָנִי שֶׁל דְּמַאי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים קוֹרֵא שֵׁם וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ. מִי שֶׁקָּרָא שֵׁם לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי וּלְמַעֲשֵׂר עָנִי שֶׁל וַדַּאי לֹא יִטְלֹם בַּשַּׁבָּת וְאִם הָיָה כֹּהֵן אוֹ עָנִי לְמוּדִים לוֹכַל מִמְּנוּ אֲצְלוֹ יְבוֹאוּ וְיֹאכְלוּ וּבִלְבַד שֶׁיּוֹדִיעֵם.

הלכה: רִבִּי בָּא בַּר הוּנָא בְשֵׁם רַב הָאוֹכֵל פֵּירוֹתָיו טְבוּלִין לְמַעֲשֵׂר עָנִי חַיָיב מִיתָה. מַה טַעַם דְּרִבִּי לִיעֶזֶר מִכֵּיוָן שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא בַּעֲוֹן מִיתָה מַפְרִישׁ. מַה טַעַם דְּרַבָּנָן בְּלֹא כָךְ קוֹרֵא שֵׁם וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ.

תַּנִּי הַנֶּאֱמָן רָאוּ אוֹתוֹ מַפְרִישׁ שֵׁנִי. תַּנִּי לַשֵּׁנִי נֶאֱמָן לָרִאשׁוֹן דִּבְרֵי רִבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים הַנֶּאֱמָן לָרִאשׁוֹן נֶאֱמָן לַשֵּׁנִי. הַנֶּאֱמָן לַשֵּׁנִי אֵינוֹ נֶאֱמָן לָרִאשׁוֹן. מַה טַעַם דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר מִשּׁוּם שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּד לְהַקְדִּים אוֹ מִשּׁוּם שֶׁהַפְרִישׁ שֵׁנִי חֲזָקָה שֶׁהִפְרִישׁ רִאשׁוֹן. וְהָתַנֵּינָן רִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר אֵין אָדָם צָרִיךְ לִקְרוֹת שֵׁם לְמַעֲשֵׂר עָנִי שֶׁל דְּמַאי. הָא שֵׁנִי צָרִיךְ מַה אִם שֵׁנִי שֶׁאֵין לְרַבּוֹ טוֹבַת הֲנָיֶיה צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ. רִאשׁוֹן שֶׁיֵּשׁ לְרַבּוֹ טוֹבַת הֲנָיֶיה לֹא כָל שֶׁכֵּן.

הוֹצִיא לָהֶן מַעֲשֵׂר שֵׁינִי מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ אָמַר לָהֶן פָּדוּי הוּא נֶאֱמָן. פְּדוּ לוֹ וּפְדוּ לָכֶם אֵינוֹ נֶאֱמָן. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי לִיעֶזֶר דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אוֹמֵר הַנֶּאֱמָן עַל הַשֵּׁנִי נֶאֱמָן עַל הָרִאשׁוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא עָשׂוּ אוֹתוֹ כְתוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים מַה תּוֹסֶפֶת הַבִּיכּוּרִים נֶאֱכֶלֶת בְּטָהֳרָה וּפְטוּרָה מִן הַדְּמַאי אַף זֶה נֶאֱכֶלֶת מִשּׁוּם שֵׁנִי וּפְטוּר מִשּׁוּם רִאשׁוֹן. אָתָא רִבִּי חֲנַנְיָה בְשֵׁם רִבִּי אִיסִּי דְּרִבִּי לִיעֶזֶר הִיא.

כְּנִי מַתְנִיתָא לֹא [יִתְּנֵם] בְּשַׁבָּת דְּתַנֵּינָן תַּמָּן בֵּית שַׁמַּיי אוֹמְרִים אֵין מוֹלִיכִין חַלָּה וּמַתָּנוֹת לַכֹּהֵן בְּיוֹם טוֹב בֵּין שֶׁהוּרְמוּ מֵאֶמֶשׁ בֵּין שֶׁהוּרְמוּ מֵהַיּוֹם וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. הָדָא יַלְפָּא מִן הַהִיא וְהַהִיא יַלְפָּא מִן הָדָא. הָדָא יַלְפָּא מִן הַהִיא הִיא יוֹם טוֹב הִיא שַׁבָּת. וְהַהִיא יַלְפָּא מִן הָדָא בְּלִימּוּדִין אֲבָל בִּשְׁאֵין לִימּוּדִין לָא סְלַק עַל בָּר נַשָׁא מֵיכוּל פִּיסְתֵּיהּ בְּבֵיתֵיהּ דְּחַבְרֵיהּ.

תַּנִּי לֹא יָסַרַב אָדָם בַּחֲבֵירוֹ לְאָרְחוֹ בְּשָׁעָה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ רוֹצֶה. וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ בְתַקְרוֹבֶת בְּשָׁעָה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל. מַהוּ בְתַקְרוֹבֶת יָדַע דְּהוּא רָחֵיץ וְהָא מַטְרַח עֲלוֹי. וּבִירוּשָׁלֵם הָוָה מַפֵּיק פִּילְכֵיהּ דִּשְׁמָלָא לִימִינָא.

תַּנִּי אֵין מוֹלִיכִין לְבֵית הָאֵבֶל בִּכְלֵי זְכוּכִית צְבוּעָה מִפְּנֵי שֶׁהוּא טוֹעֲנוֹ טַעֲנַת חִנָּם.

תַּנִּי עִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ גּוֹיִם וְיִשְׂרָאֵל הַגַּבָּיִים גּוֹבִין מִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל וּמִשֶּׁל גּוֹיִם וּמְפָרְנְסִין עֲנֵיֵי יִשְׂרָאֵל וַעֲנֵיֵי גּוֹיִם וּמְבַקְּרִין חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל וְחוֹלֵי גּוֹיִם וְקוֹבְרִין מֵתֵי יִשְׂרָאֵל וּמֵתֵי גּוֹיִם. וּמְנַחֲמִין אֲבֵילֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲבֵילֵי גּוֹיִם. וּמַכְנִיסִין כְּלֵי גּוֹיִם וּכְלֵי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם. גִּירְדָּאֵי שָׁאֲלוּן לְרִבִּי אִימִּי יוֹם מִשְׁתֶּה שֶׁל גּוֹיִם מַהוּ. סְבַר מֵישְׁרֵי לוֹן מִן הָכָא מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם. אָמַר לוֹן רִבִּי בָּא וְהָתַנֵּי רִבִּי חִייָא יוֹם מִשְׁתֶּה שֶׁל גּוֹיִם אָסוּר. אָמַר רִבִּי אִימִּי אִילּוּלֵי רִבִּי בָּא הָיָה לָנוּ לְהַתִּיר עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּהֶן וּבָרוּךְ שְׁרִיחֲקָנוּ מֵהֶם.

הלכה ד

משנה: הָאוֹמֵר לְמִי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעְשְׂרוֹת קַח לִי מִמִּי שֶׁהוּא נֶאֱמָן וּמִי שֶׁהוּא מְעַשֵּׂר אֵינוֹ נֶאֱמָן. מֵאִישׁ פְּלוֹנִי הֲרֵי זֶה נֶאֱמָן. הֲלַךְ לִיקַח מִמֶּנּוּ אָמַר לוֹ לֹא מְצָאתִיו וְלָקַחְתִּי לְךָ מֵאֶחָד שֶׁהוּא נֶאֱמָן אֵינוֹ נֶאֱמָן.

הלכה: תַּנֵּי אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אֲפִילּוּ אָמַר לוֹ מִפְּלוֹנִי אֵינוֹ נֶאֱמָן עַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ קַח וַאֲנִי נוֹתֵן מָעוֹת. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי אֲנִי אוֹמֵר אֶחָד קָרוֹב מָצָא וְלָקַח מִמֶּנּוּ דְּתַנֵּינָן תַּמָּן הִתְקַבֵּל לִי גִיטֵּי בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמוֹת עַד שֶׁיַּגִּיעַ גֶּט לְאוֹתוֹ מָקוֹם רִבִּי לְעָזָר אוֹסֵר מִיָּד. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי לְעָזָר אֲנִי אוֹמֵר אַחַר הַדֶּלֶת מְצָאוֹ. אָתָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר כְּרִבִּי יוֹסֵי וּדְרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי לְעָזָר. דְּרִבִּי יוֹסֵי רִיבָּה מִן דְּרִבִּי לְעָזָר וְלֹא מוֹדָה רִבִּי לְעָזָר שֶׁאִם אָמַר לוֹ אַל תְּקַבֵּלֵהוּ לִי אֶלָּא בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי שֶׁהִיא אוֹכֶלֶת בִּתְרוּמָה עַד שֶׁיַּגִּיעַ גֶּט לְאוֹתוֹ מָקוֹם. וְהָכָא אֲפִילּוּ אָמַר לוֹ מִפְּלוֹנִי אֵינוֹ נֶאֱמָן עַד שֶׁיֹּאמַר לוֹ קַח וַאֲנִי נוֹתֵן לוֹ מָעוֹת. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי אֲנִי אוֹמֵר אֶחָד קָרוֹב מָצָא וְלָקַח מִמֶּנּוּ.

הלכה ה

משנה: הַנִּכְנָס לְעִיר וְאֵינוֹ מַכִּיר אָדָם שָׁם וְאָמַר מִי כַאן נֶאֱמָן וּמִי כַאן מְעַשֵּׂר. אָמַר לוֹ אֶחָד אֲנִי אֵינִי נֶאֱמָן אִישׁ פְּלוֹנִי נֶאֱמָן הֲרֵי זֶה נֶאֱמָן. הֲלַךְ וְלָקַח הֵימֶינּוּ. אָמַר לָהֶן מִי כַאן מוֹכֵר יָשָׁן אָמַר לוֹ מִי שֶׁשְּׁלָחָךְ אֶצְלִי אַף עַל פִּי שֶׁהֵן כְּגוֹמְלִין זֶה אֶת זֶה הֲרֵי אֵילּוּ נֶאֱמָנִין. הַחַמָּרִים שֶׁנִּכְנְסוּ לְעִיר אָמַר אֶחָד מֵהֶן שֶׁלִּי חָדָשׁ וְשֶׁל חֲבֵירַי יָשָׁן. שֶׁלִּי אֵינוֹ מְתוּקָּן וְשֶׁל חֲבֵירַי מְתוּקָּן אֵינָן נֶאֱמָנִין. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נֶאֱמָנִין.

הלכה: וְעֵד אֶחָד נֶאֱמָן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן קַל הֵיקֵלוּ בָּאַכְסַנַּאי מִפְּנֵי חַיֵּי נֶפֶשׁ.

תַּנֵּי נִכְנַס לְעִיר וְאֵינוֹ מַכִּיר אָדָם אוֹ שֶׁהָיָה עוֹמֵד בְּגוֹרָן וְאֵינוֹ מַכִּיר אָדָם שָׁם. הֲרֵי זֶה נִשְׁאָל בֵּין לְחָבֵר בֵּין לְעַם הָאָרֶץ דִּבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. רִבִּי אוֹמֵר אֵין נִשְׁאָלִין עַל הַתְּרוּמָה אֶלָּא לְחָבֵר בֵּלְבַד. אַתְיָא דְּרִבִּי כְּרִבִּי מֵאִיר וּדְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל בְּשִׁיטָתֵיהּ. דְּתַנֵּינָן תַּמָּן כָּל הַמּוּמִין הָרְאוּיִן לָבוֹא בִידֵי אָדָם רוֹעִין יִשְׂרְאֵל נֶאֱמָנִין רוֹעִין כּוֹהֲנִים אֵינָן נֶאֱמָנִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר נֶאֱמָן הוּא עַל שֶׁל חֲבֵירוֹ וְאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל שֶׁל עַצְמוֹ. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר הֶחְשׁוּד עַל הַדָּבָר לֹא דָנוֹ וְלֹא מֵעִידוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מַה פְּלִיגִין לִיקַּח אֲבָל לְחַלֵּק אוֹף רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מוֹדֶה. מַה בֵּין לְחַלֵּק מַה בֵּין לִיקַּח. קוֹל יוֹצֵא לְחִילּוּק.

תַּנֵּי הַנִּכְנָס לְעִיר וּמָצָא סִיעוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם אָמַר מִי כָּאן נֶאֱמָן מִי כָּאן מְעַשֵּׂר. אָמַר לוֹ אֶחָד אֲנִי נֶאֱמָן. אִם אָמְרוּ לוֹ שֶׁהוּא נֶאֱמָן הֲרֵי זֶה נֶאֱמָן. אָמְרוּ לוֹ שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן בְּפָנָיו אֵינוֹ נֶאֱמָן. שֶׁלֹּא בְּפָנָיו נֶאֱמָן. אָמַר רִבִּי יוֹנָה בְּבֶן עִיר בְּסִיעוֹת חֲבֵירִים וּבְאַכְסַנַּאי בְּסִיעוֹת עַם הָאָרֶץ. וְקַשְׁיָא עַל דְּרִבִּי יוֹנָה חֲבֵרִין וְאַתְּ אָמַר אֵינוֹ נֶאֱמָן בְּפָנָיו.

מַה טַעַם דְּרִבִּי יוּדָה מִפְּנֵי חַיֵּיהֶן שֶׁל בְּנֵי הָעִיר. מַה טַעֲמֵיהוֹן דְּרַבָּנִין מְצוּיִין הֵן לְהִתְפָּרְנֵס מֵעִיר אַחֶרֶת.

פרק ה

הלכה א

משנה: הַלּוֹקֵחַ מִן הַנַּחְתּוֹם כֵּיצַד מְעַשֵּׂר. נוֹטֵל תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחַלָּה וְאוֹמֵר אֶחָד מִמַּאָה שֶׁיֵּשׁ כָּאן הֲרֵי זֶה בְצַד זֶה מַעֲשֵׂר וּשְׁאָר מַעֲשֵׂר סָמוּךְ לוֹ. זֶה שֶׁעָשִׂיתִי מַעֲשֵׂר עָשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עָלָיו וְהַשְּׁאָר חַלָּה וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְצָפוֹנוֹ אוֹ בִדְרוֹמוֹ וּמְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת.

הלכה: אַף עַל הַחַלָּה. וְחַלָּה חַייֶבֶת בִּדְמַאי. וְלֹא כֵן תַּנִּינָן חַלַּת עַם הָאָרֶץ וְהַמְּדוּמָע פְּטוּרִין מִן הַדְּמַאי. רִבִּי אָחָא רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא דְּבֵית שַׁמַּאי הִיא. וְתַנֵּי כֵן רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי שִׁמְעוֹן חַלָּה בֵּית שַׁמַּאי מְחַייְבִין וּבֵית הִלֵּל פּוֹטְרִין. כְּלוּם אָמְרוּ בֵּית שַׁמַּאי אֶלָּא דָּבָר שֶׁהוּא לִזְרִיעָה אִילּוּ הַלּוֹקֵחַ לְזָרַע וְלִבְהֵמָה קֶמַח לְעוֹרוֹת שֶׁמָּן לְנֵר שֶׁמָּא אֵינוֹ פָּטוּר מִדְּמַאי. אֶלָּא בַּמְּגַבֵּל עִיסָּתוֹ בְמֵי פֵּירוֹת. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי חֲנִינָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן יְהוּדָה אִישׁ בֵּירְתּוֹתָא הִיא הָא כְּרַבָּנִין לֹא. אֶלָּא כְּרִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר כָּאן בְּעוֹשֶׂה בְטָהֳרָה וְכָאן בְּעוֹשֶׂה בְטוּמְאָה. אֶלָּא כְּרִבִּי אֶלְעָזָר דְּרִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר כָּאן וְכָאן בְּעוֹשֶׂה בְטָהֳרָה. אֶלָּא בְּמִתְאָרֵחַ אֶצְלוֹ. לֹא כֵן תַּנֵּי הַנֶּאֱמָן עַל הַטָּהֳרוֹת נֶאֱמָן עַל הַמַּעֲשְׂרוֹת. וְתַנֵּיתָהּ רִבִּי יַנַּאי בֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל וְאָמַר הָדָא דְּתֵימַר בְּמִתְאָרֵחַ אֶצְלוֹ אֲבָל בְּרַבִּים אֵינוֹ נֶאֱמָן עַד שֶׁיְּקַבֵּל עָלָיו בְּרַבִּים. וְכֹא בְּרַבִּים אֲנָן קַיָּימִין. רִבִּי אָבִין רִבִּי שַׁמַּאי בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא שְׁמַע לָהּ מִן דְּבַתְרָהּ. הָרוֹצֶה לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר כְּאַחַת. כְּמַה דְּתֵימַר תַּמָּן חוּץ מִן הָרְאוּי לְיקָדֵשׁ לְשֵׁם תְּרוּמָה וְהָכָא חוּץ מִן הָרְאוּי לְיקָדֵשׁ לְשֵׁם חַלָּה.

תַּנִּינָן חַלָּה בֵּין רִאשׁוֹן לַשֵּׁנִי. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא זֹאת אוֹמֶרֶת חַלָּה אֵין בָּהּ מִשּׁוּם בַּל תְּאַחֵר. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא אֵין מִשְׁנָה אֲמוּרָה עַל סֵדֶר וְלֹא בִדְמַאי נָן קַיָּימִין. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מַתְנִיתִין בִּדְמַאי הָא בְוַדַּאי לֹא. וְהָכָא בִּדְמַאי אֲנָן קַיָּימִין. תַּנֵּי רִבִּי חִייָא אַף בְּוַדַּאי עָלֶיהָ רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא אָמַר זֹאת אוֹמֶרֶת חַלָּה אֵין בָּהּ מִשּׁוּם בַּל תְּאַחֵר. רִבִּי יוֹסֵי בְשֵׁם רִבִּי זְעִירָא אָמַר אֵין מִשְׁנָה אֲמוּרָה עַל סֵדֶר אֶלָּא תַּקְדִּים חַלָּה לָרִאשׁוֹן. מֵעַתָּה תְּהֵא חַלָּה חַייֶבֶת בְּמַעְשְׂרוֹת. וּמַעְשְׂרוֹת לֹא יְהוּ חַייְבִין בְּחַלָּה שֶׁכָּל הַקּוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ חֲבֵירוֹ מִתְחַייֵב בּוֹ. וְתַנֵּי כֵן הָעוֹשֶׂה עִיסָּה מִן הַטֵּבֶל בֵּין שֶׁהִקְדִּים חַלָּה לַתְּרוּמָה בֵּין שֶׁהִקְדִּים תְּרוּמָה לַחַלָּה מַה שֶׁעָשָׂה עָשׂוּי. חַלָּה לֹא תֹאכַל עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְרוּמָה. תְּרוּמָה לֹא תֹאכַל עַד שֶׁיַּפְרִישׁ עָלֶיהָ חַלָּה. וְלָמָּה קָדְמָה רִאשׁוֹן

מִפְּנֵי שֶׁקְּדָמָה לַגּוֹרָן. וַהֲרֵי שֵׁנִי קְדָמוֹ לַגּוֹרָן. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה בְּדִין הָיָה שֶׁתְּקְדוֹם חַלָּה לַכֹּל. וְלָמָּה קָדְמָה רִאשׁוֹן מִפְּנֵי שֶׁקְּדָמָה לַגּוֹרָן וְכָתוּב בּוֹ רֵאשִׁית. שֵׁנִי אַף עַל פִּי שֶׁקְּדָמוֹ לַגּוֹרָן אֵין כְּתִיב בּוֹ רֵאשִׁית.

הלכה ב

משנה: הָרוֹצֶה לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר כְּאֶחָד נוֹטֵל אֶחָד מִשְּׁלֹשִׁים וְשִׁלְשָׁה וּשְׁלִישׁ וְאוֹמֵר אֶחָד מִמֵּאָה מִמַּה שֶּׁיֵּשׁ כָּאן הֲרֵי זֶה בְּצַד זֶה חוּלִין וּשְׁאָר תְּרוּמָה עַל הַכֹּל. וּמֵהַחוּלִין שֶׁיֵּשׁ כָּאן הֲרֵי זֶה בְּצַד זֶה מַעֲשֵׂר וּשְׁאָר מַעֲשֵׂר סָמוּךְ לוֹ. זֶה שֶׁעָשִׂיתִי מַעֲשֵׂר עָשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עָלָיו (וּשְׁאָר חַלָּה) וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּצָפוֹנוֹ וּבְדָרוֹמוֹ וּמְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת.

הלכה: תַּנֵּי הָרוֹצֶה לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחַלָּה כְּאַחַת נוֹטֵל כְּדֵי תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וְחַלָּה כְּאַחַת וְכַמָּה הֵן אֶחָד מֵעֶשְׂרִים. וְאָמַר אֶחָד מִמֵּאָה מִמַּה שֶּׁיֵּשׁ כָּאן הֲרֵי הֵן בְּצַד זֶה חוּלִין טֵבֶל וְעוֹד אֶחָד מֵאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה סָמוּךְ לוֹ וְהַשְּׁאָר תְּרוּמָה עַל הַכֹּל. וּמֵהַחוּלִין שֶׁיֵּשׁ בּוֹ וְזֶה שֶׁעָשִׂיתִי חוּלִין טֵבֶל עָשׂוּי מַעֲשֵׂר וּשְׁאָר מַעֲשֵׂר סָמוּךְ לוֹ. וְזֶה שֶׁעָשִׂיתִי מַעֲשֵׂר עָשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עָלָיו. וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּצָפוֹנוֹ וּבְדָרוֹמוֹ מְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹנָתָן צָרִיךְ לְבָרֵךְ חָמֵשׁ בְּרָכוֹת. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיא כּוֹלְלָן בְּרָכָה אַחַת.

עַד כְּדוֹן כֹּהֵן לֵוִי וְיִשְׂרְאֵל אֵין יֹאמַר תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר נִמְצָא מַפְרִישׁ עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. מַעֲשֵׂר וְאַחַר כָּךְ תְּרוּמָה נִמְצָא מַקְדִּים. תְּרוּמָה וְאַחַר כָּךְ מַעֲשֵׂר נִמְצָא אוֹ פּוֹחֵת מִמַּעֲשְׂרוֹתָיו אוֹ מוֹסִיף עַל מַעֲשְׂרוֹתָיו כְּהָדָא דְתַנֵּי הַפּוֹחֵת מִמַּעֲשְׂרוֹתָיו מַעֲשְׂרוֹתָיו מְתוּקָּנִין וּפֵירוֹתָיו מְקוּלְקָלִין. הַמַּעֲדִיף עַל מַעֲשְׂרוֹתָיו מַעֲשְׂרוֹתָיו מְקוּלְקָלִין וּפֵירוֹתָיו מְתוּקָּנִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בְּסָמוּךְ עַל לִתְנֵיי בֵּית דִּין הוּא. מַהוּ תְּנֵיי בֵּית דִּין. עַד מַקּוֹם שֶׁהַדַּעַת טוֹעָה.

מַהוּ תְּנֵיי בֵּית דִּין. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן כְּדֵי שֶׁיְּהֵא קוֹבֵעַ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן בִּצְפוֹנוֹ וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי לְדָרוֹמוֹ וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר בִּצְפוֹן צְפוֹנוֹ. מַהוּ תְּנֵיי בֵּית דִּין. הוּא לְכְשֶׁיִּפָּדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁבְּעוֹלָךְ פָּדוּי. עַד כְּדוֹן בְּיָבֵשׁ בְּלַח.

הָוָה לֵיהּ מֵאָה תְּאֵנִין חֲמִשִּׁין רַבְרְבִין וְחַמְשִׁין דְּקִיקִין. אֵין יְסַב מִן רַבְרְבָיָא צָרִיךְ מֵיסַב תֵּשַׁע. מִן דְּקִיקָתָא צָרִיךְ מֵיסַב אַחַת עֶשְׂרֵה. נְסַב עֲשָׂרָה מִן רַבְרְבָיָא אִית תַּמָּן חָדָא חוּלִין וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא אוֹתָהּ חוּלִין עוֹשֶׂה אוֹתָהּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לְמָקוֹם אַחֵר. וּכְתִיב תְּרוּמַת יי מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר. וְלֹא חוּלִין מִן הַמַּעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא מַתְנָה וְאוֹמֵר מַעֲשֵׂר

הַזֶּה שֶׁהַפֵּירוֹת הַלָּלוּ חַיָּיבוֹת הֲרֵי הוּא קָבוּעַ בְּתְחִילַ[ת] כָּל עוֹקֶץ וְעוֹקֶץ וּמְהַלֵּךְ עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ בְּכָל עֶשֶׂר מֵיסַב אִית בְּהוֹן חָדָא תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְכָל שֶׁהוּא חוּלִין.
עַד כְּדוֹן דָּבָר מְרוּבֶּה הָיָה דָּבָר מְמוּעָט הֲוָה לֵיהּ עֶשֶׂר תְּאֵנִין חָמֵשׁ רַבְרְבִין וְחָמֵשׁ דְּקִיקִין. אֵין יְסַב מִן רַבְרְבָתָא צָרִיךְ מֵיסַב חָדָא פָּרָא צִיבְחַד. מִן דְּקִיקָתָא צָרִיךְ מֵיסַב חָדָא וְעוֹד צִיבְחַד. נְסַב חַד מִן רַבְרְבָתָא אִית תַּמָּן כָּל שֶׁהוּא חוּלִין וְחָשׁ לוֹמַר שֶׁמָּא אוֹתוֹ הַחוּלִין עוֹשֶׂה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר לְמָקוֹם אַחֵר. וּכְתִיב תְּרוּמַת יי מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר וְלֹא חוּלִין מִן הַמַּעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי אַבָּא קַרְתִּינַנְיָיא מַתְנָה וְאוֹמֵר הַמַּעֲשֵׂר הַזֶּה שֶׁהַפֵּירוֹת הַלָּלוּ חַיָּיבוֹת הֲרֵי הוּא קָבוּעַ בְּתְחִילַּת הָעוֹקֶץ וּמְסַיֵּים וְאוֹמֵר לַכֹּהֵן עַד כָּאן סִיַּמְתִּי.
הֲרֵי הוּא בְּצַד זֶה חוּלִין טֵבֶל. וְיֹאמַר הֲרֵי הוּא בְּצַד זֶה מַעֲשֵׂר. נִמְצָא מַקְדִּים. וְיֹאמַר הֲרֵי הוּא בְּצַד זֶה תְּרוּמָה. נִמְצָא אוֹ פּוֹחֵת עַל הַתְּרוּמָה אוֹ מוֹסִיף עַל הַתְּרוּמָה. מִתּוֹךְ שֶׁהוּא אוֹמֵר הֲרֵי הוּא בְּצַד זֶה חוּלִין טֵבֶל אוֹ פּוֹחֵת מִן הַתְּרוּמָה אוֹ מוֹסִיף עַל הַתְּרוּמָה אֵין בְּכַךְ כְּלוּם.

הלכה ג

משנה: הַלּוֹקֵחַ מִן הַנַּחְתּוֹם מְעַשֵּׂר מִן הַחַמָּה עַל הַצּוֹנֶנֶת וּמִן הַצּוֹנֶנֶת עַל הַחַמָּה אֲפִילוּ מִטֶּפּוֹסִים הָרְבֶּה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר שֶׁאֲנִי אוֹמֵר חִטִּים שֶׁל אֶמֶשׁ הָיוּ מִשֶּׁל אֶחָד וְשֶׁל הַיּוֹם הָיוּ מִשֶּׁל אַחֵר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמַתִּיר בְּחַלָּה.

הלכה: עַד הֵיכָן תַּלְמִידוּתוֹ שֶׁל רִבִּי חִייָא בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם. הֵיךְ עֲבִידָא לְקַח מִמֶּנּוּ בְּתְחִילַּת שְׁלֹשִׁים וּבְאֶמְצַע שְׁלֹשִׁים וּבְסוֹף שְׁלֹשִׁים. רִאשׁוֹן עַל גַּבֵּי שֵׁנִי מִין אֶחָד הוּא רִאשׁוֹן עַל גַּבֵּי שְׁלִישִׁי שֵׁנִי מִינִין הֵן.
רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמַתִּיר בְּחַלָּה. וְרִבִּי יוּדָה אוֹסֵר בְּחַלָּה. וְלֹא אָצְלוֹ הִיא נִטְבֶּלֶת אֶלָּא בְּשׁוֹאֵל שְׁאוֹר טָמֵא לְעָשׂוֹת עִיסָּתוֹ. אֲפִילוּ כֵן לֹא אָצְלוֹ הִיא נִטְבֶּלֶת. אֶלָּא בְּשׁוֹאֵל כִּכָּר טָמֵא לְמַלְאוֹת תַּנּוּר. וְאִם בְּשׁוֹאֵל כִּכָּר טָמֵא לְמַלְאוֹת תַּנּוּרוֹ. מְעַשֵּׂר מִכָּל כִּכָּר וְכִכָּר. אֶלָּא כְּרִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר כַּאן בְּעוֹשֶׂה בְּטָהֳרָה כַּאן בְּעוֹשֶׂה בְּטוּמְאָה. אֶלָּא כְּרִבִּי אֶלְעָזָר דְּרִבִּי אֶלְעָזָר אָמַר כַּאן וְכַאן בְּעוֹשֶׂה בְּטָהֳרָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן אֲבוֹי דְּרִבִּי מַתַּנְיָה בְּעוֹשֶׂה בְּטוּמְאָה קַיְימִינָן וְאֶצְלוֹ הִיא נִטְבֶּלֶת. אוֹף רִבִּי יוּדָה מוֹדֶה בָהּ. וְתַנֵּי כֵן רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסְרִין בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמַתִּירִין בְּחַלָּה. הָא רִבִּי יוּדָה אוֹסֵר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמַתִּיר בְּחַלָּה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסֵר בִּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּמַתִּיר בְּחַלָּה. מַה בֵּינֵיהוֹן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוּדָה אֵינוֹ מַפְרִישׁ לֹא מִשֶּׁל הַיּוֹם עַל שֶׁל אֶמֶשׁ וְלֹא מִשֶּׁל אֶמֶשׁ עַל שֶׁל יוֹם מַפְרִישׁ מִן הַתַּנּוּר עַל הַתַּנּוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן אֲפִילוּ מִן הַתַּנּוּר עַל הַתַּנּוּר אֵינוֹ מַפְרִישׁ.

הלכה ד

משנה: הַלּוֹקֵחַ מִן הַפִּלְטֵר מְעַשֵּׂר מִכָּל טֵיפּוֹס וְטֵיפּוֹס דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מֵאֶחָד עַל הַכֹּל. וּמוֹדֶה רִבִּי יְהוּדָה בְּלוֹקֵחַ מִן הַמָּנְפּוֹל שֶׁהוּא מְעַשֵּׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד.

הלכה: רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר נַחְתּוֹם עוֹשֶׂה טֵפּוֹס אֶחָד וּפִלְטֵר מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַמָּה נַחְתּוֹמִין. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר נַחְתּוֹם עוֹשֶׂה כַּמָּה טֵפּוֹסִין וּפִלְטֵר מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּנַחְתּוֹם אֶחָד.

אִי זֶהוּ מָנְפּוֹל. דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי תִּשְׁעָה פִּלְטֵרִין וַעֲשָׂרָה נַחְתּוֹמִים תּוֹמָנְיָא מִן דְּתוֹמָנְיָא וְחַד מִן דְּתָרֵיי.

רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי הָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי טֵפְסִין הוֹכִיחַ עַל עַצְמוֹ שֶׁהֵן שְׁנַיִים הוּשְׁווּ כוּלָּן לַעֲשׂוֹת טוּפּוֹס אֶחָד מֵעַשֵּׂר מִכָּל כִּכָּר וְכִכָּר. רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי כְּמַה דְּתֵימָא תִּשְׁעָה פִּלְטֵירִין וַעֲשָׂרָה נַחְתּוֹמִין תּוֹמָנְיָא מִן דְּתוֹמָנְיָא וְחַד מִן דְּתָרֵיי. וְדִכְוָותָהּ תִּשְׁעָה נַחְתּוֹמִין וַעֲשָׂרָה פִּלְטֵירִין תּוֹמָנְיָא מִן דְּתוֹמָנְיָא וְחַד מִן דְּתָרֵיי אוֹ תִּשְׁעָה מִן דְּתִשְׁעָה וְחַד מִן כּוּלְּהוֹן מְעַשֵּׂר מִכָּל כִּכָּר וְכִכָּר.

הלכה ה

משנה: הַלּוֹקֵחַ מִן הֶעָנִי וְכֵן הֶעָנִי שֶׁנִּיתְּנוּ לוֹ פְּרוּסוֹת אוֹ פִילְחֵי דְּבֵילָה מְעַשֵּׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. בִּתְמָרִים וּבִגְרוֹגְרוֹת בּוֹלֵל וְנוֹטֵל. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁמַּתָּנָה מְרוּבָּה. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁמַּתָּנָה מְמוּעֶטֶת מְעַשֵּׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד. הַלּוֹקֵחַ מִן הַסִּיטוֹן וְחָזַר וְלָקַח מִמֶּנּוּ שְׁנִייָה לֹא יְעַשֵּׂר מִזֶּה עַל זֶה אֲפִילּוּ מֵאוֹתוֹ הַסּוּג אֲפִילּוּ מֵאוֹתוֹ הַמִּין. נֶאֱמָן הַסִּיטוֹן לוֹמַר מִשֶּׁל אֶחָד הֵן.

הלכה: רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי פְּדָיָה רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם חִזְקִיָּה אֵין בְּלִילָה אֶלָּא לְיַיִן וּלְשֶׁמֶן בִּלְבַד. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר עַד כְּזֵיתִין הַנִּיבְלָלִין. מַתְנִיתִין פְּלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן בִּתְמָרִים וּבִגְרוֹגְרוֹת בּוֹלֵל וְנוֹטֵל. פָּתַר לָהּ עַד כְּזֵתִין.

רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא בִּדְמַאי הִתִּירוּ כְּרִבִּי יוּדָה דְּתַנֵּינָן רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁמַּתָּנָה מְרוּבָּה. אֲבָל בִּזְמַן שֶׁמַּתָּנָה מְמוּעֶטֶת מְעַשֵּׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד.

דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי בְּשָׁעַת הַגּוֹרָן שָׁנוּ שֶׁהַכֹּל הָיוּ נוֹתְנִין מִמֵּאָה סְאָה. הָיוּ הַכֹּל נוֹתְנִין מִמֵּאָה וְאֶחָד מֵחֲמִשִּׁים מְעַשֵּׂר מֵחֲמִשִּׁים. הָיוּ הַכֹּל נוֹתְנִים מֵחֲמִשִּׁים וְאֶחָד מֵאַרְבָּעִים מְעַשֵּׂר מֵאַרְבָּעִים. הָיוּ הַכֹּל נוֹתְנִין מֵאַרְבָּעִים וְאֶחָד מִשְּׁלֹשִׁים מְעַשֵּׂר מִשְּׁלֹשִׁים. הָיוּ הַכֹּל נוֹתְנִין מֵעֶשְׂרִים וְאֶחָד מֵעֲשָׂרָה מְעַשֵּׂר מֵעֲשָׂרָה. הָיוּ הַכֹּל נוֹתְנִין מַעֲשָׂרָה וְאֶחָד מֵאֶחָד מְעַשֵּׂר מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד.

רִבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי אֲפִילּוּ הִשְׁבִּיחַ לוֹ מִקְחוֹ. אִינּוּן חִיטָּיָא דִּזְבַנִּית מִינָּךְ אֶתְמֹל טָבִין הֲווֹיִין מֵאִינּוּן אִינּוּן.

תַּנֵּי הַלּוֹקֵחַ מִן הַחֶנְוָונִי וְחָזַר וְלָקַח מִמֶּנּוּ שְׁנַיָּיה. אִם מַכִּיר הוּא אֶת הֶחָבִית שֶׁהִיא הִיא מְעַשֵּׂר מִמֶּנּוּ עָלָיו. הָא אִם אֵינוֹ מַכִּיר אוֹתָהּ חָבִית לֹא בָדָא. הָדָא דְתֵימַר בְּאִילֵּין אִידתִיקרִימא בְּרַם בְּאִילֵּין שְׁפָיֵיא אוּרְחָא מְפַנְּתוֹן אִילֵּין לְגַוָּא אִילֵּין.

הלכה ו

משנה: הַלּוֹקֵחַ מִבַּעַל הַבַּיִת וְחָזַר וְלָקַח מִמֶּנּוּ שְׁנַיָּיה מְעַשֵּׂר מִזֶּה עַל זֶה אֲפִילוּ מִשְּׁתֵּי קוּפּוֹת אֲפִילוּ מִשְּׁתֵּי עֲיָירוֹת. בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהָיָה מוֹכֵר יָרָק בַּשּׁוּק בִּזְמַן שֶׁהֵן מְבִיאִין לוֹ מִגְּנוֹתָיו מְעַשֵּׂר מֵאַחַת עַל הַכֹּל וּמִגְּנוֹת אֲחֵרוֹת מְעַשֵּׂר מִכָּל אַחַת וְאַחַת.

הלכה: רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי וּכְרִבִּי מֵאִיר מְעַשֵּׂר מִכָּל קֻלַּח וְקֻלַּח. דְּתַנֵּינָן תַּמָּן אָמַר רִבִּי מֵאִיר וְכִי מִפְּנֵי מַה טִימּוֹ אֶלָּא מִפְּנֵי מַשְׁקֵה הַפֶּה. כְּמַה דְתֵימַר תַּמָּן דֶּרֶךְ אֲגוּדָּה לִיתּוּר וְהוּא קְשׁוֹרָהּ בְּפִיו בְּרַם הָכָא דֶּרֶךְ אֲגוּדָּה לִיתּוּר וְהוּא נוֹתֵן מַה שֶּׁבְּפָנִים בַּחוּץ וּמַה שֶּׁבַּחוּץ בְּפָנִים.

אָמַר רִבִּי יוֹנָה לֹא סוֹף דָּבָר מִגְּנוֹתָיו אֶלָּא אֲפִילוּ מִגְּנוֹת אֲחֵרוֹת אִם מְעַשְּׂרִין הֵן לְדַעְתּוֹ מְעַשֵּׂר מִזֶּה עַל זֶה. וְאִם לָאו אֵינוֹ מְעַשֵּׂר מִזֶּה עַל זֶה.

הלכה ז

משנה: הַלּוֹקֵחַ טֶבֶל מִשְּׁנֵי מְקוֹמוֹת מְעַשֵּׂר מִזֶּה עַל זֶה אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ אֵין אָדָם רְשַׁאי לְמְכוֹר טֶבֶל אֶלָּא לְצוֹרֶךְ.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹנָה כֵּינִי מַתְנִיתָא אֵין אָדָם רְשַׁאי לְמְכוֹר טֶבֶל אֶלָּא לְצוֹרֶךְ וּבִלְבַד לְחָבֵר. מֵעַתָּה עַם הָאָרֶץ שֶׁנִּתְעָרֵב טִבְלוֹ בְּחוּלִּין אֵין לוֹ תַּקָּנָה. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה הוֹלֵךְ אֶצֶל חָבֵר וְהוּא לוֹקֵחַ לוֹ טֶבֶל וּמְעַשְּׂרוֹ לוֹ.

הלכה ח

משנה: מְעַשְּׂרִין מִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל גּוֹיִם וּמִשֶּׁל גּוֹיִם עַל שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וּמִשֶּׁל יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁל כּוּתִים. וּמִשֶּׁל כּוּתִים עַל שֶׁל כּוּתִים. רִבִּי לְעָזָר אוֹסֵר מִשֶּׁל כּוּתִים עַל שֶׁל כּוּתִים. עֲצִיץ נָקוּב הֲרֵי הוּא כְּאָרֶץ. תֵּרַם מִן הָאָרֶץ עַל עֲצִיץ נָקוּב וּמֵעֲצִיץ נָקוּב עַל הָאָרֶץ תְּרוּמָתוֹ תְרוּמָה. וּמִשֶּׁאֵינוֹ נָקוּב עַל הַנָּקוּב תְּרוּמָה וַיַּחְזוֹר וְיִתְרוֹם. מִן הַנָּקוּב עַל שֶׁאֵינוֹ נָקוּב תְּרוּמָה וְלֹא תֵאָכֵל עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת. תֵּרַם מִן הַדְּמַאי עַל הַדְּמַאי וּמִדְּמַאי עַל הַוַּדַּאי תְּרוּמָה וַיַּחְזוֹר וְיִתְרוֹם. מִן הַוַּדַּאי עַל הַדְּמַאי תְּרוּמָה וְלֹא תֵאָכֵל עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת.

הלכה: מַתְנִיתִין דְּרִבִּי מֵאִיר דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר אֵין קְנָיִין לְגוֹי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַפְקִיעוֹ מִיַּד מַעֲשֵׂר. רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יֵשׁ קְנָיִין לְגוֹי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעֲשֵׂר. רִבִּי

אִימִי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ טַעֲמָא דְּרִבִּי מֵאִיר וְהִתְנַחֲלְתֶּם אוֹתָם לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם לָרֶשֶׁת אֲחוּזָּה. הֵקִישׁ אֲחוּזָּה לַעֲבָדִים. מַה עֲבָדִים אַתֶּם קוֹנִין מֵהֶן וְהֵן אֵינָן קוֹנִין מִכֶּם אַף אֲחוּזָּה אַתֶּם קוֹנִין מֵהֶן וְהֵן אֵינָן קוֹנִין מִכֶּם. אָמַר רִבִּי לָעְזָר בֵּי רִבִּי יוֹסֵי קוֹמֵי רִבִּי יָסָא וְדָא מְסַיְּיעָא לְרִבִּי מֵאִיר וְהָאָרֶץ לֹא תִימָּכֵר לִצְמִיתוּת כִּי לִי הָאָרֶץ. לְחוֹלְטָנִית. אָמַר לֵיהּ כָּל גַּרְמָא אָמְרָה דְּהִיא מְסַיְּיעָה לְרִבִּי שִׁמְעוֹן. לֹא תִמָּכֵר הָא אִם נִמְכְּרָה חֲלוּטָה הִיא.

רִבִּי חוּנָא רוּבָּא דְּצִיפּוֹרִין אָמַר הִנְהִיג רִבִּי חֲנִינָא בְּצִיפּוֹרִין כְּהָדָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי זְעִירָא אָמַר הִנְהִיג רִבִּי חֲנִינָא בְּצִיפּוֹרִין [כְּ]הָדָא [דְ]רִבִּי שִׁמְעוֹן.

רִבִּי זְעִירָא אָמַר קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר אַף עַל גַּב דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר אֵין קַנְיָין לְגוֹי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעְשְׂרוֹת מוֹדֶה הוּא הָכָא דְּיֵשׁ לוֹ קַנְיָין נָכְסִים. אָמַר רִבִּי בָּא אוֹכֶלֶת פֵּירוֹת. וְהָתַנֵּינָן הַלּוֹקֵחַ מֵבִיא בִּיכּוּרִין מִפְּנֵי תִקּוּן הָעוֹלָם. וְיָבִיא בִּיכּוּרִים דִּבֵּר תּוֹרָה.

רִבִּי יוֹנָה רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת תְּלוּשִׁין מִן הַגּוֹי מַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר מֵהֶלְכָה וְנוֹתְנָן לַשֵּׁבֶט וְנוֹתֵן דָּמִים מִן הַשֵּׁבֶט. הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת מְחוּבָּרִין מִן הַגּוֹי מַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר מֵהֶלְכָה וְנוֹתְנָן לַשֵּׁבֶט וְאֵינוֹ נוֹטֵל דָּמִים מִן הַשֵּׁבֶט. מַה טַעַם כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתְּ מוֹצִיא וְאֵין אַתְּ מוֹצִיא מִיַּד מַכְרֵי כְהוּנָּה וּלְוִיָּה. וַאֲתָיְא כַּיי דְּמַר רִבִּי לָעְזָר כִּי תִקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אַתְּ מוֹצִיא וְאֵין אַתְּ מוֹצִיא מִיַּד הַגּוֹי.

אָמַר רִבִּי אָחָא בִּימֵי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה בִּיקְשׁוּ לְהִימָּנוֹת עַל הַר הַמֶּלֶךְ לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעְשְׂרוֹת. אָמְרוּ יָבֹא רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. לֹא הִסְפִּיק לָבוֹא עַד שֶׁנִּטְרְפָה הַשָּׁעָה.

רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן דְּלֹא כֵן מָה נָן אָמְרֵי רִבִּי מֵאִיר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אֵין הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. אֶלָּא בְּגִין דְּתַנִּי אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן שְׁזוּרֵי מַעֲשֶׂה שֶׁנִּתְעָרְבוּ פֵּירוֹת טְבוּלֵי בְּפֵירוֹתַי וְשָׁאַלְתִּי אֶת רִבִּי טַרְפוֹן. וְאָמַר לִי צֵא וְלוֹקְחֵם מִן הַגּוֹי וְעַשֵּׂר עֲלֵיהֶן. וְתַנֵּי עֲלֵיהּ רִבִּי יוּדָה וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יֵשׁ קַנְיָין לְגוֹי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְפוֹטְרוֹ מִן הַמַּעֲשֵׂר. דְּלָא תִיסְבּוֹר מֵימַר תְּרֵיי כָּל קֳבֵל תְּרֵיי אִינּוּן. לְפוּם כֵּן צָרִךְ לוֹמַר הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן.

וְעוֹד מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי זְעִירָא אַבָּא אֲנַטוֹלִי זְבִין פֵּירֵי מִן דַּאֲרַמָּאֵי אֲתָא לְגַבֵּי דְּרִבִּי יוּדָה בֶּן לֵוִי שְׁלַח לְמָנַחֵם בְּרֵיהּ דִּיתֵּקֵן לֵיהּ וִיהַב לֵיהּ מַעְשְׂרֵיהּ. מִי אֲתִי קָם עִימֵּיהּ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר לֵיהּ מָאן יַעֲבִיד דָּא אֶלָּא אָבוּךְ. מֻחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת תְּלוּשִׁין מִן הַגּוֹי מַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר מֵהֶלְכָה וְנוֹתְנָן לַשֵּׁבֶט וְנוֹטֵל דָּמִין מִן הַשֵּׁבֶט. וְהָכָא הוּא אָמַר הֵכֵין. אָמַר רִבִּי אַבָּא בַּר זְמִינָא קוֹמֵי רִבִּי

זְעִירָא רִבִּי סִימוֹן לָא אָמַר כֵּן אֶלָּא מִי אֲתִי קָם עִימֵּיהּ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אֲמַר לֵיהּ לֵית אֵילֵּין דְּאָבוּד. וְאִיקְפַּד רִבִּי זְעִירָא.

רִבִּי אָחָא רִבִּי תַּנְחוּם בַּר חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי שְׁלֹשָׁה הֵן שֶׁהֵן מְעַשְּׂרִין שֶׁלֹּא בִרְשׁוּת. זֶה שֶׁנִּתְעָרֵב טִבְלוֹ בְּחוּלִּין. וְזֶה שֶׁהוּא לוֹקֵחַ מִפְּסִקְיָה שֶׁל כּוּתִּין. אָמַר רִבִּי זְעִירָא זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁאֵינוֹ נוֹטֵל דָּמִין מִן הַשֵּׁבֶט. אִם אָמַר אַתְּ שֶׁהוּא נוֹטֵל דָּמִין מִן הַשֵּׁבֶט הֲרֵי בִרְשׁוּת תְּרֵם.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן טַעְמָא דְּרִבִּי לָעְזָר כְּשֵׁם שֶׁעָשׂוּ פֵּירוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּמַאי אַחַר רוּבָּן אֵין תּוֹרְמִין וּמְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה. כָּךְ עָשָׂה פֵּירוֹת כּוּתִּי וַדַּאי אַחַר רוּבָּן אֵין תּוֹרְמִין וְלֹא מְעַשְּׂרִין מִזֶּה עַל זֶה.

רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי זְעִירָא עָצִיץ עָשׂוּ אוֹתוֹ סָפֵק. וְהָתַנֵּינָן עָצִיץ נָקוּב מְקַדֵּשׁ בְּכָרֶם וּשְׁאֵינוֹ נָקוּב אֵינוֹ מְקַדֵּשׁ בְּכָרֶם מִסָּפֵק.

כְּמַה דְתֵימַר מִן הַוַּדַּאי עַל דְּמַאי תְּרוּמָה לֹא תֵיאָכֵל עַד שֶׁיּוֹצִיא עָלֶיהָ תְּרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹת. וְאָמַר מִן הַדְּמַאי עַל הַוַּדַּאי כֵּן. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָא בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק זֹאת אוֹמֶרֶת סָפֵק דִּימוּעַ כְּסָפֵק תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי פָּטוּר מִן הַוַּדַּאי.

פרק ו

הלכה א

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מִיִּשְׂרָאֵל מִן הַנָּכְרִי מִן הַכּוּתִי חוֹלֵק בִּפְנֵיהֶן. הַחוֹכֵר שָׂדֶה מִיִּשְׂרָאֵל תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁנָּתַן לוֹ מֵאוֹתָהּ הַשָּׂדֶה וּמֵאוֹתוֹ הַמִּין. אֲבָל אִם נָתַן לוֹ מִשָּׂדֶה אַחֶרֶת אוֹ מִמִּין אַחֵר מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. הַחוֹכֵר שָׂדֶה מִן הַנָּכְרִי מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַמְקַבֵּל שְׂדֵי אֲבוֹתָיו מִן הַגּוֹי מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן זוּ דִבְרֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. אֲבָל דִּבְרֵי חֲכָמִים מִיִּשְׂרָאֵל חוֹלֵק מִן הַגּוֹי תּוֹרֵם. וְתַנֵּי כֵן הַחוֹכֵר שָׂדֶה מִן הַגּוֹי תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַה אִם יְרֻצָּה הַגּוֹי הַזֶּה שֶׁלֹּא לִתְרוֹם פֵּירוֹתָיו אֵינוֹ רְשַׁאי. אֶלָּא חוֹלֵק וּמַנִּיחַ לְפָנָיו.

רִבִּי זְעִירָא רִבִּי יוֹסֵי רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי אַתֶּם גַּם אַתֶּם לְרִבּוֹת שְׁלוּחֲכֶם. מַה אַתֶּם בְּנֵי בְרִית אַף שְׁלוּחֲכֶם בְּנֵי בְרִית. אַתֶּם עוֹשִׂין שְׁלִיחַ וְאֵין הַגּוֹי עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ. רִבִּי יָסָא סָבַר מֵימַר אֵין הַגּוֹי עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ בְּיַד אַחֵר חֲבֵירוֹ הָא בְיִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא וּמִינָּהּ אַתֶּם עוֹשִׂין שְׁלִיחַ וְלֹא בְיִשְׂרָאֵל. וְדִכְוָותָהּ אֵין הַגּוֹי עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ אֲפִילּוּ בְיִשְׂרָאֵל. הָתִיב רַב הוֹשַׁעְיָה וְהָא מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לְרִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מַה אִם יְרֻצָּה הַגּוֹי הַזֶּה שֶׁלֹּא לִתְרוֹם אֵינוֹ תּוֹרֵם. אָמַר רִבִּי בָּא בְּמַאֲמִין עַל יָדָיו.

הַחוֹכֵר בְּפֵירוֹת הַשׁוֹכֵר בְּמָעוֹת הַמְקַבֵּל לְמֶחֱצָה לִשְׁלִישׁ וְלִרְבִיעַ.
עַד כְּדוֹן נָכְרִי כוּתִי. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא הַנּוֹתֵן שָׂדֵהוּ בְקַבָּלָה לְגוֹי וּלְכוּתִי וּלְמִי שֶׁאֵינוֹ נֶאֱמָן עַל הַמַּעְשְׂרוֹת עַד שֶׁלֹּא בָאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת אֵינוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר עַל יָדָיו מִשֶּׁבָּאוּ לְעוֹנַת הַמַּעְשְׂרוֹת צָרִיךְ לְעַשֵּׂר עַל יָדָיו. עַד כְּדוֹן בְּמָקוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְצוּיִין. בְּמָקוֹם שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל מְצוּיִין. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא רִבִּי סִימוֹן הָיוּ לוֹ שָׂדוֹת בְּהַר הַמֶּלֶךְ. שָׁאַל לְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר לֵיהּ יוֹבִירוּ וְאַל תַּשְׁכֵּרֵם לְגוֹי. שָׁאַל לְרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי וְשָׁרָא לֵיהּ. סָבַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי מָקוֹם שֶׁאֵין יִשְׂרָאֵל מְצוּיִין כְּהָדָא סוּרְיָא. דְּהָדָא סוּרְיָא נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא רִבִּי חַגַּיי נָחַת לְחָמָץ אֲתוּן שָׁאֲלוּן לֵיהּ אִילֵּין דְּבַר עַשְׁתּוֹר בְּגִין דְּלֵית יִשְׂרָאֵל שְׁכִיחִין וַאֲנָן מוֹגְרִין לְעַמִּים צְרִיכִין לְעַשֵּׂר אֲנָן עַל יְדֵיהוֹן. שְׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי זְעִירָא. שָׁאַל רִבִּי זְעִירָא לְרִבִּי אִימִּי. אָמַר לֵיהּ אֵינוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר עַל יְדֵיהֶן. מִינָהּ אַתְּ שְׁמַע לְהַשְׁכִּיר כְּרִבִּי יוֹסֵי. וְעוֹד מִן הָדָא דְּאָמַר רִבִּי חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרִבִּי אַבָּהוּ. אַבָּא הֲוָה לֵיהּ עוּבָדָא שָׁלַח שָׁאַל לְרִבִּי חִיָּיא וּלְרִבִּי יָסָא וּלְרִבִּי אִימִּי וְהוֹרוּן לֵיהּ לְהַשְׁכִּיר כְּרִבִּי יוֹסֵי הָא לְעַשֵּׂר עַל יְדֵיהֶן אֵינָן מְעַשְּׂרִין עַל יְדֵיהֶן.
קִיבֵּל מִמֶּנָּה שָׂדֶה לִקְצוֹר בְּחִיטִּים עֲנָבִים לִבְצוֹר בְּיַיִן זֵתִים לִמְסוֹק בְּשֶׁמֶן מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ.
אִיתָא חֲמִי עַד שֶׁלֹּא זָרַע תּוֹרֵם מִשֶּׁזָּרַע מְעַשֵּׂר. אָמַר רִבִּי חִינְנָא תִּיקְנוּ בְּמְקַבֵּל שֶׁלֹּא תָבוּר אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. בְּרַם הָכָא זְרוּעָה הִוא.
קִיבֵּל מִמֶּנּוּ שָׂדֶה לִקְצוֹר בְּשַׁחֲרֵי שְׁבוּלִים עֲנָבִים לִבְצוֹר בְּסַלֵּי עֲנָבִים זֵתִים לִמְסוֹק בְּסַלֵּי זֵתִים מֵינִיחַ כְּמוֹת שֶׁהֵן. הָא מֵאוֹתָהּ הַמִּין שֶׁלֹּא מֵאוֹתָהּ הַשָּׂדֶה מֵאוֹתָהּ הַשָּׂדֶה שֶׁלֹּא מֵאוֹתוֹ הַמִּין מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיא מֵאוֹתָהּ הַשָּׂדֶה בֵּין מֵאוֹתוֹ הַמִּין בֵּין מִמִּין אֶחֵר תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. שָׂדֶה אֶחֶרֶת בֵּין מֵאוֹתוֹ הַמִּין בֵּין מִמִּין אֶחֵר מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. מַתְנִיתִין כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. מַה דְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיא כַּחֲכָמִים וּפְלִיגָא. אִיתְיָן מַתְנֵי מַתְנִיתִין בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לַעֲשׂוֹת שְׁעוֹרִין כִּפְלַיִים כְּחִיטִּים. מַה דְתַנֵּי רִבִּי חִיָּיא בְּמָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת שְׁעוֹרִים כִּפְלַיִים כְּחִיטִּים.
הָכָא אַתְּ אָמַר תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. וְכֹא אַתְּ אָמַר מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. חֲבֵרָיָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחוֹכֵר מִן הַגּוֹיִם וְלֹא קָנְסוּ בְּחוֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל. רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן תָּפְשָׂה מִידַּת הַדִּין בְּחוֹכֵר מִן הַגּוֹי וְלֹא תָפְשָׂה בְּחוֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל.
מַתְנִיתָא מְסַיְיעָה לְדֵין וּמַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְדֵין. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לַחֲבֵרָיָה הַחוֹכֵר שָׂדֶה מִן הַגּוֹי תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ הָא רַבָּנִין אָמְרִין קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחוֹכֵר מִן הַגּוֹי. וְלֹא קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחוֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל. וְיֵשׁ קָנַס בְּיִשְׂרָאֵל. אֶלָּא הָא הֲכֵנִי רַבָּנִין אָמְרֵי תָּפְשָׂה מִידַּת הַדִּין בְּחוֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל. וְרִבִּי מֵאִיר אָמַר אֵין תָּפְשָׂה מִידַּת הַדִּין בְּחוֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל. מַתְנִיתָא מְסַיְיעָא לְרִבִּי לָא הַחוֹכֵר שָׂדֶה מִן הַגּוֹי מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רִבִּי

שִׁמְעוֹן אוֹמֵר תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. הָא רַבָּנִין אָמְרִין[ן] תְּפִשָּׂה מִידַּת הַדִּין בְּחוֹכֵר מִן הַגּוֹי וְלֹא תָפְשָׂה מִידַּת הַדִּין בְּחוֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא תָפְשָׂה מִידַּת הַדִּין בְּחוֹכֵר מִן הַגּוֹי. אִית בַּר נַשׁ דְּיֵימַר הָדָא מִילְתָא. אֶלָּא הָכְנִי קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחוֹכֵר מִן הַגּוֹי וְלֹא קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחוֹכֵר מִיִּשְׂרָאֵל. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא קָנְסוּ חֲכָמִים בְּחוֹכֵר מִן הַגּוֹי לְפִיכָךְ אִם חָזַר הַגּוֹי וְנִתְגַּיֵּיר אוֹ שְׁמְכָרָן לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר מוּתָּר.

מָאן דְּאָמַר תְּפִשָּׂה נִיחָא. מָאן דְּאָמַר קָנְסוּ בְּיָדוֹ אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מִן הַמַּסִּיקִין שָׁנוּ מִתּוֹךְ שֶׁאַתְּ אוֹמֵר לוֹ כֵּן אַף הוּא דּוֹחֵק עַצְמוֹ וּפוֹדֶה אוֹתָהּ.

הלכה ב

משנה: כֹּהֵן וְלֵוִי שֶׁקִּיבְּלוּ שָׂדֶה מִיִּשְׂרָאֵל כְּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בְּחוּלִּין כֵּן חוֹלְקִין בִּתְרוּמָה. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הַמַּעֲשֵׂר שֶׁלָּהֶן שֶׁעַל מְנָת כֵּן בָּאוּ.

הלכה: מְתִיבִין רַבָּנִין לְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּמָה קָנוּ. אָמַר לָהֶן אֵין אַתֶּם מוֹדִין לִי שֶׁאִם הִתְנוּ לוֹ בֵּינֵיהֶן שֶׁהֵן חוֹלְקִין בְּמַעְשְׂרוֹת. אֲפִילּוּ הִתְנוּ בְּמָה קָנוּ. סְתָמוֹ נַעֲשֶׂה כְּאוֹמֵר תְּלוֹשׁ מִן הַקַּרְקַע הַזֶּה שֶׁתִּיקְנוּ לָךְ מַעְשְׂרוֹתָיו. אָמַר לֵיהּ אוֹפְנָא לֵית לוֹן אוֹפְנָא לֵית לִסְתָמָא נַעֲשֶׂה כְּאוֹמֵר תְּלוֹשׁ מִן הַקַּרְקַע הַזֶּה שֶׁיַּקְנֶה לָךְ אֶחָד מֵעֲשָׂרָה שֶׁבּוֹ.

תַּנִּי כֹּהֵן מִכֹּהֵן לֵוִי מִלֵּוִי יִשְׂרָאֵל מִיִּשְׂרָאֵל חוֹלְקִין לְמַעְשְׂרוֹת. לְמִי נִצְרְכָה לְרִבִּי אֱלִיעֶזֶר אַף עַל גַּב דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אָמַר מַעֲשֵׂר שֶׁלָּהֶן עַל מְנָת כֵּן בָּאוּ. מוֹדֵי הוּא הָכָא שֶׁהֵן חוֹלְקִין בְּמַעְשְׂרוֹת.

יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּיבֵּל שָׂדֶה מִכֹּהֵן אָמַר לוֹ עַל מְנָת שֶׁיְּהוּ הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלִּי אוֹ שֶׁלְּךָ אוֹ שֶׁלִּי וְשֶׁלְּךָ מוּתָּר. כֹּהֵן שֶׁקִּיבֵּל שָׂדֶה מִיִּשְׂרָאֵל אָמַר לוֹ עַל מְנָת שֶׁיְּהוּ הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלִּי מוּתָּר. שֶׁלְּךָ אָסוּר. שֶׁלִּי וְשֶׁלְּךָ אָסוּר. קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ כְּדֶרֶךְ הַמְּקַבְּלִין מוּתָּר וְאִם לָאו אָסוּר. בְּלֹא כָךְ אֵין הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלָּהֶן. אֶלָּא הָכֵנִי שֶׁלִּי שֶׁלִּי שֶׁלְּךָ שֶׁלִּי וְשֶׁלְּךָ אִם קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ כְּדֶרֶךְ הַמְּקַבְּלִין מוּתָּר וְאִם לָאו אָסוּר.

יִשְׂרָאֵל שֶׁקִּיבֵּל שָׂדֶה מִיִּשְׂרָאֵל עַל מְנָת שֶׁיְּהוּ הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁל זֶה אָסוּר. שֶׁאֲטֹלֵם אֲנִי וְאֶתְּנֵם לְזֶה מוּתָּר. וְלֹא דָא הִיא קַדְמַיְיתָא. אָמַר רִבִּי אָחָא אִם תֵּירְצֶה בֵּינֵיהֶן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָא דְתֵימַר מוּתָּר בְּשֶׁקִּיבְּלָהּ כְּדֶרֶךְ הַמְּקַבְּלִין. וְהֵן דְּאַתְּ אָמַר אָסוּר בְּשֶׁלֹּא קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ כְּדֶרֶךְ הַמְּקַבְּלִין. אָתְיָא דְּרִבִּי יוֹסֵי כְּרִבִּי יוֹחָנָן. וּדְרִבִּי אָחָא כְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי חֲנִינָה. דְּרִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי חֲנִינָא אָמַר אָדָם נוֹתֵן מַעְשְׂרוֹתָיו בְּטוֹבַת הֲנָיָיה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵין אָדָם מַבִּיא מַעְשְׂרוֹתָיו בְּטוֹבַת הֲנָאָה. מַאי טַעְמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא וְאִישׁ אֶת קֶדְשָׁיו לוֹ יִהְיוּ. מַה עֲבַד לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן יִתְּנֵם לְכָל מִי שֶׁיִּרְצֶה.

מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי חֲנִינָא קוֹנָם כֹּהֲנִים לְוִיִּם נֶהֱנִין לִי יִטְּלוּ בְעַל כָּרְחוֹ. פָּתַר לָהּ בְּאוֹמֵר אֵי אֵיפְשִׁי לִיתֵּן מַתָּנָה כָּל עִיקָּר. תֵּדַע לָךְ שֶׁהוּא כֵן דְּתַנִּינָן כֹּהֲנִים אֵלּוּ לְוִיִּם אֵלּוּ נֶהֱנִין לִי יִטְּלוּ אֲחֵרִים. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן אֹמֵר הוּא יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל הֵילַךְ סֶלַע זֶה וְתֵן בְּכוֹר זֶה לְבֶן בִּתִּי כֹּהֵן. פָּתַר לָהּ בְּרוֹצֶה לִיתְּנוֹ לִשְׁנַיִם כֹּהֲנִים וּבֶן בִּתּוֹ אֶחָד מֵהֶן וְהוּא אָמַר הֵילַךְ סֶלַע זוֹ וְתֵן כּוּלָּן לְבֶן בִּתִּי כֹּהֵן.

בָּעוּן קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא כְּהַדָּא כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל מַה. דְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר לֹא אֲגִיבוּן. רִבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא אָמַר הָכֵין אָמַר לוֹן עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה כֹּהֵן לְיִשְׂרָאֵל לְמָה הוּא אָסוּר לֹא מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן אוֹף רִבִּי יוֹחָנָן אִית לֵיהּ יִשְׂרָאֵל לְיִשְׂרָאֵל אָסוּר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן חִילּוּל קֳדָשִׁים יֵשׁ כַּאן וְתֹאמַר מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן. וְעוֹד מִן הָדָא דְתַנִּי הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם הַמְסַיְּיעִין בְּבֵית הַגְּרָנוֹת אֵין לָהֶן לֹא תְרוּמָה וְלֹא מַעֲשֵׂר וְאִם נָתַן הֲרֵי זֶה חִילּוּל שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהֵן מְחַלְּלִין אוֹתָן יוֹתֵר מִיכֵּן אָמְרוּ תְּרוּמָתָן אֵינָהּ תְרוּמָה וּמַעְשְׂרוֹתָן אֵינָן מַעְשְׂרוֹת וְהֶקְדֵּישָׁן אֵינָן הֶקְדֵּשׁ וַעֲלֵיהֶן הַכָּתוּב אוֹמֵר רָאשֶׁיהָ בְּשׁוֹחַד יִשְׁפּוֹטוּ וְכֹהֲנֶיהָ בִּמְחִיר יָבוֹאוּ. הַמָּקוֹם מֵבִיא עֲלֵיהֶן שָׁלֹשׁ פּוּרְעָנִיּוֹת. הֲהוּא דִכְתִיב לָכֵן בִּגְלַלְכֶם צִיּוֹן שָׂדֶה תֵּחָרֵשׁ וגו׳.

מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן הַמְקַדֵּשׁ בִּתְרוּמוֹת וּבְמַעְשְׂרוֹת וּבְמַתָּנוֹת וּבְמֵי חַטָּאת וּבְאֵפֶר חַטָּאת הֲרֵי זוּ מְקוּדֶּשֶׁת אַף עַל פִּי יִשְׂרָאֵל. פָּתַר לָהּ בִּתְרוּמָה שֶׁנִּפְלָה לוֹ מִשֶּׁל אָבִי אִמּוֹ כֹּהֵן. כֹּהֵן שֶׁמָּכַר שָׂדֶה לְיִשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ עַל מְנָת שֶׁיְּהוּ הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלִּי הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלּוֹ. מַהוּ שֶׁיִּמְכְּרֵם לְכֹהֵן. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הַמּוֹכֵר מַעְשְׂרוֹת שָׂדֵהוּ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. וּוְלָדֵי שִׁפְחָתוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. עוּבְּרֵי בְהֶמְתּוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. אֲוִיר חוֹרְבָתוֹ לַחֲבֵירוֹ לֹא עָשָׂה כְלוּם. אֶלָּא מוֹכֵר לוֹ שָׂדֶה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ מַעְשְׂרוֹתֶיהָ. מוֹכֵר לוֹ שִׁפְחָה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ וְוָלָדָהּ. מוֹכֵר לוֹ בְּהֵמָה וּמְשַׁיֵּיר לוֹ עוּבָּרָהּ. מוֹכֵר לוֹ חוֹרְבָה וּמְשַׁיֵּיר לו[ו] אֲוִירָהּ. וְהֵיךְ אֵיפְשַׁר לָאָדָם לִמְכּוֹר אֲוִיר חוֹרְבָתוֹ לַחֲבֵירוֹ. תִּיפְתָּר בְּאוֹמֵר לוֹ תְּלוֹשׁ מִן הַחֲרְבָה הַזּוֹ שֶׁתִּקְנֶה לְךָ אֲוִירָהּ. וְכָא קַרְקַע לְפָנָיו שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ תְּלוֹשׁ מִן הַקַּרְקַע הַזֶּה שֶׁתִּקְנֶה אֶחָד מֵעֲשָׂרָה שֶׁבּוֹ.

כֹּהֵן שֶׁמָּכַר שָׂדֶה לְיִשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ עַל מְנָת שֶׁיְּהוּ הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלִּי הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלּוֹ. מֵת אֵין לְבָנָיו בְּמַעְשְׂרוֹת. לִי וּלְבָנַי וְלִי וּלְיוֹרְשַׁי יֵשׁ לוֹ בְּמַעְשְׂרוֹת וּלְבָנָיו בְּמַעְשְׂרוֹת וּלְיוֹרְשָׁיו בְּמַעְשְׂרוֹת. רִבִּי יוּדָן בַּר שָׁלוֹם בְּעָא קוֹמֵי דְּרִבִּי יוֹסֵי עַד כְּדוֹן בְּיוֹרְשִׁין שֶׁהֵן מִדְּבַר תּוֹרָה אֲפִילּוּ בְיוֹרְשִׁין שֶׁאֵינָן מִדְּבַר תּוֹרָה.

שֶׁיְּהוּ כָּל הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלִּי כָּל זְמָן שֶׁהוּא לְפָנָיו יְהוּ הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלּוֹ כָּל זְמָן שֶׁהוּא לְפָנָיו. מְכָרָהּ לְאַחֵר אֵין לוֹ בְּמַעְשְׂרוֹת. חָזַר וּלְקָחָהּ מִמֶּנּוּ. תַּנֵּי רִבִּי חִיָּיא אֵין לוֹ בְּמַעְשְׂרוֹת. תַּנֵּי רִבִּי

הוֹשַׁעְיָא יֵשׁ לוֹ בְמַעְשְׂרוֹת. אַתְיָין אִילֵּין פְּלוּגְוָותָא כְּאִילֵּין פְּלוּגְוָותָא. דְּתַנִּינָן תַּמָּן שֶׁהַמְגָרֵשׁ אֶת הָאִשָּׁה וְהֶחֱזִירָהּ עַל שֵׁם כְּתוּבָתָהּ הָרִאשׁוֹנָה הֶחֱזִירָהּ. תַּנָּא רִבִּי חָנִין קוֹמֵי רִבִּי לָא תְּרִין אֲמוֹרָאִין חַד אָמַר לְכְתוּבָּה אֲבָל לֹא לְתָנַאי וְחָרָנָה אָמַר בֵּין לְכְתוּבָּה בֵּין לְתָנַאי. מָאן דְּאָמַר לְכְתוּבָּה אֲבָל לֹא לְתָנַאי יֵשׁ לוֹ בְמַעְשְׂרוֹת. וּמָאן דְּאָמַר בֵּין לְכְתוּבָּה בֵּין לְתָנַאי אֵין לוֹ בְמַעְשְׂרוֹת. וְהָתַנִּי קִיבֵּל שָׂדֶה מִכּוֹהֵנֶת הַמַּעְשְׂרוֹת שְׁלָהּ. נִישְׁאֵת לְיִשְׂרְאֵל חוֹלְקִין בְּמַעְשְׂרוֹת. נִתְאָרְמְלָה אוֹ נִתְגָּרְשָׁה חֲזָרָה לְתִחִילָּתָהּ. כָּאן שֶׁמָּכַר כָּאן שֶׁקִּיבֵּל. וְהָתַנִּי רִבִּי חִייָא מָכְרָה. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבְדּוּמָא תַּמָּן יָצְאת מֵרְשׁוּת שְׁנֵיהֶן. בְּרַם הָכָא יָצְאת מֵרְשׁוּת מוֹכֵר וְלֹא יָצְאת מֵרְשׁוּת לוֹקֵחַ.

כֹּהֵן שֶׁמָּכַר שָׂדֶה לְיִשְׂרְאֵל וְאָמַר לוֹ עַל מְנָת שֶׁיְּהוּ הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלּוֹ אַרְבַּע אוֹ חָמֵשׁ שָׁנִים יָכוֹל הוּא לְמְחוֹת בְּיָדוֹ שֶׁלֹּא לִיטְעָהּ כָּרֶם שֶׁלֹּא לְזוֹרְעָהּ אַנְסָטִיס שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹתָהּ שָׂדֶה קָנִים. שֶׁלִּי לְעוֹלָם אֵינוֹ יָכוֹל לְמְחוֹת בְּיָדוֹ שֶׁלֹּא לִיטְעָהּ כָּרֶם שֶׁלֹּא לְזוֹרְעָהּ אִיסָּטִיס שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹתָהּ שָׂדֶה קָנִים. אֶתָּא עוּבְדָּא קוֹמֵי רִבִּי אָחָא בַּר עוּלָּא וְחִייְבָהּ מִיתַּן לֵיהּ חַד מִן עָשַׂרְתִּי דְקָנְיָא.

יִשְׂרְאֵל שֶׁמָּכַר שָׂדֶה לְכֹהֵן וְאָמַר לוֹ עַל מְנָת שֶׁיְּהוּ הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלּוֹ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ שָׁנִים מוּתָּר. לְעוֹלָם אָסוּר שֶׁאֵין כֹּהֵן עוֹשֶׂה כֹּהֵן. כֹּהֵן שֶׁמָּכַר שָׂדֶה לְיִשְׂרְאֵל וְאָמַר לוֹ עַל מְנָת שֶׁיְּהוּ הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלְּךָ אַרְבַּע אוֹ חָמֵשׁ שָׁנִים אָסוּר. הָכָא אַתְּ אָמַר מוּתָּר. וְהָכָא אַתְּ אָמַר אָסוּר. כַּאן זִיכֵּהוּ בַדָּבָר שֶׁהוּא בִרְשׁוּתוֹ. וְכַאן זִיכֵּהוּ בַדָּבָר שֶׁאֵינוֹ בִרְשׁוּתוֹ.

הלכה ג

משנה: יִשְׂרְאֵל שֶׁקִּיבֵּל מִכֹּהֵן וּמִלְוִי הַמַּעְשְׂרוֹת לִבְעָלִים. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר הַקַּרְתָּנִי שֶׁקִּיבֵּל שָׂדֶה מִירוּשַׁלְמִי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁל יְרוּשַׁלְמִי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יָכוֹל הוּא הַקַּרְתָּנִי לַעֲלוֹת וּלְאוֹכְלוֹ בִּירוּשָׁלַם.

הלכה: עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל אִילּוּ כֹהֵן טָמֵא שֶׁהָיָה שׁוּתָּף עִם כֹּהֵן טָהוֹר שֶׁמָּא אֵין חוֹלְקִין בְּמַעְשְׂרוֹת. תַּמָּן יָכוֹל הוּא לְמוֹכְרָן לְכֹהֵן טָהוֹר אַחֵר. בְּרַם הָכָא יָכוֹל הַקַּרְתָּנִי לַעֲלוֹת וּלְאוֹכְלוֹ בִּירוּשָׁלַם.

הלכה ד

משנה: הַמְקַבֵּל זֵיתִים לַשֶּׁמֶן כְּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בַּחוּלִּין כַּךְ חוֹלְקִין בִּתְרוּמָה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִשְׂרְאֵל שֶׁקִּיבֵּל מִכֹּהֵן וּמִלְוִי זֵתִים לַשֶּׁמֶן אוֹ לְמַחֲצִית שָׂכָר הַמַּעְשְׂרוֹת לַבְּעָלִים.

הלכה: רִבִּי יוּדָה עָבַד זֵתִים כְּקַרְקַע וְרַבָּנִין לָא עָבְדִין זֵתִים כְּקַרְקַע. מֵעַתָּה אֵין יְסִבּוֹר רִבִּי יוּדָה כְּרִבִּי לִיעֶזֶר. דְּרִבִּי לִיעֶזֶר אָמַר הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלָּהֶן שֶׁעַל מְנָת כֵּן בָּאוּ. וְהָכָא כֹּהֵן וְלֵוִי שֶׁקִּיבְּלוּ שָׂדֶה מִיִּשְׂרְאֵל הַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלָּהֶן שֶׁעַל מְנָת כֵּן בָּאוּ.

פָּרָתוֹ שֶׁל כֹּהֵן שֶׁהָיְתָה שׁוּמָּה אֵצֶל יִשְׂרָאֵל וְיָלְדָה בְּכוֹר הַבְּכוֹר לַכֹּהֵן דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין הַבְּכוֹר אֶלָּא לִשְׁנֵיהֶן. אָמַר לָהֶן רִבִּי יְהוּדָה אִי אַתֶּם מוֹדִין לִי בְּמַעְשְׂרוֹת שֶׁדֵּהוּ שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ. אָמַר לוֹ מִפְּנֵי שֶׁהַשָּׂדֶה גּוֹפָהּ לַכֹּהֵן וְהַפֵּרָה גּוֹפָהּ לִשְׁנֵיהֶן. אַף הַפֵּרָה אִם הָיְתָה גּוֹפָהּ לַכֹּהֵן הַבְּכוֹר לַכֹּהֵן. וְתַנִּי כֵן הַשָּׂם בְּאַחֲרָיוּת שְׁנֵיהֶן וְהַמּוֹכֵר בְּאַחֲרָיוּת הַנּוֹתֵן.

כֹּהֵן שֶׁנָּתַן מָעוֹת לְיִשְׂרָאֵל לִיקַּח לוֹ בָהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר אָמַר לוֹ הוֹתִירוּ אוֹ פָּחֲתוּ שֶׁלִּי וְהַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלְּךָ מוּתָּר. יִשְׂרָאֵל שֶׁנָּתַן מָעוֹת לְכֹהֵן לִיקַּח לוֹ בָהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר אָמַר לוֹ הוֹתִירוּ אוֹ פָּחֲתוּ שֶׁלִּי וְהַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלְּךָ אִם נָתַן לוֹ שְׂכָרוֹ מוּתָּר וְאִם לָאו אָסוּר. יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה מוֹכֵר זֵתִים בְּשִׁשִּׁים לוֹג טְבוּלִים. אָמַר לוֹ תֵּנֵם לִי וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ שִׁשִּׁים לוֹג מְתוּקָּנִין מוּתָּר. שִׁשִּׁים לוֹג טְבוּלִין וַאֲנִי וְאַתְּ חוֹלְקִין אֶת הַמַּעְשְׂרוֹת אָסוּר. כְּדֵי יְהֵב לָהּ כּוּלֵּיהּ מוּתָּר. כְּדֵי יְהַב לֵיהּ פַּלְגָּא אָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כָּאן בְּמַרְוִיחַ לוֹ. וְתַנִּי כָּאן אִם הָיָה מַרְוִיחַ לוֹ אָסוּר מְשׁוּם רִבִּית וּמְשׁוּם בְּזָיוֹן קָדָשִׁים.

הלכה ה

משנה: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים לֹא יִמְכּוֹר אָדָם אֶת זֵיתָיו אֶלָּא לְחָבֵר. בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים אַף לְמִעֲשֵׂר . וּצְנוּעֵי בֵּית הִלֵּל הָיוּ נוֹהֲגִין כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי. שְׁנַיִם שֶׁבָּצְרוּ כַרְמֵיהֶן לְתוֹךְ גַּת אַחַת אֶחָד מְעַשֵּׂר וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ מְעַשֵּׂר הַמְעַשֵּׂר מְעַשֵּׂר אֶת שֶׁלּוֹ וְחֶלְקוֹ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן טַעְמָא דְּבֵית הִלֵּל דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לוֹכַל זֵיתֵיהֶן עֲטוּנִין אֶלָּא עַל יְדֵי עִילָּה. בֵּית הִלֵּל כְּדַעְתֵּין דְּתַנֵּינָן לֹא יִמְכּוֹר לוֹ פֵּרָה חוֹרֶשֶׁת בַּשְּׁבִיעִית. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לְשׁוֹחֲטָהּ. וְאוֹרְחֵיהּ דְּבַר נַשׁ מֵיכוֹס תּוּרָא דִידֵיהּ עַל יְדֵי עִין־זָלָה. שָׁוִין שֶׁהוּא מוֹכֵר לוֹ שִׁיבֳּלִין לְעִיסָּתוֹ אַף עַל פִּי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה אוֹתָן בְּטָהֳרָה.

תַּנִּי שָׁוִין שֶׁאֵין מוֹכְרִין גְּדִישׁ שֶׁל חִטִּין וְעֵבֶט שֶׁל עֲנָבִים וּמַעֲטָן שֶׁל זֵתִים אֶלָּא לְחָבֵר וּלְמִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אוֹתָן בְּטָהֳרָה. וְעֵבֶט שֶׁל עֲנָבִים לֹא תוֹרָה הִיא. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹחָנָן דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר כְּשֵׁם שֶׁאָמַר קָטָן חוּמְרִין כָּךְ אָמַר מַעֲטָן שֶׁל זֵתִים חוּמְרִין. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר רִבִּי יוֹנָה בְּשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה מַה פְלִיגִין בְּחִיבּוּרִין. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם נָשׁוּף חִיבּוּר מָעוּף אֵינוֹ חִיבּוּר וְכָא אֲפִילּוּ מָעוּף חִיבּוּר הָא הֶכְשֵׁירָן תּוֹרָה. קָם רִבִּי יוֹנָה עִם רִבִּי יִרְמְיָה אָמַר לוֹ אַתְּ אָמְרַת הָדָא מֵילְתָא אָמַר לֵיהּ אֵין מִנִּי אֲפִילּוּ הֶכְשֵׁירָן וְהֵן חוּמְרִין. וְהָתַנִּי שָׁוִין שֶׁאֵין מוֹכְרִין גְּדִישׁ שֶׁל חִטִּים וְעֵבֶט שֶׁל עֲנָבִים וּמַעֲטָן שֶׁל זֵתִים אֶלָּא לְחָבֵר וּלְמִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אוֹתָן בְּטָהֳרָה. וְעֵבֶט שֶׁל עֲנָבִים לֹא תוֹרָה הִיא. וְדִכְוָותָהּ מַעֲטָן שֶׁל זֵתִים תּוֹרָה הִיא. מַיי כְדוֹן. תִּיפְתָּר כְּרִבִּי מֵאִיר דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר הַמּוֹהֵל כְּמַשְׁקֶה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא טַעְמָא דְּבֵית שַׁמַּאי אֵין דֶּרֶךְ חָבֵר לִהְיוֹת מוֹכֵר זֵתִים אֶלָּא לְמַעֲשֵׂר.

מַהוּ צְנוּעֵי כְשֵׁירֵי. אָמַר רַב חִסְדָּא כָּךְ שָׁנִינוּ שֶׁהַכָּשֵׁר נִקְרָא צָנוּעַ.
אָמַר רִבִּי לָעְזָר דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר לֹא הִתִּירוּ לִמְכוֹר דְּמַאי אֶלָּא לְסִיטוֹן בִּלְבַד. הוּא פָּתַר לָהּ הַמְּעַשֵּׂר מְעַשֵּׂר אֶת שֶׁלּוֹ וַדַּאי וְחוֹלְקוֹ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא דְּמַאי. רִבִּי יוֹנָה בְּעֵי מוֹכֵר וַדַּאי וּמְתַקֵּן דְּמַאי. אֵין לָךְ אֶלָּא כְּהַהִיא דְּאָמַר רִבִּי יוֹחָנָן דִּבְרֵי הַכֹּל הִיא הַמְּעַשֵּׂר מְעַשֵּׂר אֶת שֶׁלּוֹ וַדַּאי וְחוֹלְקוֹ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא דְּמַאי וַחֲצִי חֶלְקוֹ שֶׁבְּיַד חֲבֵירוֹ מַשָּׂלוֹ דְּמַאי.

הלכה ו

משנה: שְׁנַיִם שֶׁקִּיבְּלוּ אֶת הַשָּׂדֶה בַּאֲרִיסוּת אוֹ שֶׁיָּרְשׁוּ אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ יָכוֹל הוּא לוֹמַר לוֹ טוֹל אַתָּה חִטִּים שֶׁבְּמְקוֹם פְּלוֹנִי וַאֲנִי חִטִּים שֶׁבְּמְקוֹם פְּלוֹנִי אַתָּה יַיִן שֶׁבְּמְקוֹם פְּלוֹנִי וַאֲנִי יַיִן שֶׁבְּמְקוֹם פְּלוֹנִי. אֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ טוֹל אַתָּה חִטִּים וַאֲנִי שְׂעוֹרִים טוֹל אַתָּה הַיַּיִן וַאֲנִי אֶטּוֹל אֶת הַשֶּׁמֶן. חֲבֵר וְעַם הָאָרֶץ שֶׁיָּרְשׁוּ אֲבִיהֶן עִם הָאָרֶץ יָכוֹל הוּא לוֹמַר לוֹ טוֹל אַתָּה חִטִּים שֶׁבְּמְקוֹם פְּלוֹנִי וַאֲנִי חִטִּים שֶׁבְּמְקוֹם פְּלוֹנִי. אַתָּה יַיִן שֶׁבְּמְקוֹם פְּלוֹנִי וַאֲנִי יַיִן שֶׁבְּמְקוֹם פְּלוֹנִי. אֲבָל לֹא יֹאמַר לוֹ טוֹל אַתָּה חִטִּים וַאֲנִי שְׂעוֹרִים טוֹל אַתְּ[ה] הַלֵּח וַאֲנִי אֶטּוֹל אֶת הַיָּבֵשׁ.

הלכה: תַּנֵּי יִשְׂרָאֵל וְגוֹי שֶׁקָּנוּ שָׂדֶה בְּסוּרְיָא הֲרֵי הוּא כְּטֵבֶל וְכִמְעָשֵׂר מְעוּרְבִין זֶה בָּזֶה דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר חֶלְקוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל חַיָּיב. חֶלְקוֹ שֶׁל גּוֹי פָּטוּר. רִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי חֲנִינָא מַה פְלִיגִין בְּשֶׁחִלְקוּ שָׂדֶה בְקַמָּתָהּ. אֲבָל אִם חִלְקוּ גָּדִישׁ אַף רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מוֹדֶה לְרִבִּי שֶׁכָּל קֶלַח וְקֶלַח שֶׁל שׁוּתָפוּת הוּא. אָמַר רִבִּי יוֹנָה רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן מַה פְלִיגִין בְּשֶׁחִלְקוּ שָׂדֶה בְקַמָּתָהּ. אֲבָל אִם חִלְקוּ עֲמָרִים אַף רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מוֹדֶה לְרִבִּי שֶׁכָּל קֶלַח וְקֶלַח שֶׁל שׁוּתָפוּת ה[וּ]א. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹנָה מַה בֵּין גָּדִישׁ מַה בֵּין עֲמָרִים. בְּקוֹצֵר כָּל שֶׁהוּא וּמֵנִיחַ לְפָנָיו. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָא הָדָא דְתֵימָא עַל מְנָת שֶׁקָּנוּ שֶׁלֹּא לַחֲלוֹק. אֲבָל אִם קָנוּ עַל מְנָת לַחֲלוֹק אוּף רִבִּי מוֹדֶה לְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל שֶׁזֶּה חֵלֶק מַגִּיעַ לוֹ מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין פְּלִיגִין דְּאָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן הַשּׁוּתָפִין מַחְלוֹקֶת רִבִּי וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. הָאַחִין הַשּׁוּתָפִין לֹא לַחֲלוֹק הֵן.

הלכה ז

משנה: גֵּר וְגוֹי שֶׁיָּרְשׁוּ אֶת אֲבִיהֶן גּוֹי יָכוֹל הוּא לוֹמַר לוֹ טוֹל אַתָּה עֲבוֹדָה זָרָה וַאֲנִי אֶטּוֹל אֶת הַמָּעוֹת אַתָּה יַיִן נָסָךְ וַאֲנִי פֵּירוֹת. אִם מִשֶּׁבָּאוּ לִרְשׁוּת הַגֵּר אָסוּר. הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת בְּסוּרְיָא וְאָמַר מִשֶּׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵן חַיָּיב לְעַשֵּׂר. מְעוּשָּׂרִין הֵן נֶאֱמָן שֶׁהַפֶּה שֶׁאָסַר הוּא

הַפָּה שֶׁהִתִּיר. מִשֶּׁלִּי הֵן חַיָּיב לְעַשֵּׂר. מְעוּשָּׂרִין הֵן נֶאֱמָן שֶׁהַפָּה שֶׁאָסַר הוּא הַפָּה שֶׁהִתִּיר. אִם יָדוּעַ הוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ שָׂדֶה בְּסוּרְיָא חַיָּיב לְעַשֵּׂר.

הלכה: יִשְׂרָאֵל וְגוֹי שֶׁקָּנוּ בֵּיתוֹ שֶׁל גּוֹי וְהָיָה שָׁם יַיִן נָסָךְ וַעֲבוֹדָה זָרָה וּמְעוֹת לֹא יֹאמַר לוֹ טוֹל אַתְּ יַיִן נָסָךְ וַעֲבוֹדָה זָרָה וַאֲנִי מָעוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לֹא סוֹף דָּבָר יַיִן נָסָךְ וַעֲבוֹדָה זָרָה וּמָעוֹת אֶלָּא אֲפִילוּ הָיוּ לוֹ שָׁם שְׁנֵי צְלָמִין אֶחָד עָשׂוּי כְּמִין דֶּלְפְּקֵי וְאֶחָד שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי כְּמִין דֶּלְפְּקֵי לֹא יֹאמַר לוֹ טוֹל אַתָּה אֶת שֶׁאֵינוֹ עָשׂוּי כְּמִין דֶּלְפְּקֵי וַאֲנִי נוֹטֵל הֶעָשׂוּי כְּמִין דֶּלְפְּקֵי. אָמַר רִבִּי זְעִירָא וְיֵאוּת אִילּוּ חָבֵר וְעַם הָאָרֶץ שֶׁיָּרְשׁוּ אֶת אֲבִיהֶן עַם הָאָרֶץ וְהָיוּ שָׁם פֵּירוֹת מוּכְשָׁרִין וּפֵירוֹת שֶׁאֵינָן מוּכְשָׁרִין שֶׁמָּא אוֹמֵר לוֹ טוֹל אַתָּה אֶת הַמּוּכְשָׁרִין וַאֲנִי נוֹטֵל אֶת שֶׁאֵינָן מוּכְשָׁרִין. וְהָא מַתְנִיתִין פְּלִיגָא טוֹל אַתָּה עֲבוֹדָה זָרָה וַאֲנִי מָעוֹת אַתָּה יַיִן נָסָךְ וַאֲנִי פֵּירוֹת. אֲמַר סוֹפָא וְלֵית הִיא פְּלִיגָא אִם מִשֶּׁבָּאוּ לִרְשׁוּת הַגֵּר אָסוּר וְהָכָא מִכֵּיוָן שֶׁקָּנָה כְּמִי שֶׁנִּכְנַס לִרְשׁוּתוֹ.

עַקִּילַס הַגֵּר חִילֵּק עִם אֶחָיו וְהֶחֱמִיר עַל עַצְמוֹ וְהוֹלִיךְ הֶנָּיָה לְיַם הַמֶּלַח. תְּלָתָא אֱמוֹרִין חַד אָמַר דְּמֵי עֲבוֹדָה זָרָה הוֹלִיךְ לְיַם הַמֶּלַח. וְחָרְנָה אָמַר דְּמֵי חֶלְקוֹ שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה הוֹלִיךְ לְיַם הַמֶּלַח. וְחָרְנָא אָמַר עֲבוֹדָה זָרָה עַצְמָהּ הוֹלִיךְ לְיַם הַמֶּלַח. אֶלָּא בִּשְׁבִיל לַעֲקוֹר עֲבוֹדָה זָרָה מִבֵּית אַבָּא.

הלכה ח

משנה: עַם הָאָרֶץ שֶׁאָמַר לְחָבֵר קַח לִי אֲגוּדַּת יֶרֶק קַח לִי קְלוֹסְקִין אֶחָד לוֹקֵחַ סְתָם פָּטוּר. אִם אָמַר זוּ שֶׁלִּי וְזוּ שֶׁל חֲבֵירִי וְנִתְעָרְבוּ חַיָּיב לְעַשֵּׂר אֲפִילוּ הֵן מֵאָה.

הלכה: תַּמָּן תַּנֵּינָן נֶאֱמָנִין עַל הַלֶּקֶט וְעַל הַשִּׁכְחָה וְעַל הַפֵּיאָה בְּשָׁעָתָן. וְהָכָא אַתְּ אָמַר הָכֵן. תַּמָּן שֶׁתִּיקָנוֹ פָּטוּר בְּרַם הָכָא שֶׁתִּיקוּנוֹ חַיָּיב. וְתַנֵּי כֵן אֶת שֶׁתִּיקוּנוֹ פָּטוּר נֶאֱמָן לְהַחֲמִיר בְּרַם הָכָא פֵּירוּשׁוֹ לְהָקֵל נֶאֱמָן.

תַּנֵּי גּוֹי שֶׁהָיָה צוֹוֵחַ וְאוֹמֵר בּוֹאוּ וּטְלוּ לָכֶם מִמֶּנִּי פֵּירוֹת הֵן פֵּירוֹת עֲרֵלָה הֵן נָטַע רְבָעִי אֵינוֹ נֶאֱמָן. אִם אָמַר מִגּוֹי פְּלוֹנִי הֵבֵאתִים נֶאֱמָן לְהַחֲמִיר דִּבְרֵי רִבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים דִּבְרֵי הַגּוֹי לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין. רִבִּי יוּדָן בְּעֵי הָיָה צוֹוֵחַ לְפִי תוּמּוֹ. רִבִּי יוּדָן בְּעֵי מִמָּה דְּתֵימָא כּוּתִי כְּגוֹי. דְּאִיתְפַּלְגּוּן כּוּתִי כְּגוֹי דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כּוּתִי כְּ[יִשְׂרָאֵל] לְכָל דָּבָר.

אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִיָּיא וְהוּא שֶׁיְּהֵא רוֹב מִכְנָסוֹ מִשֶּׁלּוֹ.

יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיָה לוֹ אָרִיס בְּסוּרְיָא וְשִׁילַּח לוֹ פֵּירוֹת וְאָמַר הֲרֵי אֵילּוּ מְעוּשָּׂרִין. אֲנִי אוֹמֵר מִן הַשּׁוּק לָקַח וְהוּא שֶׁיְּהֵא אוֹתוֹ הַמִּין מָצוּי בַּשּׁוּק. לֹא סוֹף דָּבָר בְּשֶׁאֵין לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ אֶלָּא אֲפִילוּ יֵשׁ לוֹ מֵאוֹתוֹ הַמִּין לְתוֹךְ שָׂדֵהוּ מִכֵּיוָן שֶׁאוֹתוֹ הַמִּין מָצוּי בַּשּׁוּק מוּתָּר.

מַתְנִיתִין דְּרִבִּי יוֹסֵי דְּתַנֵּי הַלּוֹקֵחַ סְתָם צָרִיךְ לְעַשֵּׂר. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁאָמַר לוֹ צֵא וּלְקַח לִי שְׁלוּחוֹ הוּא. צֵא וּלְקַח לָךְ שֶׁלּוֹ הֵן. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּסָתָם רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר לֹא נִתְכַּוֵּון הַמּוֹכֵר לִזְכוֹת אֶלָּא לְבַעַל הַמָּעוֹת. לְפִיכָךְ אִם נָתַן אַחַת יְתֵירָה רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר שֶׁל לוֹקֵחַ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר שֶׁל שְׁנֵיהֶן. מִחְלָפָה שִׁיטָתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן הוּא אוֹמֵר לֹא נִתְכַּוֵּון הַמּוֹכֵר לִזְכוֹת אֶלָּא לְבַעַל הַמָּעוֹת וְכָא אַתְּ אָמַר הָכֵין. כַּאן עַל יְדֵי מָעוֹתָיו שֶׁל זֶה וְעַל יְדֵי רַגְלָיו שֶׁל זֶה שְׁנֵיהֶן חוֹלְקִין.

תַּנֵּי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִם הֶחֱלִיף אֶת הַמָּעָה צָרִיךְ לְעַשֵּׂר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הָדָא אָמְרָה הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לְהַחֲלִיפָן וְאָבְדוּ חַייָב בְּאַחֲרָיוּתָן.

שְׁמוּאֵל אָמַר בִּמְחַלֵּיק בְּיָדָיו. אָמַר רִבִּי לְעָזָר וְהוּא שֶׁנָּטַל חֶלְקוֹ בְּסוֹף. אָמַר רִבִּי יוֹנָה צוּרְכָה לְדַן וְצוּרְכָה לְדַן. חִילֵּק בְּיָדוֹ וְנָטַל חֶלְקוֹ בַּתְּחִילָּה אֵינוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר אֶלָּא עַל שֶׁלּוֹ. לֹא חִילֵּק בְּיָדָיו וְנָטַל חֶלְקוֹ בְּסוֹף אֵינוֹ מְעַשֵּׂר אֶלָּא עַל שֶׁלּוֹ.

תַּנֵּי אוֹמֵר הוּא אָדָם לְפוֹעֵל הֵילַךְ דֵּינָר זֶה אָכוֹל בּוֹ. הֵילַךְ דֵּינָר זֶה שְׁתֵּה בּוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ עַל שְׂכָרוֹ לֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וְלֹא מִשּׁוּם מַעְשְׂרוֹת וְלֹא מִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ צֵא וּלְקַח לָךְ כְּכָר וַאֲנִי נוֹתֵן לָךְ דָּמִים. צֵא וּלְקַח לָךְ רְבִיעִית שֶׁל יַיִן וַאֲנִי נוֹתֵן לָךְ דָּמִים חוֹשֵׁשׁ עַל שְׂכָרוֹ מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוּם מַעְשְׂרוֹת וּמִשּׁוּם יַיִן נֶסֶךְ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא נַעֲשָׂה הַחֶנְוָונִי שְׁלוּחוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת לְזַכּוֹת לַפּוֹעֵל. אָמַר רִבִּי הִילָא פּוֹעֵל זַכָּה לְבַעַל הַבַּיִת מִשֶּׁל חֶנְוָונִי וְחוֹזֵר וְזוֹכֶה לְעַצְמוֹ. מַה נְפַק מִבֵּינֵיהוֹן. הָיָה הַחֶנְוָונִי חֵרֵשׂ עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא לֹא חָשַׁשׁ שֶׁאֵין שְׁלִיחוּת לְחֵרֵשׂ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי הִילָא חוֹשֵׁשׁ.

תַּנֵּי לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ הֵילַךְ מָאתַיִם דֵּינָר וּשְׁקוֹל עַל יָדִי לְאוֹצָר אֶלָּא אוֹמֵר הוּא לוֹ פָּרְשֵׁנִי מִן הָאוֹצָר. וְכֵן לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ הֵילַךְ מָאתַיִם זוּז וּשְׁקוֹל עַל יָדִי לְאוֹמָנוּת אֶלָּא אוֹמֵר הוּא לוֹ פָּרְשֵׁנִי מִן הָאוֹמָנוּת.

פרק ז

הלכה א

משנה: הַמְּזִמְּין אֶת חֲבֵירוֹ שֶׁיֹּאכַל אֶצְלוֹ וְהוּא אֵינוֹ מַאֲמִינוֹ עַל הַמַּעְשְׂרוֹת. אוֹמֵר מֵעֶרֶב שַׁבָּת מַה שֶּׁאֲנִי עָתִיד לְהַפְרִישׁ לְמָחָר הֲרֵי הוּא מַעֲשֵׂר וּשְׁאָר מַעֲשֵׂר סָמוּךְ לוֹ. זֶה שֶׁעָשִׂיתִי מַעֲשֵׂר עָשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עָלָיו וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּצְפוֹנוֹ וּבְדָרוֹמוֹ וּמְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת.

הלכה: אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן מַתְנִיתָא בְדָמַאי הָא בְוַדַּאי לֹא. מַתְנִיתָא אָמַר אֲפִילּוּ בְוַדַּאי זוֹ תַנֵּינָן תַּמָּן הָיוּ לוֹ תְּאֵנִים שֶׁל טֶבֶל בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְהוּא בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ אוֹ בַשָּׂדֶה. אֵין תֵּימַר בְּדָמַאי אֲנָן קַיָּימִין לֵית יָכִיל דְּתַנֵּינָן הָ[יוּ] דְמַאי מַה אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בְּדָמַאי לֹא בְוַדַּאי לֹא

אָמַר אֶלָּא מַתְנִיתָא בִדְמַאי. מַה בֵּין דְּמַאי וּמַה בֵּין וַדַּאי. דְּמַאי אָדָם מַתְנֶה עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בִרְשׁוּתוֹ וַדַּאי אֵין אָדָם מַתְנֶה אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁהוּא בִרְשׁוּתוֹ.

רִבִּי יַנַּאי הֲוָה לֵיהּ תְּנַאי וַדַּאי שְׁאַל לְרִבִּי חִייָא רוּבָּה מַהוּ מְתַקְּנָהּ בְּשׁוּבְתָא. אָמַר לֵיהּ לְמַעַן תִּלְמַד לְיִרְאָה אֶת יי אֱלֹהֶיךָ כָּל הַיָּמִים וַאֲפִילוּ בְשַׁבָּת. מַהוּ דְחָמַת מֵיקַל בַּלָּשׁי תָּלוּי בִּי. אָמַר לֵיהּ עָתִיד אַתְּ לְהַנְהִיג שְׁרָרָה עַל יִשְׂרָאֵל.

רִבִּי הוֹשַׁעְיָא הֲיָה לוֹ תְּנַאי וַדַּאי. חָדָא אִיתָא בְשִׁלָּה יֵרֶק אַנְשַׁיִית מְתַקְּנָתָהּ. אֲתַת לְגַבֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָא וְשָׁלַח לְזַבְדִּי בֶּן לֵוִי דִּיתֵקֵן לֵילָא. רִבִּי בָּא בַּר מַמָּל בְּעֵי וְלָא הֲוָה זַבְדִּי בַּר לֵוִי צָרִיךְ מְזַכֵּיא לְרִבִּי הוֹשַׁעְיָא בִּירְקָא. רִבִּי זְעִירָא בְּעֵי מַה נָן קַיָימִין. אִי בְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּנַאי עָלָיו וְעַל אֲחֵרִים אֵינוֹ צָרִיךְ לְזַכּוֹתוֹ בְּיֶרֶק. וְאִם בְּשֶׁאֵין לוֹ תְּנַאי לֹא עָלָיו וְלֹא עַל אֲחֵרִים צָרִיךְ לְזַכּוֹתוֹ בְּיֶרֶק. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ אִיתְתְבַת וְלֹא זְכִי זַבְדִּי בֶּן לֵוִי לְרִבִּי הוֹשַׁעְיָא בְּיֶרֶק.

אָמַר רִבִּי יַנַּאי צָרִיךְ שֶׁיְּהֵא זָכוּר תְּנָייוֹ. שִׁמְעוֹן בַּר וָוא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן וְצָרִיךְ לְהַלְחִישׁ בְּשִׂפָתָיו.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא וְלֹא נִמְצָא כְמְתַקֵּן בְּשַׁבָּת. אָמַר לֵיהּ אַדְהֵיתְנֵיהּ. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא וְאֵינוֹ אָסוּר מִפְּנֵי אוֹבְדָן אוֹכְלִים. אָמַר לֵיהּ מְפָרְרֵי כָּל שֶׁהוּא וְאוֹכֵל. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא וְאֵינוֹ אָסוּר מִשּׁוּם גֶּזֶל. אָמַר לֵיהּ רוֹצֶה הוּא שֶׁיְּהֵא לוֹ נַחַת רוּחַ.

מִילֵּיהוֹן דְּרַבָּנִין פְּלִיגִין דְּאָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רִבִּי יִצְחָק רִבִּי וְרִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יְהוּדָה נִתְאָרְחוּ אֶצֶל בַּעַל הַבַּיִת אֶחָד. אֲזַל לִישְׁנָא בִישָׁא אָמַר לֵיהּ הַב דַּעְתָּךְ דְּאִינּוּן מְחַשְׁדִּינָךְ יְתִיב לֵיהּ מְעַיְינֵי לוֹן וַהֲווֹן עָבְדִין נַפְשִׁין מְזָרְקִין אִילֵּין לְאִילֵּין וּמְתַקְּנִין. וְאֵינוֹ רוֹצֶה הֲנָחַת רוּחַ. רוֹצֶה הוּא אֶלָּא דְלָא בְעֵי דְחַשְׁדִּינֵיהּ.

תַּנֵּי רִבִּי יוּדָה אוֹסֵר. מַה טַעְמָא דְּרִבִּי יוּדָה וְיֵשׁ אָדָם מַתְנֶה עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ בִרְשׁוּתוֹ. מוֹדֶה רִבִּי יוּדָה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ וְלוֹקֵחַ מִמָּקוֹם שֶׁלְּקַח זֶה וּמְעַשְּׂרוֹ. וְיֵשׁ אָדָם מַפְרִישׁ עַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן עָשׂוּ אוֹתוֹ כְּמוֹכֵר פֵּירוֹת טְבוּלִין לַחֲבֵירוֹ. כְּהָדָא דְתַנֵּי הַמּוֹכֵר פֵּירוֹת טְבוּלִין לַחֲבֵירוֹ הֲרֵי זֶה רָץ אַחֲרָיו וּמְתַקְּנוֹ. לֹא מָצָאוֹ אִם יָדוּעַ שֶׁהַפֵּירוֹת קַיָימִין מְעַשֵּׂר עֲלֵיהֶן וְאִם לָאו אֵינוֹ צָרִיךְ לְעַשֵּׂר עֲלֵיהֶן. סָפֵק קַיָימִין סָפֵק אֵין קַיָימִין מְעַשֵּׂר עֲלֵיהֶן וְקוֹרֵא שֵׁם לְמַעְשְׂרוֹתֵיהֶם.

הלכה ב

משנה: מָזְגוּ לוֹ אֶת הַכּוֹס אוֹמֵר מַה שֶּׁאֲנִי עָתִיד לְשַׁיֵּיר בְּשׁוּלֵי הַכּוֹס הֲרֵי הוּא מַעֲשֵׂר וּשְׁאָר מַעְשֵׂר סָמוּךְ לוֹ. זֶה שֶׁעָשִׂיתִי מַעֲשֵׂר עָשׂוּי תְּרוּמַת מַעְשֵׂר עָלָיו וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּפִיו וּמְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת.

הלכה: כֵּינִי מַתְנִיתָא לְעִנְיַן מְזִיגַת הַכּוֹס.

מַה נָן קַיָימִין. אִם בְּאוֹמֵר מִכְּבָר מַשְׁקֶה מְעוּרָב הוּא. וְאִם בְּאוֹמֵר לְכְשֶׁיִּשְׁתֶּה לְמַפְרְעוֹ טֵבֵל שְׁתָה. אֶלָּא כִּי נָן קַיָימִין בְּאוֹמֵר מִכְּבָר לְכְשֶׁאֶשְׁתֶּה. וְלֹא נִמְצָא מְטַלְטֵל תְּרוּמָה טְמֵאָה בְּשַׁבָּת. אָמַר רִבִּי לָעְזָר מְשַׁיֵּיר כָּל שֶׁהוּא חוּלִּין כְּהַהִיא דְּתַנֵּינָן תַּמָּן מְטַלְטְלִין תְּרוּמָה טְהוֹרָה [עִם הַטְּמֵאָה] עִם הַחוּלִּין וְלֹא דָמְיָין. תַּמָּן טְמֵאָה לְצוֹרֶךְ טְהוֹרָה. בְּרַם הָכָא חוּלִּין לְצוֹרֶךְ טְמֵאָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן עִם יְצִיאָתוֹ מִן הַכּוֹס קָדִישׁ.

תַּמָּן תַּנֵּינָן הַלּוֹקֵחַ יַיִן מִבֵּין הַכּוּתִים. תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסְרִין שֶׁמָּא תִּיבָּקַע הַנּוֹד וְנִמְצָא זֶה שׁוֹתֶה טְבָלִים לְמַפְרֵעַ. וְהָדָא. מִתְנִיתָא לֹא כְּרִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי הַכֹּל מוֹדִין עַל הַכּוֹס שֶׁהוּא עַל אָתַר.

הלכה ג

משנה: פּוֹעֵל שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין לְבַעַל הַבַּיִת נוֹטֵל גְּרוֹגֶרֶת אַחַת וְאוֹמֵר זוּ וְתֵשַׁע הַבָּאוֹת אַחֲרֶיהָ עֲשׂוּיוֹת מַעֲשֵׂר עַל תִּשְׁעִים שֶׁאֲנִי אוֹכֵל וְזוּ עֲשׂוּיָה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עֲלֵיהֶן. מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּאַחֲרוֹנָה וּמְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת. וְחוֹסֵךְ גְּרוֹגֶרֶת אַחַת. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא יַחְסוֹךְ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַעֵט אֶת מְלַאכְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. וְרִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לֹא יַחְסוֹךְ מִפְּנֵי שֶׁהוּא תְּנַאי בֵּית דִּין.

הלכה: רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה עָשׂוּ אוֹתוֹ שֶׁאֵינוֹ מַאֲמִין לְבַעַל הַבַּיִת. פְּשִׁיטָא הָדָא מִילְתָא נִשְׁרְפוּ הַפֵּירוֹת הַתְּרוּמָה בְּטִיבּוּלָהּ. נִישְׁרְפָה הַתְּרוּמָה לִכְשֶׁיֵּאָכְלוּ הַפֵּירוֹת קָדְשָׁה הַתְּרוּמָה לְמַפְרֵעַ.

מָהוּ חָשַׁ[ךְ] מִן מֵיכְלֵהּ הוּא מַפִּיק תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר.

תַּנֵּי לֹא יַחֲרוֹשׁ אָדָם בְּפָרָתוֹ בַּלַּיְלָה וְיִשְׁכֹּירֶנָּה בַּיּוֹם לֹא יַעֲשֶׂה בְתוֹךְ שֶׁלּוֹ בַּלַּיְלָה וְיִשְׁכֹּיר עַצְמוֹ בַּיּוֹם. לֹא יַרְעִיב עַצְמוֹ וְלֹא יְסַגֵּף עַצְמוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַעֵט בִּמְלַאכְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. רִבִּי יוֹחָנָן אָזַל לְחַד אֲתַר אַשְׁכַּח סַפְרָא אַייְנִיס אָמַר לָהוּ מַהוּ כֵן. אָמְרוּ לֵיהּ צַיָּים. אָמַר לֵיהּ אָסִיר לָךְ. וּמַה אִם מְלַאכְתּוֹ שֶׁל בָּשָׂר וְדָם אַתְּ אָמַר אָסוּר מְלַאכְתּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא כָל שֶׁכֵּן.

רַב חִייָא בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב תְּנֵיי בֵּית דִּין שֶׁתְּהֵא תְרוּמַת מַעֲשֵׂר מְשָׁל פּוֹעֵל וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי מִשֶּׁל בַּעַל הַבַּיִת.

הלכה ד

משנה: הַלּוֹקֵחַ יַיִן מִבֵּין הַכּוּתִים אוֹמֵר שְׁנֵי לוֹגִין שֶׁאֲנִי עָתִיד לְהַפְרִישׁ חֲרֵי הֵן תְּרוּמָה. וַעֲשָׂרָה מַעֲשֵׂר וְתִשְׁעָה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וּמֵיחַל וְשׁוֹתֶה.

הלכה: תַּנֵּי רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹסְרִין שֶׁמָּא תִּיבָּקַע הַנּוֹד וְנִמְצָא שׁוֹתֶה טְבָלִים לְמַפְרֵעוֹ. לֹא כְטַעֲמֵיהּ דְּהַדֵּין טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי שֶׁמָּא יַסִּייעַ. טַעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁמָּא יִשְׁכַּח וְיִשְׁתֶּה אֶת הַשְּׁאָר. כְּהָדָה דְתַנֵּי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁבְּחֵפֶץ זֶה מְחוּלָּל עַל סֶלַע שֶׁבְּכִיס זֶה חִילֵּל. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר לֹא חִילֵּל. מַאי טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי שֶׁאִם אָמַר עַל הַסֶּלַע הַיְשָׁנָה וְעַל הַחֲדָשָׁה שֶׁחִילֵּל. מוֹדִים חֲכָמִים לְרִבִּי יוֹסֵי שֶׁאִם אָמַר עַל הַסֶּלַע שֶׁאֲטוּלָה מִיַּד בְּנִי וְעַל הַדִּינָר שֶׁאֲטוּלָה מִיַּד בְּנִי שֶׁלֹּא חִילֵּל. שֶׁלֹּא הָיוּ בְיָדוֹ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה.

תַּמָּן תַּנֵּינָן הַמַּנִּיחַ פֵּירוֹת לְהִיוֹת מַפְרִישׁ עֲלֵיהֶן מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וְהָדָא מַתְנִיתָא דְּלֹא כְרִבִּי יוֹסֵי וּכְרִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר רִבִּי זְעִירָא תַּמָּן לְמַפְרֵעוֹ נִתְקַלְקְלוּ. בְּרַם הָכָא מֵאוֹבְדָן וְהֵילַךְ נִתְקַלְקְלוּ.

תַּמָּן תַּנֵּינָן פְּרוּטָה שֶׁל הֶקְדֵּשׁ שֶׁנָּפְלָה לְתוֹךְ הַכִּיס אוֹ שֶׁאָמַר פְּרוּטָה בְּכִיס הַזֶּה הֶקְדֵּשׁ תַּנָּה עַל הָרִאשׁוֹנָה מָעַל בְּסָפֵק וְעַל הַשְּׁנִייָה מָעַל בְּוַדַּאי דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים עַל כּוּלָּן מָעַל בְּסָפֵק וְעַל הָאַחֲרוֹנָה מָעַל בְּוַדַּאי. אָמַר רִבִּי יוּדָן אֲבוֹי דְרִבִּי מַתַּנְיָא הָדָא דְתֵימַר כְּשֶׁהָיוּ עֶשֶׂר. אֲבָל אִם הָיוּ שְׁתַּיִם עַל הָרִאשׁוֹנָה מָעַל בְּסָפֵק וְעַל הַשְּׁנִייָה מָעַל בְּוַדַּאי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן מַה בֵּין הָאוֹמֵר בַּכִּיס מַה בֵּין הָאוֹמֵר מִן הַכִּיס. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר אֲפִילּוּ הוֹצִיא אֶת כָּל הַכִּיס לֹא יִמְעוֹל כְּמָה דְתֵימַר לְמַפְרֵעוֹ טֵבֵל שְׁתָּה וְאָמַר אוּף הָכָא לְמַפְרֵעוֹ חוּלִּין הוֹצִיא אֶלָּא כָאן תָּלוּי בְּהַפְרָשָׁה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה כָּאן וְכָאן תָּלוּי בְּהַפְרָשָׁה נַעֲשָׂה כְאוֹמֵר אַל יֵצֵא הַכִּיס הַזֶּה יָדֵי פְרוּטָה הֶקְדֵּשׁ. מָחְלְפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ תַּמָּן הוּא אָמַר מוֹעֲלִין בִּפְרוּטָה לְפִי חֶשְׁבּוֹן שְׁלֹשֶׁת לוֹגִין. וְהָכָא הוּא אָמַר הָכֵין. מִן דְּאַצְרַכְתְּ לֵיהּ חָזַר וּפָשְׁטָהּ.

אָמַר רִבִּי יִצְחָק בַּר אֶלְעָזָר אָדָם עוֹמֵד מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְאוֹמֵר חֲרֵי זוּ תְרוּמָה לְמָחָר וְאֵין אָדָם עוֹמֵד בְּשַׁבָּת וְאוֹמֵר חֲרֵי זוּ תְרוּמָה לְמָחָר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן אֵין אָדָם עוֹמֵד מֵעֶרֶב שַׁבָּת וְאוֹמֵר חֲרֵי זוּ תְרוּמָה לְמָחָר. מַתְנִיתָא פְלִיגָא עַל רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן לְגַין שֶׁהוּא טָבוּל יוֹם וּמֵילְאֵהוּ מִן הֶחָבִית מַעֲשֵׂר טֵבֵל אִם אָמַר חֲרֵי זוּ תְרוּמַת מַעֲשֵׂר לְמָחָר מִשֶּׁתֶּחְשַׁךְ חֲרֵי זֶה תְּרוּמָה אִם אָמַר חֲרֵי זֶה עֵירוּב לֹא אָמַר כְּלוּם. פְּתַר לָהּ לְשֶׁעָבַר. וְהַתַּנֵּי רִבִּי חִייָא אָמַר אִית לָךְ מֵימַר לְשֶׁעָבַר. וְחָזַר בָּהּ רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי בּוּן מֵהָדָא.

הלכה ה

משנה: הָיוּ לוֹ תְּאֵנִים שֶׁל טֵבֵל בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ וְהוּא בְבֵית הַמִּדְרָשׁ אוֹ בַשָּׂדֶה אוֹמֵר שְׁנֵי תְּאֵנִים שֶׁאֲנִי עָתִיד לְהַפְרִישׁ חֲרֵי הֵן תְּרוּמָה וַעֲשָׂרָה מַעֲשֵׂר וְתִשְׁעָה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. הָיוּ דְמַאי

אוֹמֵר מַה שֶּׁאֲנִי עָתִיד לְהַפְרִישׁ לְמָחָר הֲרֵי הוּא מַעֲשֵׂר וּשְׁאָר מַעֲשֵׂר סָמוּךְ לוֹ. זֶה שֶׁעָשִׂיתִי מַעֲשֵׂר עָשׂוּי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר עָלָיו וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּצְפוֹנוֹ אוֹ בִּדְרוֹמוֹ וּמְחוּלָּל עַל הַמָּעוֹת.

הלכה: מַיי כְּדוֹן מִכְּבָר לְכִשֶּׁאַפְרִישֶׁנּוּ. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה תְרוּמָה טְהוֹרָה מִכְּבָר לְכִשֶּׁאוֹכְלָנָּה הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיְתָה תְרוּמָה טְמֵאָה מִכְּבָר לְכִשֶּׁאֲנִיחֶנָּה בְּזָוִית.

תַּנֵּי מְטַלְטְלָהּ אֶחָד תְּרוּמָה טְהוֹרָה וְאֶחָד תְּרוּמָה טְמֵאָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא הָדָא אָמְרָה טֵבֵל שֶׁיֵּשׁ עָלָיו תְּנַיי מוּתָּר לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבָּת. כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה. נוֹתֵן עֵינָיו בְּמִקְצָתוֹ וְאוֹכֵל אֶת הַשְּׁאָר.

הלכה ו

משנה: הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי כַלְכָּלוֹת שֶׁל טֵבֵל וְאָמַר מַעְשְׂרוֹת שֶׁל זוּ בְּזוּ וְשֶׁל זוּ בְּזוּ הָרִאשׁוֹנָה מְעוּשֶּׂרֶת. מַעְשְׂרוֹתֵיהֶם מַעְשְׂרוֹת כַּלְכָּלָה בַּחֲבֵירְתָהּ קָרָא לָהּ שֵׁם.

הלכה: וְתַנֵּי עָלָהּ נוֹטֵל מִן הַשְּׁנִייָה שְׁתֵּי תְאֵנִים וּשְׁתֵּי עִישׁוּרִין וְעִישּׂוּרוֹ שֶׁל עִישּׂוּר. שְׁמוּאֵל אָמַר לָא מָצֵי תַּנְיָתָהּ. אֵין יָסַב חָדָא לְעֶשֶׂר. צָרִיךְ מֵיסַב חָדָא לְמֵאָת. אֵין יָסַב חָדָא לְמֵאָת. צָרִיךְ מֵיסַב חָדָא לְאֶלֶף. אֵין יָסִיב חָדָא לְאֶלֶף. צָרִיךְ מֵיסַב חָדָא לַעֲשָׂרָה אֲלָפִין.

אָמַר רִבִּי יוֹסֵה בַּר חֲנִינָא עַל הָרִאשׁוֹנָה עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה וְעַל הַשְּׁנִייָה בַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. עַל הָרִאשׁוֹנָה עוֹבֵר בַּעֲשֵׂה שֶׁקִּבֵּעַ שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת וְעַל הַשְּׁנִייָה בַּעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁקִּבְּעוּ שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת וְשֶׁהִקְדִּים שְׁנֵי שֶׁבְּרִאשׁוֹנָה לָרִאשׁוֹן שֶׁבִּשְׁנִייָה.

אָמַר רִבִּי לְעָזָר דְּרִבִּי מֵאִיר הִיא דְּרִבִּי מֵאִיר אָמַר אֵין אַתְּ תּוֹפֵס אֶלָּא רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן בְּלִבַּד. תַּמָּן תַּנֵּינָן הֲרֵי זוּ תְּמוּרַת עוֹלָה וּתְמוּרַת שְׁלָמִים הֲרֵי זוּ תְּמוּרַת עוֹלָה דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי הֲוֵינָן סָבְרִין מֵימַר מַה פְּלִיגִין רִבִּי מֵאִיר וְרַבָּנִין לְאַחַר כְּדֵי דִיבּוּר אֲבָל בְּתוֹךְ כְּדֵי דִיבּוּר לֹא. מִן מַה דְאָמַר רִבִּי לְעָזָר רִבִּי מֵאִיר הִיא. הָדָא אָמְרָה אֲפִילוּ בְּתוֹךְ כְּדֵי דִיבּוּר אֵינוֹ חוֹזֵר בּוֹ.

דִּי מַתְנִיתָא מַעְשְׂרוֹתֵיהֶן מַעְשְׂרוֹת כַּלְכָּלָה וַחֲבֵירְתָהּ קָרָא שֵׁם. מִפְּנֵי שֶׁקִּבֵּעַ שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת. הָא זֶה אַחַר זֶה אֵין אַתְּ תּוֹפֵשׂ אֶלָּא רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן בְּלִבַּד. אָמַר רִבִּי אָבוּנָא מוֹדִין חֲכָמִים לְרִבִּי מֵאִיר בְּאוֹמֵר תְּרוּמָה זוּ תַּחַת שֶׁנִּי חַיָּיב. בְּהֵמָּה זוּ תַּחַת זְבָחִים שֶׁנִּי חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁקִּבֵּעַ שְׁנֵי שֵׁמוֹת כְּאַחַת הָא זֶה אַחַר זֶה אֵין אַתְּ תּוֹפֵשׂ אֶלָּא רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן בְּלִבַּד. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק בְּשֵׁם רַב הוּנָא אָמַר זוּ תְּמוּרַת עוֹלָה חוֹזֵר בּוֹ אֲפִילוּ בְּתוֹךְ כְּדֵי דִיבּוּר. כָּאן בְּמִתְכַּוֵּין לְפָחוֹת. כָּאן בְּמִתְכַּוֵּין לְהוֹסִיף. אָמַר הֲרֵי זוּ תְּרוּמָה אֲפִילוּ בְּתוֹךְ כְּדֵי דִיבּוּר אֵינוֹ חוֹזֵר בּוֹ. אָדָם נִשְׁאָל עַל הֶקְדֵּישׁוֹ וְאֵין אָדָם נִשְׁאָל עַל תְּרוּמָתוֹ.

כֵּיצַד הוּא עוֹשֶׂה נוֹטֵל עֶשְׂרִים תְּאֵנִים מֵאֵי זוּ מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה. וְכָל עֶשֶׂר דִּיסַב אִית בְּהוֹן תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר. עַד כְּדוֹן בְּשָׁוִוין. הָיָה בְזוּ מֵאָה וּבְזוּ מָאתַיִם אִם לְשֵׁם מֵאָה הוּא נוֹטֵל אַחַת

עֶשְׂרֵה. אִם לְשֵׁם מָאתַיִם הוּא נוֹטֵל שִׁשִּׁים תְּאֵנִים. בְּזוּ מֵאָה וּבְזוּ אֶלֶף אִם לְשֵׁם מֵאָה הוּא נוֹטֵל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה. אִם לְשֵׁם אֶלֶף הוּא נוֹטֵל אֲפִילוּ הוּא נוֹטֵל אֶת כּוּלָּהּ אֵינוֹ מַשְׁלִים.
מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּלְכָּלָה וְהוּא מְבַקֵּשׁ לְעַשְׂרָהּ נוֹטֵל שְׁנֵי תִּשְׁוּעִין וְתִשְׁוּעַ שֶׁל תִּשְׁוּעַ שֶׁהֵן עֶשֶׂר מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וְיֹאמַר תְּשַׁע עֶשְׂרֵה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא דִּבְרֵי חֲכָמִים וְחִידּוֹתָם. הָרוֹצֶה לְהַכְנִיס מֵאָה תְּאֵנִים מְתוּקָנוֹת לְתוֹךְ בֵּיתוֹ הֲרֵי זֶה נוֹטֵל עַל כָּל תְּאֵינָה וּתְאֵינָה שְׁנֵי תִּשְׁוּעִין וְתִשְׁוּעַ שֶׁל תִּשְׁוּעַ שֶׁהֵן עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ תְּאֵינָה אַרְבָּעָה אָמַר תִּשְׁוּעוֹ שֶׁל תִּשְׁוּעַ.

הלכה ז

משנה: מֵאָה טֵבֵל מֵאָה חוּלִּין נוֹטֵל מֵאָה וְאַחַת. מֵאָה טֵבֵל מֵאָה מַעֲשֵׂר נוֹטֵל מֵאָה וְאַחַת. מֵאָה חוּלִּין מְתוּקָנִין מֵאָה מַעֲשֵׂר נוֹטֵל מֵאָה וְעֶשֶׂר. מֵאָה טֵבֵל וְתִשְׁעִים מַעֲשֵׂר תִּשְׁעִים טֵבֵל וּשְׁמוֹנִים מַעֲשֵׂר לֹא הִפְסִיד כְּלוּם. זֶה הַכְּלָל כָּל זְמַן שֶׁהַטֵּבֵל מְרוּבֶּה לֹא הִפְסִיד כְּלוּם.

הלכה: רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר צָרִיךְ לְהַתְנוֹת וְלוֹמַר אִם טֵבֵל עָלָה בְיָדִי הוּא מַעֲשֵׂר. וְאִם מַעֲשֵׂר עָלָה בְיָדִי הֲרֵי הוּא עֶשׂוּי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר. אָמַר רִבִּי יוֹנָה צָרִיךְ לִכְפּוֹל תְּנָיֵיוּ וְלוֹמַר וְאִם לָאו לֹא עָשִׂיתִי כְּלוּם. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֵינוֹ צָרִיךְ לִכְפּוֹל תְּנָיֵיוּ. דֵּין כְּדַעְתֵּיהּ וְדֵין כְּדַעְתֵּיהּ. וְאִיתְפַּלְגוּן שְׁנֵי כְרִיִּים וְאֶחָד מֵהֶן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר קִדְּשׁוּ מְדוּמְעִין וְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר לֹא קִדְּשׁוּ.
אָמַר רִבִּי מָ[נָא] חוֹלְקִין עַל רִבִּי לְעֻזַּר בֶּן עֲרָךְ דְּתַנִּי מַעֲשֵׂר טֵבֵל שֶׁנִּתְעָרֵב בְּחוּלִּין אִם יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה מִמָּקוֹם אַחֵר מוֹצִיאוֹ לְפִי חֶשְׁבּוֹן. וְאִם לָאו רִבִּי לְעֻזַּר בֶּן עֲרָךְ אוֹמֵר יִקָּרֵא שֵׁם לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁבּוֹ וְיֵעָלֵם בְּאֶחָד וּמֵאָה. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מָמָל תִּיפְתַּר בִּדְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶן עֲלִיָּיה. רִבִּי הִלֵּל בֶּן פָּזִי בְּעֵי וְיִפְצַע. אָמַר רִבִּי יוֹנָה מוּתָּר לְפַצֵּעַ. לֹא כֵן תְּנִינָן נִתְפַּצְּעוּ הָאֱגוֹזִין בְּשֶׁעָבַר. הָא בִתְחִילָּה לֹא.
אָמַר רִבִּי יוֹנָה כֵּינִי מַתְנִיתָא כָּל זְמַן שֶׁהַטֵּבֵל מְרוּבֶּה עַל הַמַּעֲשֵׂר מַעֲשֵׂר לֹא הִפְסִיד כְּלוּם. רִבִּי לְוִינְטִי בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָה כָּל טֵבֵל דַּאֲנָן קַיְימִינָן הָכָא טֵבֵל לְרַאשׁוֹן וְלַשֵּׁנִי.
רִבִּי אַבָּהוּ אָמַר אִיתְפַּלְגוּן רִבִּי וְרִבִּי דּוֹסְתַּי בֵּי רִבִּי יַנַּאי. חַד אָמַר עוֹשֶׂה אוֹתוֹ שֵׁנִי לְמָקוֹם אַחֵר. וְחָרָנָה אָמַר עוֹשֶׂה כּוּלּוֹ שֵׁנִי לְמָקוֹם אַחֵר וּמַפְרִישׁ עָלָיו רִאשׁוֹן לְמָקוֹם אַחֵר. מַה נָן קַיְימִין מֵאָה טֵבֵל וְתִשְׁעִים מַעֲשֵׂר נוֹטֵל תִּשְׁעִים וּשְׁתַּיִם חֶסֶר עִישׂוּר אֶחָד. מֵאָה טֵבֵל וּשְׁמוֹנִים מַעֲשֵׂר נוֹטֵל שְׁמוֹנִים וְשָׁלֹשׁ חֶסֶר שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים. מִיכָּן וְהֵילָךְ לְפִי חֶשְׁבּוֹן.

הלכה ח

משנה: מִי שֶׁהָיוּ לוֹ עֲשָׂרָה שׁוּרוֹת שֶׁל עֶשֶׂר כַּדֵּי יַיִן וְאָמַר שׁוּרָה הַחִיצוֹנָה אַחַת מַעֲשֵׂר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזוֹ הִיא נוֹטֵל שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת לוֹכְסוֹן חֲצִי שׁוּרָה הַחִיצוֹנָה אַחַת מַעֲשֵׂר וְאֵינוֹ

יוֹדֵעַ אֵיזוֹ הִיא נוֹטֵל אַרְבַּע חֲבִיּוֹת מֵאַרְבַּע זָוִיּוֹת שׁוּרָה אַחַת מַעֲשֵׂר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזוֹ הִיא נוֹטֵל שׁוּרָה אַחַת לוֹכְסוֹן. חֲצִי שׁוּרָה אַחַת מַעֲשֵׂר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזוֹ הִיא נוֹטֵל שְׁתֵּי שׁוּרוֹת לוֹכְסוֹן. חֲבִית אַחַת מַעֲשֵׂר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אֵיזוֹ הִיא נוֹטֵל מִכָּל חֲבִית וְחָבִית.

הלכה: וְיִטּוֹל שְׁתַּיִם. רִבִּי כֹּהֵן בְּשֵׁם רַבָּנִין דְּקֵיסָרִין בְּשֶׁהִפְרִישׁ חֻצְיַיִן מִמָּקוֹם אַחֵר. תַּנֵּי הָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת אַחַת שֶׁל מַעֲשֵׂר טֵבֶל טָהוֹר וְאַחַת שֶׁל מַעֲשֵׂר טֵבֶל טָמֵא הֲרֵי זֶה מֵביא שְׁנֵי לָגִינִין וְנוֹטֵל מִזּוּ כְדֵי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר מִשְּׁתֵּיהֶן וּמִזּוּ כְדֵי תְרוּמַת מַעֲשֵׂר מִשְּׁתֵּיהֶן. וְחוֹזֵר וּמַגְבִּיהַּ אֶת הַלָּגִין וְאוֹמֵר. אִם זֶהוּ טָהוֹר הֲרֵי הוּא עִשִּׂירִיּוּ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר. וְאִם לָאו לֹא עָשִׂיתִי כְלוּם. וְחוֹזֵר וְעוֹשֶׂה כֵן בַּשֵּׁנִי וְטוֹבֵל וְשׁוֹתֶה דִּבְרֵי רִבִּי. רִבִּי לָעְזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אֵינוֹ נוֹטֵל אֶלָּא בְסוֹף. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי אֲנִי אוֹמֵר שֶׁמָּא שָׁתָה מַשְׁקִין טְמֵאִין תְּחִילָּה. וּמַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לָעְזָר בַּר שִׁמְעוֹן אֲנִי אוֹמֵר שֶׁמָּא שָׁתָה מַשְׁקִין טְמֵאִין בְּסוֹף. הַכֹּל מוֹדִין בְּשׁוֹתֶה מַשְׁקִין טְמֵאִין שֶׁהוּא אָסוּר לוֹכַל אֲפִילוּ סָפֵק תְּרוּמָה. סָפֵק מַשְׁקִין כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁהוּא מוּתָּר לוֹכַל אֲפִילוּ תְרוּמָה וַדַּאי. אֶלָּא כָּא אֲנָן קַיְימִין כְּהָדָא מַתְנִיתָא. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי אֶלְעָזָר בַּר שִׁמְעוֹן מֵאַחַר שֶׁעַל יְדֵי זֶה וְעַל יְדֵי זֶה נִתְבָּרְרָה הַטּוּמְאָה טָעוּן טְבִילָה. מַה טַעֲמָא דְּרִבִּי שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי רְבִיעִית. לְמַה טַעֲמָא דְּרִבִּי לָעְזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּשׁוֹתֶה פָּחוֹת מֵרְבִיעִית. וְלֵית לֵיהּ לְרִבִּי לָעְזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי רְבִיעִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּרִבִּי בּוּן אֵין לָךְ אֶלָּא כְהַדֵּין פִּיתְרָא קַדְמָיְא. דְּרִבִּי חֲשַׁשׁ שֶׁמָּא שָׁתָה מַשְׁקִין טְמֵאִין תְּחִילָּה. וְרִבִּי לָעְזָר בֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן חָשַׁשׁ שֶׁמָּא שָׁתָה מַשְׁקִין טְמֵאִין בְּסוֹף.